

In the Beginning

By
John Christopher

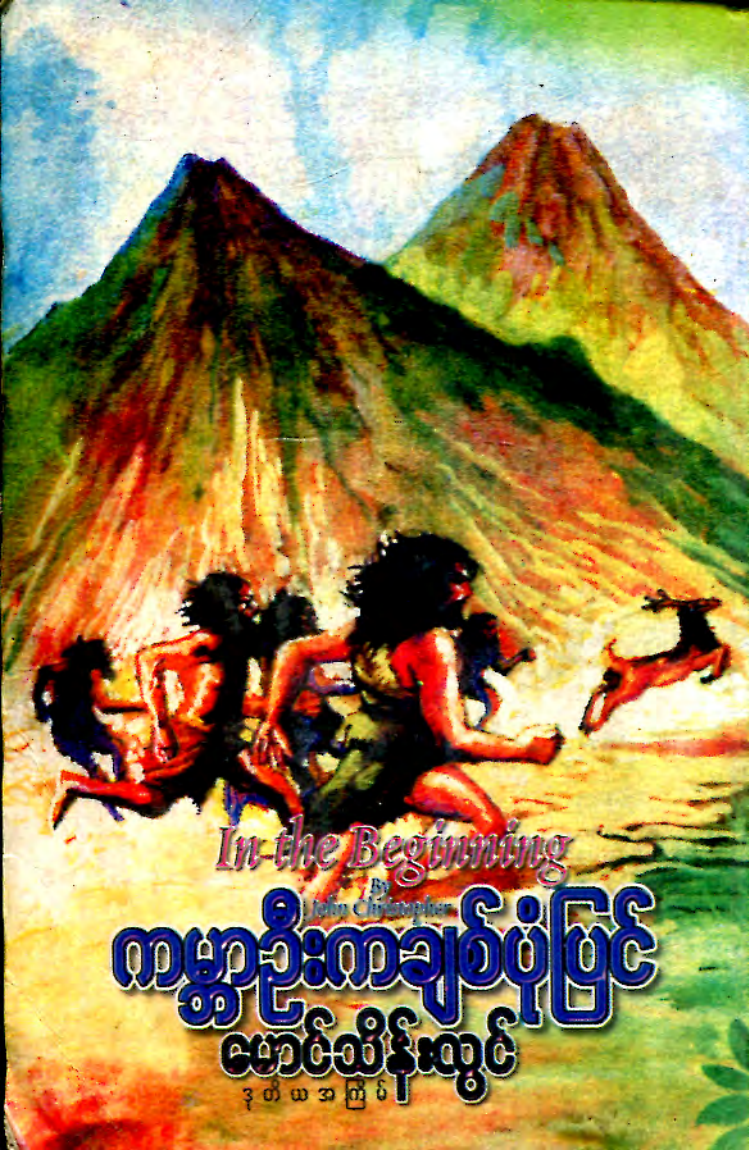
ကမ္ဘာဦးကချစ်ပုံပြင်

ဖောင်ဆိန်ထွင်

ဒုတိယအကြိမ်

ILLUSTRATED BY MARY
THEWILLIAMS

In the Beginning

By John Christopher

**ကမ္ဘာဦးကချစ်ပုံဖြင့်
မောင်သိန်းထွင်**

ဒုတိယအကြိမ်

In the Beginning
by
John Christopher

ကမ္ဘာစဉ်ကစ၍

မောင်သိန်းလွင်

In the Beginning

by

John Christopher

ကမ္ဘာ ဦးကချင်ပုံပြင်

မောင်သိန်းလွင်

In the Beginning

by

John Christopher

စတုတ္ထ ဦးစွာ ရေးသားခဲ့ခြင်း

မောင်သိန်းလွင်

- စာမူခွင့်ပြုချက် - ၁၈၃/၂၀၀၀ (၃)
- အဖုံးခွင့်ပြုချက် - ၁၉၁/၂၀၀၀ (၃)
- မျက်နှာဖုံးဒီဇိုင်း - ကိုဆန်း
- တွန်ပျူတာစာစီ - ကိုတင်ထွဋ်
- ဖလင် - မင်းမင်း (ရွှေဟင်္သာ)
- ထုတ်ဝေ - ဒေါ်ရွှေအိမ် (တိုင်းလင်းစာပေ)
- အုပ်စု(၃)၊ ဇော်ဘွားကြီးကုန်း၊
- အင်းစိန်။
- ပုံနှိပ် - ဦးဝင်းလွင် (မြ - ၀၅၃၆၆)
- ရွှေဟင်္သာပုံနှိပ်တိုက်
- အမှတ်(၇)၊ ဈေးလမ်း၊
- ပုဇွန်တောင်၊ ရန်ကုန်။
- စာအုပ်ချုပ် - စိန်ကြည်၊ (ဗိုလ်အောင်ကျော်)
- အုပ်ရေး - ၁၀၀၀
- တန်ဖိုး - ကျပ်
- ဖြန့်ချိရေး - ဣ စာပေ
- အမှတ် (၁၆၀)၊ ပ-ထပ်၊ ၃၄လမ်း
- ကျောက်တံတား၊ ရန်ကုန်။
- ဖုန်း - ၂၄၂၅၃၄
- ဦးသိန်းလွင် (အင်္ဂလိပ်စာ)
- အမှတ် ၂၆၃၊ ပ-ထပ်၊ ဆိပ်ကမ်း
- သာလမ်း၊ ကျောက်တံတား။
- ဖုန်း - ၇၀၉၁၉၁

* * * * *

နိကာဝန် အရေးသုံးပါး

ပြည်ထောင်စု မပြိုကွဲရေး	ဒို့အရေး
တိုင်းရင်းသား စည်းလုံးညီညွတ်မှု မပြိုကွဲရေး	ဒို့အရေး
အချုပ်အခြာအာဏာ တည်တံ့ခိုင်မြဲရေး	ဒို့အရေး

ကျောင်းသားကျောင်းသူ အရေးသုံးပါး

လူမွိုက်ကို မပေါင်းသင်းရေး	ဒို့အရေး
ပညာရှိ(လူလိမ္မာ)ကို ပေါင်းသင်းရေး	ဒို့အရေး
ပူဇော်ထိုက်သူကို ပူဇော်ရေး	ဒို့အရေး

ပြည်သူ့သဘောထား

- ❑ ပြည်ပအားကိုး ပုဆိန်ရိုး အဆိုးမြင်ဝါဒီများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- ❑ နိုင်ငံတော် တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးနှင့် နိုင်ငံတော် တိုးတက်ရေးကို နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးသူများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- ❑ နိုင်ငံတော်၏ ပြည်တွင်းရေးကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက် နှောင့်ယှက်သော ပြည်ပနိုင်ငံများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- ❑ ပြည်တွင်းပြည်ပ အဖျက်သမားများအား ဘုံရန်သူအဖြစ် သတ်မှတ်ချေမှုန်းကြ။

နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ပေါ်ပေါက်ရေးသည်
 ပြည်ထောင်စုသားအားလုံး၏
 ပဓာနကျသော တာဝန်ဖြစ်သည်။

FOREWORD

~~~~~

"In the beginning" is an interesting story of ancient people — how they live, how they work, how they get married, and how they face and fight back natural catastrophes. U Thein Lwin has translated the story into Myanmar and presented it in a neat bilingual format. His intention, I have learnt, is to give Myanmar young people some interesting stories so as to enrich their mastery of English language. To obtain such a goal, he has provided with exercises (in Q and A form) as mean of self-evaluation.

I congratulate U Thein Lwin for his intention and endeavour, and I hope his book will bring him success and popularity among our new generation.

Dr. Kyaw Sein
6-11-98

ကမ္ဘာဦးကချစ်ပုံပြင်

ဆရာမောင်သိန်းလွင်၏ ကမ္ဘာဦးကချစ်ပုံပြင် စာအုပ်သည် အင်္ဂလိပ်စာဝါသနာရှင်များ လေ့လာနေသူများအတွက် အသုံးဝင် တန်ဖိုးရှိသော စာအုပ်ကောင်း တစ်အုပ်ဖြစ်ပါသည်။ အင်္ဂလိပ်စာတစ်ပိုဒ်၊ မြန်မာစာတစ်ပိုဒ်ရေးသားထားသဖြင့် လွယ်လွယ်ကူကူ ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။ ဤသို့ အင်္ဂလိပ်မြန်မာနှစ်ဘာသာဖြင့် လွယ်လွယ်ကူကူ ဖတ်နိုင်အောင်ရေးသားထားသော စာအုပ်အရေအတွက်သည် အလွန်ပင် နည်းသေး၏။ ဤလိုအပ်ချက်ကိုဖြည့်စွက်သည့်အနေနှင့် ဆရာမောင်သိန်းလွင်က ကြိုးစားအားထုတ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

မူရင်းစာအုပ်ကိုက အရေးအသားရှင်းလင်းလွယ်ကူခြင်း၊ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းခြင်း၊ အင်္ဂလိပ်စာ အဖွဲ့အနွဲ့ကောင်းမွန်ခြင်း တို့ကြောင့် ဆရာမောင်သိန်းလွင်က ရွေးချယ်ဘာသာပြန်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ဟန်တူသည်။

ဆရာ၏ ဘာသာပြန်ဆိုချက်ကလည်း လိုတိုရှင်း ရှင်းဖြစ်ပြီး အင်္ဂလိပ်စာစာကြောင်းများ၏ ဆိုလိုရင်းကို ထိထိမိမိ ဖြစ်စေသည်။ ဘာသာပြန်ရာတွင် ထောင့်နေခြင်း၊ မပြေပြစ်ခြင်း၊ နားမလည်နိုင်ခြင်း စသည့် အပြစ်များကင်းစင်နေသည်။ မြန်မာလိုဖတ်ပြီးလျှင် အင်္ဂလိပ်လို ဖတ်ချင်စိတ်တွေ ပေါက်လာလိမ့်မည်။ အင်္ဂလိပ်ကို ဖတ်လျှင်လည်း မြန်မာဘာသာပြန်ကို တွဲဖတ်ချင်လာလိမ့်မည်။

ဤကား ဘာသာပြန်ဆရာ၏ ထူးခြားချက်ပင် ဖြစ်မည် ထင်သည်။ အင်္ဂလိပ်စာ တော်ချင် တတ်ချင်သူတို့သည် ဤလို စာအုပ်မျိုးတွေများများ ရှာဖတ်သင့်ပါသည်။ ဘာသာပြန်သူ၏ စေတနာ၊ စာနာစိတ်နှင့် ဘာသာပြန်ရာတွင် ကြံတွေ့ရသည့် အခက်အခဲများကို ရှာဖွေကြည့်စေချင်ပါသည်။ ဤအရာများကို ရှာဖွေတွေ့ရှိသွားလျှင် မိမိလည်း ဘာသာပြန်နိုင်သော အရည်အချင်းရှိပြီဟုသာ ယုံကြည်လိုက်ပါ။

ဆရာမောင်သိန်းလွင် ရွေးချယ်ဘာသာပြန်သော ဤဝတ္ထု၏ ဇာတ်ကြောရိုးမှာလည်း လွမ်းမောစရာကောင်းလှသည်။ ယခုအချိန်မှာ အချစ်အကြောင်းတွေ ပြောတတ် ဆိုတတ် ဖွဲ့နွဲ့တတ် ကြည့်နူးလွမ်းဆွတ်တသတတ် နေတာတွေ ဘာမှမဆန်းသော်လည်း ကမ္ဘာဦးအစက အချစ်ကို ဘယ်လို သိရှိနားလည်ခံစားခဲ့ကြသလဲဆိုတာ စဉ်းစားတွေးတော ကြည့်ကြစေချင်ပါသည်။

တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် ဘယ်လိုချစ်ခင်တွယ်တာ ကြည့်လဲ၊ ဘယ်လိုမျိုး ပြောဆိုဆက်ဆံ ခံစားခဲ့ကြသလဲ၊ ဘယ်

လောက် နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း ချစ်ခဲ့ကြသလဲဆိုတာ မြန်မာလိ
ဖတ်ရှုနားလည်သိရှိခွင့် ရကြသလို၊ ထို အတွေးမျိုး အပြောမျိုး
အကြောင်းအရာမျိုးကို အင်္ဂလိပ်လို ဘယ်လို ရေးထားပါလိမ့်
ဟု သိချင်စိတ် စော လာလိမ့်မည်။ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်
ဖတ်ရင်း ဖတ်ရင်း သိချင်စိတ် တိုးပွားပြီး ထိုင်ရာမထ ဖတ်ဖြစ်
ခဲ့သည်အထိ စွဲဆောင်မှုရှိခြင်းသည် မူရင်းစာအုပ်ကြောင့်လည်း
ဖြစ်သည်။ ဆရာမောင်သိန်းလွင်၏ ဘာသာပြန်ကောင်းခြင်း
ကြောင့်လည်း ဖြစ်မည်။

ဤဝတ္ထုဖတ်မိသူတိုင်းလည်း တစ်စုံတစ်ရာသော အသိ
တစ်ခု၊ ခံစားမှုတစ်ခု၊ သူတစ်ပါး တစ်ခုခု ကျွန်တော်ကဲ့သို့ ရရှိလိမ့်
မည်ဟု ယုံကြည်လျက်ရှိပါသည်။

စေတနာမဲ့နှင့်ဖြင့်

ကောင်းသန့်

မြန်မာပြန်သူ အမှာ

ကျွန်တော်သည် အင်္ဂလိပ်စာသင်နေသော ဆရာတစ်ဦး ခွဲပါသည်။

တပည့်တွေကို အင်္ဂလိပ်စာ တတ်စေချင်သည်။ တော်စေ ချင်သည်။ ထို့ကြောင့် အင်္ဂလိပ်စာကို ထူးချွန်အောင် ကြိုးစား ကြံဖို့ တပည့်တွေကို အမြဲလိုလို ဆုံးမသည်။ ထိုအခါ တပည့် ကိုက မေးကြသည်။ “အင်္ဂလိပ်စာတော်အောင် တတ်အောင် ဘယ်လိုလုပ်ရမလဲဆရာ” တဲ့။

“အင်္ဂလိပ်စာ တော်ချင်ရင်၊ များများဖတ်၊ များများရေး၊ များများပြောပေါ့ကွာ”

“ဟုတ်ကဲ့ဆရာ၊ ဒါဆို ဘာဖတ်ရမလဲ”

“ကျောင်းသုံးစာအုပ်ကို ကျေညက်အောင်ဖတ်ကွာ”

“ကျောင်းသုံးစာအုပ်က ဖတ်ပြီးသားကြီးဆိုတော့”

“သတင်းစာ၊ စာနယ်ဇင်းတွေဖတ်ကွာ”

“ဖတ်တော့ ဖတ်ကြည့်တယ်၊ သိပ်နားမလည်ဘူးဆရာ”

သူတို့စကားက ကျွန်တော့်အတွက် စဉ်းစားစရာဖြစ်လာ သည်။

သူတို့အတွက် ခက်လွန်းလျှင် ဖတ်ချင်စိတ်ပျောက်သွား ပြန်သည်။ အင်္ဂလိပ်စာကို မြန်မာစာဖတ်သလိုမျိုး လွယ်လွယ်ကူကူ နှင့် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ဖြစ်စေမည့် စာအုပ်မျိုး။ ရှည်ရှည်လျားလျား မဟုတ်ပဲ အချိန်တို အတောအတွင်းအပြီး ဖတ်နိုင်မည့် စာအုပ် မျိုး။ Simple sentence များနှင့် ရှင်းရှင်းလင်းလင်းရေးသားထား သည့် စာအုပ်မျိုး လိုသည်။ ထိုစာအုပ်မျိုး စာအုပ်ဆိုင်များတွင်

များများစားစား ရှိနေပြီလား ?။ စီးပွားရေး တွက်ခြေ
သိပ်မကိုက်သဖြင့် ဈေးကွက်တွင် လက်ချိုးရေတွက်၍ ရသည်။
ချက်ခြင်း အရောင်းသွက်မည့် စာအုပ်မျိုး ဖြစ်နိုင်ခြေနည်းသဖြင့်
တော်ရုံလူတို့ကလည်း မထုတ်ဝေချင်။ ထိုအခါ သူတို့
လိုအပ်ချက်နှင့် ကိုက်ညီသော စာအုပ်မျိုး မည်သူရေး မည်သူ
ထုတ်မည်နည်း။

သူတို့အပေါ် စိတ်စေတနာထားကြသူတို့က ရေးကြ ထုတ်
ကြပေလိမ့်မည်။ ထိုသူတို့သည် ငွေကြေးအကျိုးအမြတ်ကို ထည့်
မတွက်ပဲ သူတို့ရေးတာကို အင်္ဂလိပ်စာ တော်ချင် တတ်ချင်သူ
လေးတွေ ဖတ်ရလျှင်တော်ပြီ ဟူသော စိတ်ထားမျိုး စေတနာ
မျိုး နှင့် ရေးကြ ထုတ်ကြမည်။ ထိုသူများထဲတွင် ကျွန်တော်
လည်း အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ သူတို့ လွယ်လွယ်နှင့် ဖတ်နိုင်
စေချင်သော စေတနာနှင့် **In the Beginning** ဟူသော
စာအုပ်ကို “ကမ္ဘာဦးက ချစ်ပုံပြင်” ဟူသော အမည်နှင့်
ကျွန်တော် ဘာသာပြန်လိုက်မိသည်။

အချစ်ပုံပြင်လေးတစ်ပုဒ်လိုလှပသော **In the Beginning**
စာအုပ်လေးကိုဖတ်ပြီးသောအခါကပင်။ အင်္ဂလိပ်စာဖတ်
ချင်နေသော လူငယ်လေးများကို ဖျတ်ကနဲ ကျွန်တော်အမှတ်
ရလိုက်သည်။ အင်္ဂလိပ်စာ အရေးအဖွဲ့ကောင်းမွန်ပြီး စိတ်ဝင်
စားဖွယ်ကောင်းသော ဤစာအုပ်ကလေးကို သူတို့ဖတ်စေချင်
သည်။ သူတို့ဖတ်လျှင် အင်္ဂလိပ်ဝေါဟာရ တီးပွားပြီး အမှန်
တကယ်အကျိုးများမည်ဟု ကျွန်တော်ယုံကြည်သည်။ ထို့ကြောင့်
ကျွန်တော်ဘာသာပြန်ရန်သင့်သည့် စာအုပ်အဖြစ် ရွေးချယ်
လိုက်ပါသည်။

ဤစာအုပ်သည် အင်္ဂလိပ်စာ အရေးအဖွဲ့သာမက လူ့ သဘာဝလေ့စရိုက်များ ပေါ်လွင်သည်။ ဇာတ်ကောင်များမှာ လည်း ပီပြင်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ချစ်စရာကောင်းပြီး၊ တစ်ခါ တစ်ရံ ကြောက်စရာလည်း ကောင်းပြန်လည်။ ဇာတ်သိမ်းပိုင်း ရောက်ခါနီးတော့ လွမ်းမော့စရာ ကြုံပြန်၏။ ဇာတ်သိမ်းခန်း မှာတော့ ချစ်စရာကောင်းပါသည်။

မြန်မာပြန်ကိုတော့ ဇာတ်လမ်းသိရုံလေး တစ်ခေါက် ဖတ်လျှင် လုံလောက်ပြီ။ သူ့မူရင်းကို အခေါက်ခေါက် အခါခါ ဖတ်စေချင်ပါ၏။ ထိုအခါ ရင်ထဲတွင် စာရေးဆရာက ပေးလိုက် သော ခံစားမှုဝေဒနာ အမျိုးမျိုးကိုလက်ဆောင် အဖြစ်ရလိမ့် မည်။ ကျွန်တော် ပြောတာ မယုံပါနှင့်။ ကိုယ်တိုင် ဖတ်ကြည့်စေ ချင်ပါသည်။ ထိုအခါ ကျွန်တော်နှင့် သဘောတူညီမှု တစ်ခု ရလာပါလိမ့်မည်။ ဤစာအုပ်ကို အစအဆုံးဖတ်ပြီး သောအခါ ကျွန်တော်ကဲ့သို့ ခံစားရသည်ဟု ဆိုငြားအံ့။ ဤစာအုပ်ကို ဘာသာပြန်ရကျိုးနပ်ပြီဟု ကျွန်တော် ကျေနပ် ဝမ်းသာရ ပါမည်။

ဤစာအုပ်ကို အဖက်ဖက်မှ ပံ့ပိုးကူညီခဲ့သော “ဆု” စာပေ တိုက်ပိုင်ရှင် ဦးမြင့်ဦး၊ The Light of English အယ်ဒီတာချုပ် ဦးခင်မောင်ကြွယ် (ကောင်းသန့်)၊ ဤစာအုပ်ရေးဖြစ်ရန် ကျွန်တော်အား လှုံ့ဆော်ပေးနိုင်ခဲ့သူများ၊ ဝိုင်းဝန်းကူညီခဲ့ကြ သော ရောင်းရင်းများအား အထူးကျေးဇူးတင်ရှိပါကြောင်း ဤစာဖြင့် မှတ်တမ်းတင်အပ်ပါသည်။

မောင်သိန်းလွင်

စာရေးသူ ၏

ထုတ်ဝေပြီးသော စာအုပ်များ

- ၁။ အံ့ဩဘွယ်ရာတိရစ္ဆာန်ကမ္ဘာ (၁၉၇၀၊ အောက်တိုဘာ)
- ၂။ A Learner's English Usage (၁၉၇၀၊ အောက်တိုဘာ)
- ၃။ သီရန်၊ မှတ်ရန်၊ လေ့လာရန် (၁၉၇၂၊ ဩဂုတ်)
- ၄။ ထောင်မဟုတ်သော သံကန့်လန့်ကာ (၁၉၇၂၊ အောက်တိုဘာ)
- ၅။ မေတ္တာအကျဉ်းအိမ် (၁၉၇၃၊ ဇွန်)
- ၆။ ကြေးစည်သံကဗျာများ (၁၉၇၃၊ ဒီဇင်ဘာ)
- ၇။ A Basic English Grammar
(ပထမအကြိမ်၊ ၁၉၉၀၊ မေ) (ဒုတိယအကြိမ်၊ ၁၉၉၅၊ နိုဝင်ဘာ)
- ၈။ A Guide to Sentence Construction
(ပထမအကြိမ်၊ ၁၉၉၀၊ ဇူလိုင်) (ဒုတိယအကြိမ်၊ ၁၉၉၃၊ နိုဝင်ဘာ)
- ၉။ A Guide to High School English (၁၉၉၄၊ ဩဂုတ်)
- ၁၀။ Beginning Lessons in English
(ပထမအကြိမ်၊ ၁၉၉၄) (ဒုတိယအကြိမ်၊ ၁၉၉၆၊ မတ်)
- ၁၁။ Std. Eight, English (၁၉၉၅၊ ဇန်နဝါရီ)
- ၁၂။ Std. Nine, English
- ၁၃။ Std. Ten, English (၁၉၉၅၊ ဇန်နဝါရီ)
- ၁၄။ A Guide to Selected Myanmar Tales
(ပထမအကြိမ်၊ ၁၉၉၅၊ ဇန်နဝါရီ) (ဒုတိယအကြိမ်၊ ၁၉၉၇၊ မေ)
- ၁၅။ Examination English (၁၉၉၈၊ ဇန်နဝါရီ)

In the Beginning
by
John Christopher

ကမ္ဘာ ဦးကချစ်ပုံပြင်

မောင်သိန်းလွင်

IN THE BEGINNING

This was a very long time ago — perhaps a million years ago

Two tribes lived in a very big country. One tribe lived in the north, and one tribe lived in the south. These tribes never met. The land between them was jungle and swamps. The men of the two tribes never went into the dark jungle, and they never went over the deep swamps.

The land between them was jungle and

တို့ . . . တစ်ချိန်က . . . သိပ် . . . ကြာမြင့်ခဲ့တဲ့
ကာလ တစ်ချိန်ကလေ . . .။ ဆိုပါတော့ . . . လွန်ခဲ့တဲ့
နှစ်ပေါင်း တစ်သန်း ကပေါ့ . . .။

လူမျိုးစု (၂) စုဟာ တိုင်းပြည်ကြီးတစ်ပြည်မှာ နေခဲ့ကြ
တယ်။ လူမျိုးစု တစ်စုက မြောက်ဘက်အရပ်မှာနေ(ခဲ့ကြ)တယ်။
(နောက်) လူမျိုးစုတစ်စုက တောင်ဘက်အရပ်မှာ နေ(ခဲ့ကြ)
တယ်။ ဒီလူမျိုးစုတွေဟာ ဘယ်တော့မှ မတွေ့ဆုံ(ဖြစ်)ခဲ့ကြ
ပါဘူး။ သူတို့ကြားမှာ တောကြီး(မျက်မည်း)တွေ ရွှံ့အိုင် နွံအိုင်
ကြီးတွေရှိ(ခဲ)နေတယ်လေ။ အဲဒီလူမျိုးစု နှစ်စုထဲက လူတွေဟာ
နက်ရှိုင်းတဲ့ တောကြီးမျက်မဲထဲကို ဘယ်တော့မှ မသွားကြသလို၊
နက်ရှိုင်းတဲ့ ရွှံ့အိုင် နွံအိုင်တွေဘက်ကိုလည်း ခြေဦးမလှည့်ကြ
ဘူးလေ . . .။

The people of the south found fruit and nuts on the trees. They took seeds of grass and ground them. They ground them between two stones and made flour. They made bread from the flour. They took eggs from hens and milk from cows. They kept the hens and cows with them, so they got eggs and milk easily.

They kept some seeds and put them in the ground. Grass grew from the seeds. This grass had big seeds. They called it corn. They built huts near their corn fields and made a village. They planted trees near the huts, and they got fruit and nuts easily from them.

This was their home. At night they told stories and sang songs.

This was the home of the people of the south.

တောင်ဘက်အရပ်မှာနေတဲ့ လူတွေက (အပင်တွေပေါ်မှာ) သစ်သီးဝလံတွေ အခွံမာသီးတွေကို တွေ့ရှိခဲ့ကြတယ်။ (စပါး၊ ပြောင်း၊ ဂုံ့စတဲ့) မြက်ပင်မျိုးနွယ်စုတွေရဲ့ အစေ့မျိုးစေ့လေးတွေကို ဆွတ်ခူးကြတယ်။ ပြီးတော့ (အမှုန်ဖြစ်အောင်) ကြိတ်ကြတယ်။ ကျောက်တုံးတစ်ခုပေါ်မှာတင်ပြီး အခြားကျောက်တုံးတစ်ခုနဲ့ ကြိတ်တယ်ပေါ့။ ကျောက်တုံးနှစ်ခုကြားမှာထားပြီး ကြိတ်ကြတာပေါ့။ ကြိတ်တော့ (ဂုံ့) အမှုန်အဖြစ်ရတယ်။ အဲဒီ ဂုံ့မှုန်ကနေ ပေါင်မုန့်အဖြစ်ပြုလုပ်ကြတယ်။ သူတို့ရဲ့ ကြက်တွေကနေ ကြက်ဥတွေ . . . ။ နွားတွေကနေပြီး နွားနို့တွေ . . . ။ ရရှိကြတယ်။ သူတို့က ကြက်တွေ နွားတွေမွေးထားကြတယ်လေ . . . ။ ဒါကြောင့် သူတို့က ကြက်ဥတွေ နွားနို့တွေကို အလွယ်တကူရတာပေါ့။

သူတို့က မျိုးစေ့အချို့ကို သိမ်းထားပြီး မြေပြင်မှာစိုက်ပျိုးကြတယ်။ အဲဒီမျိုးစေ့ကလေးတွေကနေ အပင်ကလေးတွေပေါက်လာကြတယ်။ အဲဒီ မြက်ပင်မျိုးမှာ အစေ့ကြီးကြီးတွေထွက်လာကြတယ်။ အဲဒါကို သူတို့က စပါးလို့ ခေါ်ကြတယ်။ အဲဒီစပါးကွင်းကြီးတွေရဲ့ အနားမှာ သူတို့ရဲ့ တဲကလေးတွေကို တည်ဆောက်ကြတယ်။ ရွာကလေးတစ်ရွာကို တည်ထောင်ကြတယ်။ တဲတွေနားမှာ သစ်ပင်တွေစိုက်ပျိုးကြတယ်။ အဲဒီအပင်တွေကနေပြီး သူတို့သစ်သီးဝလံတွေကို အလွယ်တကူရရှိကြတယ်။

အဲဒါသူတို့ရဲ့ အမြဲနေထိုင်ရာ အိမ်ထောင်စု၊ မိသားစုရွာလေးပေါ့။ ညချမ်းအချိန်ရောက်ရင် ပုံပြင်လေးတွေပြောကြ . . . ။ သီချင်းလေးတွေဆိုကြ နဲ့လေ . . . ။

The people of the north did not have corn. They did not have bread or eggs or milk. They killed animals. They were good hunters.

They followed the deer and ran very fast. Some deer did not run very fast. The hunters killed those. Then they ate them.

These people did not have homes. They made nests. like birds, but the nests were not in the trees. They were on the ground, in the long grass. They slept in these nests at night. They did not tell stories. They did not sing songs.

The tribes lived like this for a very long time — for thousands of years. Day followed night. Summer followed winter. Year followed year. The people of the south and the people of the north learned new things.

မြောက်ဘက်အရပ်မှာနေတဲ့ သူတွေမှာ စပါးမရှိဘူး။ ပေါင်
မုန့်၊ ကြက်ဥ၊ နွားနို့တွေလဲ မရှိဘူး။ သူတို့က တိရစ္ဆာန်တွေကို
သတ်ဖြတ်(စားသောက်)ကြတယ်။ သူတို့က မုဆိုးကျော်တွေပေါ့။

သူတို့က သမင်လေးတွေရဲ့နောက်ကို လိုက်(ဖမ်း)ကြတယ်။
အပြေးလည်း အလွန်မြန်တယ်။ အချို့သမင်လေးတွေက မြန်မြန်
မပြေးနိုင်ဘူးလေ။ (မပြေးနိုင်တဲ့သမင်လေးတွေ)ကို မုဆိုးတွေက
သတ်ပြီး ဗားကြတာပေါ့။

ဒီလူတွေမှာ အိုးအိမ်အတည်တကျမရှိကြဘူး။ သူတို့က
အသိုက်အအုံလေးတွေလုပ်ပြီး(နေကြတယ်)။ ငှက်ကလေးတွေ
လိုပေါ့။ ဒါပေမယ့် သူတို့သိုက်မြုံတွေက သစ်ပင်တွေပေါ်မှာ
မဟုတ်ဘူး။ မြေပြင်ပေါ်က မြက်ပင်ရှည်တွေကြားမှာ . . . ။
ည ညဆိုရင် အဲဒီသိုက်မြုံတွေထဲမှာ သူတို့အိပ်ကြတယ်။ သူတို့က
ပုံပြင်လေးတွေ မပြောဘူး။ တေးချင်းလေးတွေလဲ မဆိုဘူး . . . ။

အဲဒီလူမျိုးစုတွေဟာ ဒီပုံစံဒီနည်းအတိုင်းနေလာလိုက်ကြ
တာ . . . အချိန်ကာလ အကြာကြီးပေါ့။ နှစ်ပေါင်း ထောင်
ပေါင်းများစွာပေါ့။ ည ပြီးတော့ နေ၊ ဆောင်း ပြီးတော့ နေ၊
(ရက် ကို လ စား၊ လကို နှစ်စားနဲ့) တစ်နှစ်ပြီး တစ်နှစ်ပေါ့။
တောင်ဘက်အရပ်မှာနေတဲ့ သူတွေရော မြောက်ဘက်အရပ်မှာ
နေတဲ့ သူတွေပါ . . . ။ အသစ်အဆန်းတွေကို သိရှိတတ်မြောက်
လာကြတယ်လေ . . . ။

The people in the south made tools from stones. They made knives and hammers out of stone. They made stone wheels, and they ground corn into flour with the wheels. They made pots. They baked the pots in fires, and then the pots were strong and held water. They made ovens and baked bread.

The people in the north did not have any tools. They killed the deer with their hands. They ate them and left the bones. One day a man looked at the leg bone of a deer. He hit things with it. He thought: "This bone makes my arm strong." He went with the hunters and he took the bone with him. He hit a deer on the head and the deer fell. The hunters of the tribe took bones. They hit deer with them, and the deer fell. The hunters called them killing clubs.

တောင်ဘက်အရပ်မှာနေတဲ့လူတွေက ကျောက်တုံးတွေက
 နေပြီး လက်နက်တိရိယာတွေ ပြုလုပ်ကြတယ်။ ကျောက်တုံးတွေ
 ကနေပြီး ဒါတွေ တူတွေ ပြုလုပ်ကြတယ်။ ကြိတ်ဖို့အတွက်
 ကျောက်(ဘီး)တိရိယာတွေ ပြုလုပ်ကြတယ်။ ဆန်၊ ဂျုံတွေကို
 အဲဒီကျောက်တိရိယာတွေနဲ့ အမှုန့်ဖြစ်အောင် ကြိတ်တယ်။
 (ထည့်စရာ)အိုးတွေကို သူတို့ပြုလုပ်ကြတယ်။ အိုးတွေကို မီးထဲမှာ
 ထည့်ပြီး ဖုတ်တော့ အိုးတွေက မာ(ခိုင်ခံ့)ပြီး ရေထည့်လို့ရတယ်။
 သူတို့က မီးဖိုကြီးတွေလုပ်ပြီး (ပေါင်)မုန့်ဖုတ်ကြတယ်။

မြောက်ဘက်အရပ်မှာနေတဲ့လူတွေမှာတော့ လက်နက်
 တိရိယာတွေမရှိဘူး။ သမင်တွေကို သူတို့လက်နဲ့ပဲ သတ်ကြ
 တယ်။ (သတ်ပြီးတဲ့သမင်ရဲ့) အသားတွေကို စားပြီး၊ အရိုးတွေ
 ကို ပစ်ထားလိုက်ကြတယ်။ တစ်နေ့ကျတော့ လူတစ်ယောက်က
 သမင်တစ်ကောင်ရဲ့ ခြေထောက်ရိုးကြီးကို ကြည့်လိုက်တယ်။
 အဲဒီအရိုးနဲ့ (အချို့)အရာတွေကို ခေါက်ကြည့်တယ်။ သူ့စိတ်ထဲ
 မှာ “ဒီအရိုးက ငါ့ရဲ့လက်မောင်းအားကို ပိုပြီးသန်မာ(စေတာပါ
 လား)” လို့ တွေးမိတယ်။ အခြားမုဆိုးတွေနဲ့အတူ အမဲလိုက်ထွက်
 တော့ အဲဒီအရိုးကြီးကို သူနဲ့အတူ ယူသွားတယ်။ သမင်တစ်
 ကောင်ရဲ့ ခေါင်းကို အဲဒီအရိုးနဲ့ရိုက်လိုက်တယ်။ သမင်လေး လဲ
 ကျသွားတယ်။ (ဒီတော့မှ) မုဆိုးမျိုးနွယ်စုတွေဟာ အရိုးတွေကို
 အသုံးပြုပြီး၊ သမင်တွေကို ရိုက်သတ်ကြတော့၊ သမင်တွေလဲကျ
 သေဆုံးကုန်ကြတာပေါ့။ မုဆိုးတွေက အဲဒီအရိုးတွေကို သား
 သတ်တင်းပုတ် လက်ကိုင်တုတ်(လက်ရိုက်တုတ်)တွေလို့ ခေါ်ကြ
 တယ်။

The world changed. Summers grew cold, and winters grew very cold. There was ice on the rivers, and there were mountains of ice in the sea. Cold winds came from these ice mountains. Some animals died. Some moved to the south. They looked for warm weather and food.

The jungles died. The swamps changed. The people of the north followed the animals to the south. They took their killing clubs with them.

A boy called Dom lived in the northern tribe. He was tall and strong. He ran very fast in the hunt. He ran like the men. He had a long killing club. He rubbed it with sand. He rubbed it for a long time and made it white. It was bright in the sunlight. Dom used it in the hunt and killed a deer with it.

ကမ္ဘာလောကကြီးက ပြောင်းလဲလာတယ်။ နွေရာသီတွေက အေးလာကြတယ်။ မဆောင်းရာသီတွေက သိပ်သိပ်ပြီး (ပို)အေးလာတယ်။ မြစ်တွေပေါ်မှာ ရေခဲတွေဖုံးလာတယ်။ ပင်လယ်ထဲမှာ ရေခဲတောင်ကြီးတွေ ဖြစ်လာကြတယ်။ အဲဒီ ရေခဲတောင်ကြီးတွေကနေပြီး လေအေးတွေ တိုက်ခတ်လာကြတယ်။ အချို့တိရစ္ဆာန်တွေ သေကုန်ကြတယ်။ အချို့တိရစ္ဆာန်တွေက တောင်ဘက်အရပ်ကို ရွှေ့ပြောင်းကြတယ်။ သူတို့က ပူနွေးတဲ့ရာသီဥတုနဲ့ အစားအစာကိုရှာတာပေါ့။

တောတွေ ပြုန်းကုန်ကြတယ်။ ရွံ့နွံ့အိုင်ကြီးတွေလဲ ပြောင်းလဲလာကြတယ်။ မြောက်ဘက်အရပ်က လူတွေက တောင်ဘက်အရပ်ကို ရွှေ့ပြောင်းသွားကြတဲ့ တိရစ္ဆာန်တွေရဲ့ နောက်ကိုလိုက်ကြတယ်။ သူတို့ရဲ့ (လက်ရိုက်တုတ်) တင်းပုတ်ကြီးတွေကိုတော့ သူတို့နဲ့အတူ သယ်ဆောင်သွားကြတယ်။

“ဒွန်” လို့ခေါ်တဲ့ သူငယ်လေးက မြောက်ဘက်မျိုးနွယ်စုတွေနဲ့နေတယ်။ သူက အရပ်ရှည်ပြီး ကြံ့ခိုင်သန်စွမ်းတယ်။ အမဲလိုက်ရာမှာ အလွန်အပြေးမြန်တယ်။ သူက လူကြီးတွေလို ပြေးနိုင်တယ်။ သူ့မှာ တင်းပုတ်လက်ရိုက်တုတ်ရှည်ကြီး တစ်ခုရှိတယ်။ အဲဒီ တင်းပုတ်ကို သူက သဲနဲ့ပွတ်ပွတ်ပေးတယ်။ ပွတ်ပေးတဲ့ အချိန်ကကြာလာတော့ (ပွတ်ပေးပါများတော့) တင်းပုတ်ကြီးက ဖြူဖွေးလာတာပေါ့။ နေရောင်ထဲမှာဆိုရင် တောက်ပပြီးနေလေရဲ့။ “ဒွန်” က အဲဒီတင်းပုတ်ကြီးကို အမဲလိုက်ရာမှာသုံးတယ်။ သမင်တစ်ကောင်ကိုတောင် အဲဒါကြီးနဲ့ သတ်ခဲ့သေးတယ်လေ။

In the south the corn did not grow well. The people worked and worked, but they were cold. The cold winds cut them. They made clothes and put them on their bodies. They built huts with thick walls.

A girl called Va lived with the southern tribe. She was small and beautiful. She made pots and painted them. She made them well, and she painted bright pictures on them. She sang songs and her voice was sweet.

A girl called Va lived with the southern tribe

တောင်ဘက်အရပ်မှာလည်း ဆန်စပါးက ကောင်းကောင်း
 ပပေါက်ရောက် မဖြစ်ထွန်းတော့ဘူး။ လူတွေက အလုပ်တွေ လုပ်
 ကိုင်ကြတယ်။ (ကြီးစားကြတယ်)။ ဒါပေမယ့် သူတို့တွေ အအေး
 ဒဏ်ကို ခံစားကြရပြီ။ အေးမြတဲ့ လေပြင်းတွေက သူတို့ရဲ့ အရိုး
 ထဲထိ စိမ့်ဝင်လာကြပြီ။ သူတို့တတွေ အဝတ်အစားတွေ ပြုလုပ်
 ဖန်တီးပြီး၊ သူတို့ရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်တွေပေါ်မှာ ဝတ်ဆင်ကြတယ်။
 (လေမဝင်နိုင်တဲ့) ထူထဲတဲ့ နံရံတွေနဲ့ တဲတွေကို ဆောက်ကြ
 တယ်။

“ဗာ” လို့ခေါ်တဲ့ သူငယ်မလေးက တောင်ဘက် မျိုးနွယ်စု
 တွေနဲ့နေတယ်။ သူမက ငယ်တယ်၊ ချောတယ်။ သူမက အိုးလေး
 တွေလုပ်ပြီး၊ အရောင်လေးတွေနဲ့ ချယ်မှုန်းတယ်။ အိုးလေးတွေကို
 ကောင်းကောင်းလုပ်တယ်။ တောက်ပတဲ့ ရုပ်ပုံပန်းချီလေးတွေကို
 ရေးချယ်တယ်။ သူမက တေးသီချင်းလေးတွေကိုလဲ ဆိုသည်
 (တတ်)တယ်။ (ပြီးတော့) သူ့အသံကလေးကလဲ ငြိမ်ညောင်း
 သာယာတယ်လေ။

The ice moved south, and the people of the north went in front of it. They went a very long way. They hunted animals. One day they found a large number of animals. These animals did not run like deer. The people of the north killed them easily. They made a feast.

Men attacked them at the feast. It was the men of the south. Why did they attack? Because the animals were their cows.

The men of the south attacked, but they did not have killing clubs. The men of the north drove them back. They ran back to their village. The northern men followed them.

Men attacked them at the feast.

ရေခဲတွေက တောင်ဘက်အရပ်ကိုရွှေ့လာကြတယ်။
 မြောက်အရပ်က လူတွေက အဲဒီရေခဲတုံးတွေရဲ့ ရှေ့ကနေပြီး
 သွားနေကြတယ်။ အလွန်ကွာဝေးလှတဲ့ ခရီးရှည်ကြီးကို သူတို့
 သွားခဲ့ကြတယ်။ တိရစ္ဆာန်တွေကို အမဲလိုက်ကြ (စားသောက်ကြ)
 တယ်။ တစ်နေ့ကျတော့ တိရစ္ဆာန်တွေ အမြောက်အများကို သူတို့
 တွေ့ကြတယ်။ အဲဒီတိရစ္ဆာန်တွေက သမင်လေးတွေလို ထွက်
 မပြေးကြဘူး။ မြောက်အရပ်က လူတွေက အဲဒီတိရစ္ဆာန်တွေကို
 အလွယ်တကူပဲ သတ်ဖြတ်(စားသောက်)ကြတယ်။ သူတို့ (စား
 သောက်ပွဲ)ပွဲတော်ကြီး ကျင်းပကြတယ်။

အဲဒီ စားသောက်ပွဲ ပွဲတော်ကြီးမှာ မြောက်ပိုင်းက လူတွေ
 ကို (အခြား)လူတွေက တိုက်ခိုက်ကြတယ်။ တောင်ပိုင်းက
 လူတွေလေ . . . ။ ဘာဖြစ်လို့ သူတို့(တောင်ပိုင်းသား)တွေက
 တိုက်ခိုက်ကြတာပါလဲ . . . ?။ ဘာကြောင့်ဆို (မြောက်ပိုင်းသား
 တွေ သတ်စားတဲ့) အဲဒီတိရစ္ဆာန်တွေက သူတို့ပိုင်တဲ့ နွားတွေ
 လေ။

တောင်ပိုင်းသားတွေက တိုက်ခိုက်ကြတယ်။ ဒါပေမယ့်
 သူတို့မှာ လူသတ်တင်းပုတ်လက်ရိုက်တုတ်တွေ မရှိဘူး။ မြောက်
 ပိုင်းသားတွေက သူတို့ကို ပြန်မောင်းထုတ်လိုက်ကြတယ်။ တောင်
 ပိုင်းသားတွေ)ဟာ သူတို့ရွာကို ပြန်ပြေးလာခဲ့ရတယ်။ မြောက်ပိုင်း
 သားတွေက(လဲ) သူတို့နောက်ကနေ လိုက်ကြတာပေါ့။

There were thick bushes round the village. The southern men cut thorns and put them with the bushes. This made a wall of thorns round the village. There was a spring in the village. They got water from it. They kept food in the village, too.

The northern men attacked the village. The thorns kept them back. Three or four men got through the wall, but the southern men killed them. The northern men went away.

They did not go far. They made a camp not far from the village. They had the killing clubs, and they were strong. They did not need a wall.

They attacked again, and the southern men drove them back. Day followed day. The northern men attacked the village again and again. But the wall of thorns was strong. Again and again the southern men drove back the attacker.

The thorns kept the

ရွာနီးပတ်လည်မှာက ထူထပ်တဲ့ခြံပုတ်တွေရှိတယ်။ တောင်ပိုင်းသားတွေက ဆူး(ပင်)တွေကို ခုတ်ပြီး ခြံပုတ်တွေနဲ့အတူ (ချည်နှောင်)ထားလိုက်ကြတယ်။ ရွာပတ်ပတ်လည်မှာ ဆူးနံရံကြီး (ကာပြီး)ဖြစ်သွားတာပေါ့။ ရွာထဲမှာ (ဖြတ်သန်းစီးဆင်းနေတဲ့) စမ်းချောင်းလေးတစ်ခုရှိတယ်။ သူတို့အတွက် (သောက်သုံး)ရေကို အဲဒီစမ်းချောင်းလေးကနေရတယ်။ အစားအသောက်တွေကိုလည်း ရွာထဲမှာ စုဆောင်း(သို့လျှောင်)ထားလိုက်ကြတယ်လေ။

မြောက်ပိုင်းသားတွေက ရွာကို တိုက်ခိုက်ကြတယ်။ ဆူးတွေကြောင့် သူတို့နောက်ပြန်ဆုတ်ကြရတယ်။ လူသုံးလေးယောက်လောက် (ဆူး)နံရံကို ဖြတ်သန်းဝင်ရောက်လာ(နိုင်)ခဲ့တယ်။ ဒါပေမယ့် တောင်ပိုင်းသားတွေက သတ်ပစ်လိုက်ကြတယ်။ မြောက်ပိုင်းသားတွေ ပြန်(ဆုတ်)သွားကြရတယ်။

သူတို့ ဝေးဝေးမသွားဘူး။ ရွာနဲ့ မဝေးလှတဲ့နေရာမှာ သူတို့စခန်းတစ်ခုလုပ်(ဆောက်)ကြတယ်။ စခန်းချကြတယ်။ သူတို့မှာ တင်းပုတ်လက်ရှိက်တုတ်တွေရှိတယ်။ သူတို့က သန်စွမ်းကြတယ်။ သူတို့အတွက် နံရံမလိုဘူး။

သူတို့ နောက်တစ်ကြိမ် ထပ်ပြီး တိုက်ကြတယ်။ တောင်ပိုင်းသားတွေက သူတို့ကို မောင်းထုတ်လိုက်ကြပြန်တယ်။ (တစ်နေ့ဝင်တော့ တစ်နေ့ထွက်) နေ့ရက်တွေက တစ်ရက်ပြီးတစ်ရက် . . . ။ မြောက်ပိုင်းသားတွေက ရွာကို အကြိမ်ကြိမ်တိုက်ခိုက်ကြတယ်။ ဒါပေမယ့် ဆူးနံရံတွေက ခိုင်ခံ့ပါတယ်။ လာရောက်တိုက်ခိုက်တဲ့ သူတွေကို တောင်ပိုင်းသားတွေကလဲ အကြိမ်ကြိမ် မောင်းထုတ်ခဲ့ကြတယ်။

There was a wood near the village. It had big trees. It had a stream too. The stream fell from rocks into a pool. Trees leaned over the pool. Squirrels ran along the branches of the trees. Birds sat on the branches and sang.

Va loved the wood and the pool. She swam there on warm days. She sat on the rocks beside the pool, and she sang like the birds.

Va was in the village. She thought about the wood. She looked at the wall of thorns. In one place it was not very thick. She made a hole and crawled through it. She saw the camp of the northern people, and she did not go that way. She crawled through tall grass. She went slowly and quietly into the wood.

ရွာနားမှာ တောအုပ်ကလေးတစ်ခုရှိတယ်။ သစ်ပင်(ဝါးပင်) ကြီးတွေနဲ့ . . . ။ စမ်းချောင်းလေးတစ်ခုလည်းရှိတယ်။ စမ်းချောင်းလေးတွေက ကျောက်ဆောင်ကျောက်တုံးကြီး တွေပေါ်က နေပြီး ရေအိုင်ကလေးထဲကို စီးကျနေတယ်။ သစ်ပင်လေးတွေက ရေအိုင်လေးရဲ့အပေါ်မှာ ယှက်မိုး အုပ်ဆိုင်းနေတယ်။ ရှဉ့် (သတ္တဝါလေး) ကောင်လေးတွေက သစ်ကိုင်း(လေး)တွေပေါ်မှာ ပြေးလွှား လှုပ်ရှားနေကြတယ်။ ငှက်ငယ်လေးတွေကလည်း သစ်ကိုင်းပေါ်ပင်ယံထက်ကနေပြီး တေးဆို(နေ)ကြတယ်။

“ဗာ”က တောအုပ်လေးနဲ့ ရေအိုင်လေးကို ချစ်တယ်။ ပူအိုက်တဲ့ နေ့ရက်တွေမှာဆိုရင် “ဗာ”က အဲဒီရေအိုင်လေးထဲမှာ ရေကူးတယ်။ ရေကန်ဘေးက ကျောက်ဆောင်လေးတွေပေါ်မှာ ထိုင်ရင်း တေးသီချင်းလေးတွေ သီဆိုတယ် - ငှက်ကလေးတွေ လိုပေါ့။

(အခုတော့) “ဗာ”က ရွာထဲမှာ . . . ။ သူမက တောအုပ် ကလေး အကြောင်းကို တွေးတော(တမ်းတ)နေမိတယ်။ သူမက ဆူးနံရံတွေကို (လိုက်)ကြည့်တယ်။ တစ်နေရာမှာတော့ ဆူးတွေသိပ်မထူထပ်တာကို တွေ့ရတယ်။ သူမက အပေါက် တစ်ခု ဖြစ်အောင်လုပ်ပြီး၊ ဆူးခြုံတွေကြားက တွားပြီး ထွက်တယ်။ မြောက်ပိုင်းသားတွေရဲ့ စခန်းကို သူမ မြင်ရတယ်။ အဲဒီဘက်က မသွားဘူး၊ မြက်ပင်ရှည်တွေကြားက လေးဘက်ထောက်ပြီး တွား သွားတယ်။ ဖြေးဖြေးလေးနဲ့ တိတ်တိတ်လေး တောထဲကို သူမ ဝင်သွားပါတယ်။

The stream ran over stones under the trees. Va walked beside the stream. There were bushes there with bright flowers. She took flowers and put them in her hair. The stream sang, and the birds sang in the branches. She was very happy.

She came to the place of rocks. The stream ran between the rocks and fell into the pool. The trees leaned over, but they did not hide the sky. The sky was blue and the sun shone. It shone on the pool and made the water bright.

Va sat on a rock beside the pool. The sun did not shine on the water there. She looked into the water and saw her face and her hair and the flowers in her hair.

Va sat on a rock beside the pool.

သစ်ပင်တွေအောက်က ကျောက်တုံးလေးတွေပေါ်မှာ စမ်း
 ချောင်းကလေးက စီးဆင်းတယ်။ စမ်းချောင်းလေးရဲ့ဘေးနားမှာ
 “ဗာ” က လျှောက်လာတယ်။ အဲဒီနေရာမှာ ပန်းရုံပန်းခြံကလေး
 တွေလဲရှိရဲ့။ ဝင်းလက်တောက်ပတဲ့ ပန်းမာလာကလေးတွေနဲ့
 လေ . . . ။ သူမက ပန်းကလေးတွေကိုခူးပြီး သူ့ခေါင်းမှာ ပန်
 လိုက်တယ်။ စမ်းချောင်းကလေးကလည်း တေးဆို သစ်ကိုင်းပေါ်
 ပင်ယံထက်က ငှက်ကလေးတွေကလည်း တေးဆို . . . ။ သူမ
 သိပ်ကို ပျော်ပါတယ်။

ကျောက်ဆောင် ကျောက်တုံးတွေရှိတဲ့နေရာကို သူမရောက်
 လာတယ်။ စမ်းရေလေးတွေက ကျောက်ဆောင်ကြားကနေ ရေ
 အိုင်လေးထဲကို စီးဆင်းကျရောက်နေကြတယ်။ သစ်ပင်ကလေး
 တွေက ရေအိုင်လေးကို ယှက်မိုးထားပါတယ်။ ဒါပေမယ့် မိုး
 ကောင်းကင်ကို မမြင်ရလောက်တဲ့အထိတော့ အုပ်ဆိုင်းမနေပါ
 ဘူး။ ကောင်းကင်ကြီးက ပြာလဲ့နေပြီး နေမင်းကြီးက သာနေ
 တယ်။ နေရောင်ခြည်လေးတွေက ရေအိုင်ပေါ်မှာ ကျရောက်ပြီး
 ရေအလျှင် ရေစီးကြောင်းလေးတွေကို လင်းလက်တောက်ပနေ
 စေပါတယ်။

ရေအိုင်လေးရဲ့နံဘေးက ကျောက်ဆောင်တစ်ခုပေါ်မှာ
 “ဗာ” က ထိုင်(လိုက်)တယ်။ အဲဒီအနီးအနားက ရေပြင်ပေါ်ကို
 တော့ နေခြည် မထိုးဘူး။ သူမကရေထဲကို ငုံ့ကြည့်လိုက်တယ်။
 သူမရဲ့မျက်နှာ၊ သူမရဲ့ဆံပင်နဲ့ ဆံကေသာထက်က ပန်းမာလာ
 လေးကိုပါ မြင်ရတယ်ပေါ့။

Squirrels ran along the branches of the trees. They never hid from Va. One of them came down to the ground beside the pool. Va knew this squirrel. It came to her hand and she gave some nuts to it. She was happy. She touched the squirrel gently and spoke gently to it.

Va stayed beside the pool a long time. The birds sang, and she sang too. She looked at her face in the water of the pool. The birds and the squirrels saw her, but people did not see her.

She left the pool and went through the wood. She crawled through the tall grass. She came to the wall of thorns and found the small hole. She crawled through it. She was back in her village.

The squirrel came to her hand and she gave some nuts to it.

ရှဉ့်သတ္တဝါလေးတွေက သစ်ကိုင်းလေးတွေပေါ်မှာ (လူး
 လာခေါက်ပြန်)ပြေးလွှား(နေ)ကြတယ်။ “ဗာ”ကို(မြင်လို့)
 ပုန်းရှောင် ပုန်းကွယ်မနေကြပါဘူး။ သူတို့အထဲက တစ်ကောင်က
 ရေအိုင်လေးရဲ့နံဘေးက မြေပြင်ကိုဆင်းသက်လာခဲ့တယ်။ “ဗာ”
 က ဒီရှဉ့်ကလေးကို သိတယ်။ ရှဉ့်ကလေးက “ဗာ” အနားကိုကပ်
 လာတော့၊ “ဗာ” က အခွံမာသီး အချို့ကိုပေးတယ်။ သူမ
 ပျော်ပါတယ်။ သူမက ရှဉ့်ကလေးကို ညင်ညင်သာသာလေးကိုင်
 (တွယ်ပွတ်သပ်)ပြီး၊ နူးနူးညံ့ညံ့လေး ပြောဆို(နေ)တယ်လေ။

“ဗာ”က ရေအိုင်လေးရဲ့ဘေးမှာ အကြာကြီးနေတယ်။ ငှက်
 ကလေးတွေ တေးဆိုတော့ သူမကလဲ တေးဆိုတယ်။ သူမကသူမ
 ရဲ့ မျက်နှာကလေးကို ရေအိုင်လေးရဲ့ ရေပြင်ပေါ်မှာကြည့်လိုက်
 တယ်။ ငှက်ကလေးတွေ ရှဉ့်ကလေးတွေက သူမကိုမြင်တယ်။
 လူတွေကတော့ မမြင်ကြဘူးပေါ့။

ရေအိုင်လေးက ခွာပြီး တောထဲကိုဝင်တယ်။ မြက်ပင်ရှည်
 တွေကြားက တွားပြီး ထွက်လာခဲ့တယ်။ ဆူးနံရံတွေနားပြန်ရောက်
 တယ်။ အပေါက်ကလေးကိုတွေ့တော့ တွားပြီး ပြန်ဝင်ခဲ့တယ်။
 သူမရဲ့ရွာကို သူမ ပြန်ရောက်ခဲ့ပါပြီ။

Dom attacked the village with the men from the north. The thorns kept them out. They were very angry. They said: "We shall get through the thorns. We shall kill the people in the village."

Dom was angry and said this too. The northern men swung their clubs and danced a war dance. Dom danced with the men.

They attacked again, and the thorns kept them out again. They said: "We shall wait. The people in the village will soon need food and water. They will come out and we shall kill them."

They killed the animals near the village. Soon there weren't any animals there. They hunted a long way from the village.

One day Dom fell on some stones in the hunt. He stood up, but he could not run. He could walk slowly, but he could not fight with the men.

မြောက်ပိုင်းသားတွေနဲ့အတူ "ဒွန်"လည်း(ဗာ'တို့)ရွာကို တိုက်ခိုက်တယ်။ ဆူး(နံရံ)တွေကြောင့် သူတို့ပြန်ဆုတ်ခဲ့ရတယ်။ သူတို့ သိပ်စိတ်ဆိုးဒေါသထွက်ကြတယ်။ "ဆူးတွေကိုကျော်ဖြတ် ပြီးတို့ - ရွာ ထဲကိုဝင်မယ်။ ရွာထဲကလူတွေကိုသတ်မယ်" . . . လို့ သူတို့က (ကြိမ်းဝါး)ပြောဆိုကြတယ်။

"ဒွန်"လည်းစိတ်ဆိုးတယ်၊ သူလည်း ဒီလိုပဲပြော(မိ)တယ်၊ မြောက်ပိုင်းသားတွေက တင်းပုတ်လဲက်ရိုက်တုတ်တွေကို (လေထဲမှာ)လွှဲလွှဲပြီး၊ စစ်ရေးပြ ကခုန်မှုတွေ လုပ်ကြတယ်။ "ဒွန်"လည်း ဒီလူတွေနဲ့အတူ ဝင်ကတယ်။

သူတို့တွေ(ရွာကို) ထပ်ပြီး တိုက်ခိုက်ကြပြန်တယ်၊ ဆူးတွေ ကြောင့်ပဲ တစ်ခါဆုတ်ခဲ့ရပြန်တယ်။ "ဒို့တွေ အချိန်ကိုစောင့် မယ်။ ရွာထဲက လူတွေဟာ မကြာခင်မှာ အစားအစာနဲ့ ရေ လိုအပ်လာမှာပဲ။ အဲဒီအခါ သူတို့ထွက်လာမှ (ဝိုင်း)သတ်ကြ မယ်" . . . လို့ သူတို့ (ကြိမ်းဝါး)ပြောဆိုကြ(ပြန်)တယ်။

ရွာနီးချုပ်စပ်က တိရစ္ဆာန်တွေကို (မြောက်ပိုင်းသားတွေက) သတ်ဖြတ်(စားသောက်)ကြတယ်။ မကြာခင်မှာပဲ တိရစ္ဆာန်တွေ က မရှိတော့ဘူး။ ဒီတော့ ရွာကနေ ခပ်ဝေးဝေးကိုသွားပြီး အမဲ လိုက်ကြရတယ်။

တစ်နေ့ - အမဲလိုက်ရင်းနဲ့ "ဒွန်"ဟာ ကျောက်တုံးတွေပေါ် ကနေ (ချော်ကျ)လဲကျတယ်။ သူ မတ်တပ်ရပ်(ကြည့်)တယ်။ ဒါပေမယ့် သူ မပြေးနိုင်တော့ဘူး။ လမ်းကို ဖြေးဖြေးလေးတော့ လျှောက်နိုင်တယ်။ ဒါပေမယ့် သူ့လူတွေနဲ့အတူ . . . သူ အမဲ မလိုက်နိုင်တော့ဘူး။

They left Dom with the young boys. He did not like that. He took his killing club and walked slowly through the tall grass. He did not go near the village. He saw the wood and went to it.

He found the stream and followed it. He walked in the stream. He saw the bushes with their bright flowers. He swung his club and hit the bushes. The flowers fell on the water. The stream carried them through the wood.

Dom was a good hunter. He moved very quietly; and he listened. He heard the song of the birds. He heard the squirrels on the branches. And he heard a new sound. It was a strange sound. He listened. It was a girl's voice. She sang a song. He did not know the song, but he liked the strange sound.

သူတို့က "ဒွန်"ကို သူငယ်လေးတွေနဲ့ထားခဲ့တယ်။ ဒါကို "ဒွန်" က မကြိုက်ဘူး။ သူ့ရဲ့တင်းပုတ်ကြီးကိုယူပြီး မြက်ပင်ရှည်တွေကြားကို တဖြည်းဖြည်းချင်းလမ်းလျှောက်ထွက်ခဲ့တယ်။ သူ့ရွာအနားကို မသွားဘူး။ တောအုပ်ကလေးကို သူ မြင်တော့ - အဲဒီကိုသွားတာပေါ့။

စမ်းချောင်းကလေးကို သူတွေ့တယ်။ အဲဒီနောက်ကို လိုက်ခဲ့တယ်။ စမ်းချောင်းကလေးထဲမှာဆင်းပြီး လမ်းလျှောက်တယ်။ ဝင်းလက်တောက်ပတဲ့ ပန်းကလေးတွေပွင့်နေတဲ့ ပန်းခြံကလေးတွေကို သူမြင်တယ်။ သူ့ရဲ့တင်းပုတ်လက်ရိုက်တုတ်ကြီးကို လွဲလွဲပြီး ပန်းခြံကလေးတွေကို ရှိတ်ပစ်လိုက်တယ်။ ပန်းပွင့်ကလေးတွေက ရေပြင်ပေါ်ကို ကြွေကျကုန်တယ်လေ။ အဲဒီ ပန်းပွင့်ကလေးတွေကို စမ်းချောင်းလေး (ရဲ့ . . . ရေ အလျှင်)က သယ်ဆောင်သွားတယ်။ တောအုပ်ကလေးကို ဖြတ်သန်းပြီးတော့ပေါ့။

"ဒွန်"က မုဆိုးကောင်းတစ်ယောက် . . . ။ (သူက ခြေသံလုံတယ်) သူက တိုတ်တိုတ်ကလေး လှုပ်ရှားတယ်။ ပြီးတော့(အသံကိုနားစွင့်တယ်)နားထောင်တယ်။ ငှက်ကလေးတွေက ဆိုသံကို ကြားတယ်။ ရှဉ့်သတ္တဝါလေးတွေရဲ့ လှုပ်ရှားသံကို ကြားတယ်။(အသစ်အဆန်း အသံကလေး တစ်သံကိုလည်း ကြားတယ်)ထူးဆန်းတဲ့ အသံလေးပေါ့။ သူ့နား (စိုက်ပြီး) ထောင်လိုက်တယ်။ မိန်းမငယ်တစ်ယောက်ရဲ့ အသံပါလား။ သူမက သီချင်းတစ်ပုဒ်ကို ဆိုနေတယ်။ အဲဒီသီချင်း (ရဲ့ အဓိပ္ပါယ်)ကို သူ့နားမလည်ဘူး။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ ထူးဆန်း(သာယာ)တဲ့ အသံလေးကိုတော့ သူ သဘောကျ(နှစ်ခြိုက်မိ)တယ်။

Dom walked very slowly. He was very quiet. He came to the place of rocks. He looked over the rocks and saw the pool. He saw Va, too. She sat by the pool and sang.

The flowers came down on the stream and fell into the pool. She leaned over and took them. She put the flowers in her hair. The flowers were very beautiful there. Va looked at her face and hair in the water. She was beautiful too.

Dom jumped down from the rocks. Va saw him. She said: "Who are you?"

Dom did not understand her words. He said: "Who are you?"

Va did not understand his words.

She saw the bone — the killing club. She knew then: he was one of the northern tribe.

“ခွန်”က ပြေးပြေးလေး လျှောက်လာတယ်။ (ခြေသံလုံ
တယ်) အရမ်းကို ငြိမ်ငြိမ် တိတ်တိတ်ကလေးရယ်...။
ကျောက်ဆောင်တွေရှိတဲ့နေရာကို သူရောက်လာတယ်။ ကျောက်
ဆောင်တွေပေါ်ကို ကြည့်လိုက်တယ်။ ရေအိုင်လေးကိုလည်းမြင်
တယ်။ “ဗာ” ကိုလည်း မြင်တာပေါ့။ သူမက ရေအိုင်လေးနားမှာ
ထိုင်ပြီး တေးဆီချင်းလေးကို သီဆိုနေတယ်လေ။

ပန်းပွင့်လေးတွေက စမ်းချောင်းလေးပေါ်မှာ မျောပါလာ
ကြတယ်။ ပြီးတော့ ရေအိုင်လေးထဲ သက်ဆင်းသွားတာပေါ့။
သူမက (ကိုယ်လေးကို) ကိုင်းညွတ်ပြီး ပန်းကလေးတွေကို ဆယ်
ယူလိုက်တယ်။ ပြီးတော့ သူမရဲ့ ဆံကေသာမှာ ပန်လိုက်
တယ်လေ။ ပန်းကလေးတွေက သိပ်လှနေတယ်။ “ဗာ” က
သူမရဲ့ မျက်နှာလေးနဲ့ ဆံကေသာလေးတွေကို ရေပြင်မှာ ကြည့်
လိုက်တယ်။ သူမလည်းပဲ လှပနေပါရှေ့လား။

“ခွန်”က ကျောက်ဆောင်တွေပေါ်က ခုန်ချလိုက်တယ်။
“ဗာ”က သူ့ကို မြင်သွားတယ် “ရှင်ဘယ်သူလဲ?” လို့ မေးလိုက်
တယ်။

“ခွန်”က သူမရဲ့ စကားကိုနားမလည်ဘူး။ သူကလည်း
“မင်းဘယ်သူလဲ . . . ?” (ပြန်)မေးလိုက်တယ်။

“ဗာ”က သူ့စကားကို နားမလည်ဘူး . . . ။

သူမက (သူ့လက်ထဲက) အရိုးကိုမြင်သွားတယ်။ သားသတ်
တင်းပုတ်လက်ရိုက်တုတ်ကြီး၊ ဒီတော့ သူမသိသွားခဲ့ပါပြီ။ သူဟာ
ဖြင့် မြောက်ပိုင်းသားတွေထဲက တစ်ယောက် . . . ။

Va was frightened. She stood up and ran through the wood.

Dom said: "Come back!"

She did not understand the words. She ran fast. Dom could not run. He walked, and he hunted for her in the wood. He did not find her. He looked behind the trees and in the bushes. But he moved slowly, and he did not find her. In the end, he went back to his people.

Va was very frightened. She hid behind bushes. She heard Dom and saw him, but he did not see her. He went out of the wood. Then she went back to her village. She crawled through the tall grass. She crawled through the hole in the wall of thorns. The people did not see her.

“ဗာ” က စိုးထိတ်သွားပြီ၊ ကြောက်သွားပြီ။ သူမက (ထိုင်ရာက) ထလိုက်ပြီး တောအုပ်ကလေးထဲကို ဖြတ်ပြီး ပြေးတော့တာပါပဲ။

“ဒွန်” က “ပြန်လာခဲ့ပါ . . .” လို့ (အော်)လိုက်တယ်။

သူမက အဲဒီစကားလုံးတွေကို နားမလည်ဘူး။ အလျင် အမြန်ကို ပြေးတော့တာပဲ။ “ဒွန်” က ပြေးမလိုက်နိုင်ဘူး။ သူက လမ်းလျှောက်ပြီးတော့ တောအုပ်ကလေးထဲမှာ သူမကို လိုက်ပြီး ရှာဖွေကြည့်မိတယ်။ မတွေ့ပါဘူး။ သစ်ပင်တွေရဲ့ နောက်မှာရော ခြံပုတ်တွေထဲမှာပါ ရှာတယ်။ သူက ဖြည်းဖြည်းလေး တိတ်တိတ် လေး လှုပ်ရှားတယ်(ရှာဖွေတယ်)။ ဒါပေမယ့် သူမကို မတွေ့ပါဘူး။ နောက်ဆုံးတော့ “ဒွန်” လည်း သူ့ လူတွေရှိတဲ့ဆီ ပြန်သွားခဲ့ရတာပေါ့။

“ဗာ” က သိပ်ကြောက်သွားတယ်။ သူမက ခြံပုတ်တွေရဲ့ နောက်မှာ ပုန်း(နေခဲ့)တယ်။ “ဒွန်” ရဲ့ အသံကိုကြားရသလို လူကို လည်း မြင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူကတော့ သူမကို မမြင်ဘူး။ “ဒွန်” က တောအုပ်ကလေးထဲက ထွက်သွားတယ်။ အဲဒီနောက် သူမကလည်း ရွာကိုပြန်ခဲ့တယ်။ မြက်ပင်ရှည်တွေကြားက တွားသွားပြီး၊ ဆူးနံရံ အပေါက်ကနေ (ရွာထဲကို) တွားဝင်ခဲ့တယ်။ လူတွေကတော့ သူမကို မမြင်ဘူးပေါ့ . . . ။

The men of the village met round the fire. One man said:

"We have nearly eaten our food, and we cannot get food from our fields. Our enemies are there."

An old man said: "Our enemies cannot get through the wall of thorns. We must wait a long time, so we must use our food very slowly."

The first man said: "In the end we shall not have any food. Then we shall be hungry."

The old man said: "Our enemies will be hungry, too. They have eaten our cows. They will be hungry, and they will go. We must wait. They will go. Then we can go out of our village and get food."

Va was frightened. The boy in the wood was one of their enemies. She did not go to the wood for a long time. She stayed in the village.

The men of the

မီးပုံကြီးကို ဝိုင်းပတ်ပြီး ရွာသားတွေ စုဝေးကြတယ်။ တစ်
ယောက်ကပြောတယ် “ကျုပ်တို့တွေ စားနပ်ရိက္ခာပြတ်တော့မယ်။
ကျုပ်တို့ရဲ့ လယ်ကွင်းတွေထဲကလည်း အစားအစာမရနိုင်ဘူး။
ရန်သူတွေက အဲဒီမှာရှိနေတာ . . . ”

အဖိုးအိုတစ်ယောက်ကပြောတယ် “ဒို့ရဲ့ရန်သူတွေဟာ ဆူး
နံရံတွေကို ကျော်ဖြတ်ပြီး ဝင်မလာနိုင်ပါဘူး။ အချိန်ကို စောင့်
ကြရမယ်။ ဒါကြောင့် ဒို့တစ်တွေ အစားအသောက်ကိုဖြည်းဖြည်း
ချင်း(ချွေတာပြီး) စားကြရမယ် . . . ”

ပထမလူက ပြောပြန်တယ် “နောက်ဆုံးကျတော့လည်း
ကျုပ်တို့မှာ ဘာမှ စားစရာ ကျန်မှာမဟုတ်ဘူး။ အဲဒီနောက်တော့
ကျုပ်တို့ ငတ်ကြပြီပေါ့ . . . ”

အဖိုးအိုက ပြန်ပြောတယ် “ဒို့ရဲ့ရန်သူတွေလည်း ငတ်ကြ
မှာပဲ။ ဒို့ရဲ့နွားတွေလည်း သူတို့စားလို့ကုန်ပြီ။ သူတို့ငတ်တော့မယ်။
အဲဒီအခါကျတော့ သူတို့လည်း ထွက်သွားကြမှာပေါ့။ ဒို့တစ်တွေ
စောင့်ဆိုင်းကြရမယ်။ သူတို့သွားကြမှာပါ။ အဲဒီတော့မှ ရွာပြင်
ထွက်ပြီး အစားအသောက်ကို ရှာကြတာပေါ့ . . . ”

“ဗာ” အနေနဲ့ ကြောက်ရွံ့လှပါပြီ။ တောအုပ်ကလေးထဲမှာ
တွေ့ခဲ့တဲ့ သူဟာ ရန်သူတော်တွေထဲက တစ်ယောက် . . . ။
အချိန်တော်တော်ကိုကြာတဲ့အထိ သူမက တောအုပ်ကလေးထဲ
ကို မသွားဘူး။ သူမ ရွာထဲမှာပဲ နေပါတယ် . . .

But in the end Va went out again. She went to the wood. She was frightened, and she moved very slowly and very quietly. She looked behind the trees and in the bushes. She walked quietly beside the stream. She came to the place of rocks. She looked over the rocks. The boy was not there.

She went to the rock beside the pool. The pool was the same, and the rock was the same. But she did not sing. The wood was not the same. Va was frightened.

Dom went to the wood again and again. He looked for the girl, but he did not see her. His leg was well now. He could run. Soon he must go out again with the hunters. He must see the girl before that.

... and was not the same. Va was frightened.

ဒါပေမယ့် နောက်ဆုံးကျတော့လည်း "ဗာ"ဟာ ရွာထဲက နေပြီး တစ်ခါထွက်ပြန်တယ်။ သူမ တောအုပ်ကလေးထဲကို သွားတယ်လေ။ သူမက ကြောက်ပါတယ်။ ဒီတော့ သူမက သိပ်ကို တိုးတိုး တိတ်တိတ်၊ ဖြည်းဖြည်း သာသာလေးလေးပဲ လှုပ်ရှား တယ်။ သစ်ပင်တွေရဲ့ နောက်ဘက်နဲ့ ခြုံပုတ်တွေထဲကို ကြည့် ရှု(အကဲခတ်)တယ်။ (ပြီးမှ) စမ်းချောင်းလေးရဲ့ ဘေးကို တိတ်တိတ်ကလေး လမ်းလျှောက်သွားတယ်လေ။ ကျောက် ဆောင်တွေရှိတဲ့နေရာကို ရောက်လာတယ်။ ကျောက်ဆောင် တွေပေါ်ကို ကြည့်လိုက်တယ်။ (ဟို) သူငယ်လေးမရှိဘူး။

ရေအိုင်လေးဘေးက ကျောက်ဆောင်ဆီကို (သူမက) သွား တယ်။ ရေအိုင်လေးက (အရင်ကလိပဲ)မပြောင်းလဲဘူး။ ကျောက် ဆောင်လေးကလည်း မပြောင်းလဲဘူး။ ဒါပေမယ့် သူမ တေးချင်း မဆိုတော့ဘူး။ တောအုပ်ကလေးက (အရင်ကနဲ့)မတူတော့ဘူး လေ . . .။ "ဗာ" - စိုးထိတ်ပါတယ်၊ ကြောက်လန့်မိပါတယ်။

"ခွန်" က တောအုပ်ကလေးဆီတို့ ထပ်တလဲလဲသွားတယ်။ မိန်းကလေးကို ရှာပုံတော်ဖွင့်တယ်။ ဒါပေမယ့် မတွေ့ပါဘူး။ အခု ဆိုရင် သူ့ခြေထောက်က ကောင်းသွားပြီ။ သူပြေးနိုင်လွှားနိုင်ပြီ။ မကြာခင်မှာ မုဆိုးတွေနဲ့အတူ (ပြန်ပြီး)အမဲလိုက်ထွက်ရတော့ မယ်။ အဲဒီမတိုင်ခင် မိန်းကလေးကို တွေ့ရမှဖြစ်မယ် . . .။

One day Dom went to the wood before daylight. He walked beside the stream and came to the pool. It was dark. The sun was not yet in the sky. One or two birds sang quietly.

Dom saw a big bush near the pool. He went behind the bush and lay on the ground there. In the hunt men waited for animals like that. They hid, and the animals came near them. Then they ran and killed them.

Dom waited for the girl. He waited a long time. The sun came up. It shone far up in the sky. The birds sang. He saw squirrels on the branches of the trees. He saw rabbits. He saw a fox. The fox killed a rabbit and ate it. Dom lay quietly and did not move. He stayed behind the bush, and he waited.

တစ်နေ့ တောအုပ်ကလေးဆီကို “ဒွန်” သွားတယ်။
 နေရောင်ခြည်မသန်းမီ(အာရုဏ်တက်)ယဲကပေါ့။ စမ်းချောင်း
 လေးရဲ့ဘေးက လမ်းလျှောက်ရင်း ကျောက်ဆောင်လေးရဲ့ဆီကို
 ရောက်လာတယ်။ မှောင်လို့ မဲလို့ . . . ။ ကောင်းကင်မှာ
 နေမင်းက ထွက်ပြုမလာသေးဘူးလေ။ ငှက်ငယ်လေး တစ်
 ကောင်စ၊ နှစ်ကောင်စကတော့ တိုးတိတ်ညင်သာစွာနဲ့ တေးသီ
 ကြလေရဲ့။

ရေအိုင်နားမှာ ခြုံပုတ်ကြီးတစ်ခုကို “ဒွန်” တွေ့ရတယ်။ ခြုံ
 ပုတ်ရဲ့နောက်ကိုသွားပြီး အဲဒီနေရာ မြေပြင်ပေါ်မှာ လဲလျောင်း
 (စောင့်ဆိုင်း)နေလိုက်တယ်။ အဲလိုက်တဲ့အခါ မုဆိုးတွေဟာ
 တိရစ္ဆာန်သားကောင်တွေကို ဒီလိုပဲ စောင့်ကြည့်(ရ)တယ်လေ။
 သူတို့ (အဲဒီလိုငြိမ်ငြိမ်လေး) ပုန်းနေတော့၊ တိရစ္ဆာန်(သား
 ကောင်)တွေ သူတို့အနားရောက်လာ(တတ်)ကြတယ်။ အဲဒီတော့
 မှ သားကောင်ဆီ(အမြန်)ပြေးပြီး(ဖမ်းဆီး) သတ်ဖြတ်ကြတယ်
 လေ။

“ဒွန်”က မိန်းကလေးကို စောင့်ဆိုင်း(စောင့်မျှော်နေပါ)
 တယ်။ သူ အချိန်အကြာကြီး စောင့်ရပါတယ်။ နေမင်းကြီးထွက်
 ပေါ်လို့လာပါပြီ။ ထက်ကောင်းကင်မှာ နေမင်းကြီး လင်းလက်
 တောက်ပနေပါပြီ၊ ငှက်ကလေးတွေ တေးဆိုနေကြပါပြီ၊ ပင်ယံ
 ထက် သစ်ကိုင်းတွေပေါ်က ရှဉ့်ကလေးတွေကိုလည်း သူ
 မြင်တယ်။ ယုန်ကလေးတွေကိုလည်း တွေ့ရတယ်။ ရှေးခွေး
 တစ်ကောင်ကိုလည်း တွေ့တယ်။ မြေခွေးက ယုန်တစ်ကောင်ကို
 သတ်ပြီးစားလိုက်တယ်။ “ဒွန်”က ငြိမ်ငြိမ်လေးလှဲနေလိုက်တယ်။
 မလှုပ်ဘူး။ ခြုံပုတ်ရဲ့နောက်ကွယ်ကနေပြီး သူစောင့်ဆိုင်းပါတယ်။

Then the girl came. He saw her at the place of rocks. She jumped down. She looked round the place. She did not see Dom. He was behind the bush. She went to the pool. She sat beside the pool and looked into it.

Dom watched her. Then he stood up very quietly. He walked very quietly to the girl. He was behind her — very near her, but she could not see him.

Va looked into the water. She saw her face. Then she saw a second face. It was Dom's. She was very frightened.

She jumped up and ran through the wood. She ran very fast, but Dom was a hunter. Very soon he caught her. He held her in his arms. She fought, but he held her.

Then she saw a second face

မိန်းကလေး ရောက်လာတယ်။ ကျောက်ဆောင်တွေရှိတဲ့ နေရာမှာ မိန်းကလေးကို တွေ့တယ်။ သူမက ခုန်ဆင်းလိုက်တယ်။ ဝန်းကျင်ပတ်လည်ကို ကြည့်တယ်။ “ဒွန်” ကို မတွေ့ပါဘူး။ သူက ခြုံပုတ်ရဲ့ နောက်မှာလေ . . . ။ သူမ ရေအိုင်ကို သွားတယ်။ ရေအိုင်လေးရဲ့ ဘေးမှာ ထိုင်ပြီး ရေအိုင်ထဲက ရေပြင်ကို ကြည့် (လိုက်မိ)တယ်။

“ဒွန်” က သူမ ကိုစောင့်ကြည့်နေတယ်။ နောက်တော့ . . . တိတ်တိတ်ကလေး ထရပ်လိုက်ပြီး၊ မိန်းကလေးရှိတဲ့ဆီကို တိတ်တိတ်ကလေး လျှောက်သွားတယ်။ သူက သူမရဲ့ နောက်ကို ရောက်သွားတယ်။ နီးနီးလေး . . . ကပ် . . . လို့။ ဒါပေမယ့် သူမကတော့ မမြင်ပါဘူး။

“ဗာ” က ရေထဲကို ကြည့်လိုက်တယ်။ သူမရဲ့ မျက်နှာလေးကို မြင်ရတယ်။ ပြီးတော့ ဒုတိယမျက်နှာတစ်ခု “ဒွန်” ရဲ့ မျက်နှာလေး . . . လေ။ သူမ သိပ်ကို ကြောက်လန့်တုန်လှုပ်မိပါတယ်။

သူမက ထခုန်ပြီး၊ တောအုပ်ကလေးကို ဖြတ်ပြီး ပြေးတော့တာပါပဲ။ သူမက အမြန်ပြေးတယ်။ ဒါပေမယ့် “ဒွန်” က မုဆိုးတစ်ယောက် မဟုတ်လား။ သိပ်မကြာခင်မှာပဲ သူမကို မိသွားတယ်။ သူမကို သူ့လက်မောင်းတွေနဲ့ ယှက်သိုင်း ဖမ်းဆီးထားလိုက်တယ်။ သူမက (ရုန်းကန်) တိုက်ခိုက်တယ်။ ဒါပေမယ့် သူက သူမကို ဖမ်း(ချုပ်) ကိုင်ထားဆဲ . . . ။

Dom said: "I have caught you, but do not be frightened. I will not hurt you."

She did not understand his words, but his voice was not angry. He said again: "I will not hurt you."

Then she did not fight, and Dom did not hold her.

He said: "I am Dom." He touched his chest. "Dom." And he said: "Who are you?"

She did not understand his strange words, but she knew his meaning. She said: "I am Va." She touched her chest. "Va."

Dom smiled at her. He knew her meaning, and he said: "Va."

She was not frightened. She smiled too.

The next day, Dom went to the wood again. He went to the place of rocks and the pool. He saw Va beside the pool. He called to her: "I am here. Dom." She was not frightened. She smiled at him. He went to her and sat beside her.

Dom smiled at her.

“ဒွန်”ကပြောတယ်။ “ကဲ . . . ငါ မင်းကိုမိပြီ၊ ဒါပေမယ့် မကြောက်ပါနဲ့၊ မင်းကို ငါ ထိခိုက်နာကျင်အောင် မလုပ်ပါဘူး။”

သူမက သူ့ရဲ့စကားတွေကို နားမလည်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် သူ့ အသံမှာက ဒေါသသံမပါဘူး။ သူမကထပ်ပြီးပြောပြန်တယ်။ . . . “ငါ . . . မင်းကို ထိခိုက်နာကျင်အောင် . . . မလုပ်ပါဘူး။”

အဲဒီနောက် သူမကလည်း ရုန်းကန်တိုက်ခိုက်မှု မလုပ်တော့ဘူး။ “ဒွန်”ကလည်း သူမကို ချုပ်ကိုင်မထားတော့ဘူး။

သူမကပြောတယ်။ “ငါ က ‘ဒွန်’ပါ။ သူ့ရင်ပတ်ကို သူ့ပုတ်ပြတယ်။ ‘ဒွန်’၊ . . . ပြီးတော့ သူမကမေးတယ် . . . ” မင်းဘယ်သူလဲ . . . ?”

သူ့ရဲ့ထူးဆန်းတဲ့စကားတွေကို သူမနားမလည်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် သူ့ရဲ့(ဆိုလိုချက်)အဓိပ္ပါယ်ကို သူမ သိတယ်။ သူမကပြောတယ် “ကျွန်မက ‘ဗာ’ပါ”။ သူ့ရင်ပတ်ကို ပုတ်ပြပြီး “ဗာ”။

“ဒွန်”က သူမကို ပြုံးပြလိုက်တယ်။ သူမရဲ့ ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပါယ်ကို သူ သိတယ်။ သူ့(ပါးစပ်က) ရေရွတ်လိုက်(မိ)တယ် “ဗာ”။

သူမ မကြောက်တော့ပါဘူး။ သူမကလည်း . . . ပြုံးလို့။ နောက်တစ်နေ့ . . . “ဒွန်”က တောအုပ်ကလေးထဲကို ထပ်သွားတယ်။ သူမက ကျောက်ဆောင်လေးနဲ့ ရေအိုင်လေးရှိတဲ့ နေရာကိုသွားတယ်။ ရေအိုင်လေးရဲ့ဘေးမှာ “ဗာ” ကိုတွေ့တယ်။ သူမက အော် ခေါ်လိုက်တယ်။ “ကျွန်မ . . . ဒီမှာ . . . ဒွန်”။ သူမ မကြောက်တော့ပါဘူး။ သူမက သူ့ကို ပြုံးပြလိုက်တယ်။ သူမက သူမဆီသွားပြီး နံဘေးမှာ ဝင်ထိုင်လိုက်တယ်လေ . . . ။

"Sing for me, Va," Dom said.

She did not understand his words. She looked at him. So Dom sang. He did not sing well. Va laughed, and Dom laughed too.

She understood his meaning now. She sang, and Dom listened. He liked her voice.

Dom's killing club was on the ground beside them. Va touched it. She did not like it.

Dom said: "It is my club. I am a hunter. I kill animals with my club."

Va did not understand the words. Dom took the club. He swung it over his head. He was very strong. He gave the hunters' cry. The men of the north made this cry in the hunt.

Va was frightened. Dom saw her face. He put down the club and spoke gently to Va. He put his hand on her head. Then she was not frightened.

“သီချင်းဆိုပြပါလား . . . ဟ . . . ရယ်” . . . “ဒွန်” က (တောင်း)ဆိုမိတယ်။

သူမက သူ့ရဲ့စကားတွေကို နားမလည်ပါဘူး။ သူမက သူ့ကို ကြည့်လိုက်တယ်။ ဒါကြောင့် “ဒွန်” က သီချင်းဆိုပြတယ်။ သူက ကောင်းကောင်းမှ မဆိုတတ်တာ . . . ။ “ဟ” က ရယ်လိုက်တယ်။ “ဒွန်” လည်းပဲ ရယ်မိ(တယ်)ပေါ့။

အခုတော့ သူ့ရဲ့ဆိုလိုချက် အဓိပ္ပါယ်ကို သူမ နားလည်သွား ပြီ။ သူမက သီချင်းဆိုတယ်။ “ဒွန်” က နားထောင်တယ်။ သူက သူမရဲ့ အသံလေးကို ကြိုက်လိုက်တာ . . . လေ။

“ဒွန်” ရဲ့ သားသတ်တင်းပုတ်လက်ရိုက်တုတ်ကြီးက သူတို့ရဲ့ ဘေးကမြေပြင်ပေါ် . . . မှာ။ “ဟ” က ကိုင်ကြည့်တယ်။ အဲဒါကြီး ကို သူမ မနှစ်မြို့ဘူး။

“ဒွန်” ကပြောတယ်။ “အဲဒါ . . . ငါ့ရဲ့တင်းပုတ်လက်ရိုက် တုတ်ပေါ့ . . . ငါက မုဆိုးတစ်ယောက်လေ . . . (သားကောင်တွေ)ကို ငါ့တင်းပုတ်ကြီးနဲ့ သတ်တာပေါ့ . . .”

“ဟ” က သူ့စကားလုံးတွေကို နားမလည်ဘူး။ “ဒွန်” က တင်းပုတ်ကိုယူလိုက်တယ်။ ခေါင်းပေါ်မှာ လွဲလွဲပြီး ဝှေ့ရမ်းတယ်။ သူက သိပ်သန်မာတယ်။ သူက မုဆိုးတွေရဲ့ အော်သံ ညာသံနဲ့ ကြွေးကြော်တယ်။ မြောက်ပိုင်းသားတွေဟာ အမဲလိုက်တဲ့အခါ အဲဒီ ညာသံ ကြွေးကြော်သံကို အော်နေကြ။

“ဟ” က သိပ်ကြောက်သွားတယ်။ “ဒွန်” က သူ့မျက်နှာ (အရိပ်အကဲ)လေးကိုမြင်လိုက်တယ်။ တင်းပုတ်ကြီးကို ချထား လိုက်ပြီး၊ “ဟ” ကို နူးနူးညံ့ညံ့လေး . . . စကားဆိုတယ်။ သူ လက်ကလေးကိုသူမရဲ့ခေါင်းပေါ်မှာတင်ထားလိုက်တယ်။ သူမရဲ့ ခေါင်းကို(အသာအယာ)လက်ကလေးနဲ့ ကိုင်ထားလိုက်တယ်။ အဲဒီတော့- သူမလည်း မကြောက်တော့ပါဘူး။

They walked through the wood. There were flowers on the bushes. They saw red flowers and yellow flowers.

Dom said: "Put the flowers in your hair, Va."

She did not understand his words. Dom took flowers and put them in Va's hair. She smiled.

He said: "You are very beautiful."

She did not understand his words but she knew his meaning. She said: "You are strong and kind. I like you, Dom."

Dom went back to his people. His father said: "Is your leg well, Dom?" Dom said: "It is not well yet, father." His father said: "It will be well soon. Then you will hunt again with us."

Dom said: "Yes." But he was not happy.

Dom took flowers and put them in Va's hair.

သူတို့ တောအုပ်ကလေးထဲမှာ လမ်းလျှောက်ကြတယ်။
ပန်းခြံကလေးတွေမှာတော့ ပန်းမာလာကလေးတွေက ဖူးလို့
ပွင့်လို့။ အနီရောင် အဝါရောင် ပန်းကလေးတွေကို သူတို့
တွေ့မြင်ကြရတယ်လေ။

“ပန်းကလေးတွေကို ပန်ပါလား . . . ဗာ” “ဒွန်” က
ဆိုတယ်။

သူမက သူ့ရဲ့စကားတွေကို နားမလည်ပါဘူး။ “ဒွန်” က
ပန်းကလေးတွေကို ခူးပြီး သူမရဲ့ ဆံကေသာမှာပန်ဆင်ပေးလိုက်
တယ် . . . လေ။ သူမက ပြုံးပြုံးလေး။

သူက ပြောတယ် “မင်း . . . သိပ်ကို . . . လှတာပဲ . . .
ကွာ” ။

သူမက သူ့ရဲ့စကားကို နားမလည်ဘူး။ ဒါပေမယ့် အဓိပ္ပါယ်
ကိုတော့ သိတယ်။ “ရှင်လဲ ဒွန်အားသန်မာပြီး၊ ကြင်နာတတ်
တယ်နော် . . . ရှင်ကို ကျမသဘောကျတယ် . . . ဒွန် . . . ”

“ဒွန်” က သူ့လူတွေဆီပြန်သွားတယ်။ သူ့အဖေက မေး
တယ် . . . ။ “မင်း ခြေထောက်ကောင်းသွားပြီလား . . . ဒွန်”

“သိပ် . . . မကောင်းသေးပါဘူး အဖေ . . . ” လို့ “ဒွန်” က
ဖြေတော့ . . . ။ သူ့အဖေက “မကြာခင် ကောင်းသွားမှာပါ
ကွာ . . . ။ ကောင်းသွားရင်တော့ . . . ဒွန်အတူ . . . မင်းလည်း
အမဲလိုက်ထွက်ရမယ် . . . ကွာ”

“ဟုတ်ကဲ့ပါ အဖေ . . . ” လို့ ပြန်ပြောလိုက်ရပေမယ့်
“ဒွန်” မပျော်(တော့)ပါဘူး။

Dom and Va went to the wood again and again. They walked in the wood and sat beside the pool. Va sang to Dom, and he listened. He was happy then.

Va could swim. She went into the pool. Dom could not swim. The water frightened him. He sat beside the pool and watched Va.

She said: "Come in, Dom!"

He understood her meaning, but he did not go in. Va swam to the side of the pool. She put her hand up to Dom. He took her hand. Then she pulled suddenly. She pulled Dom into the water.

He was frightened and angry. He said angry things to Va but she was not frightened. She laughed and splashed water at him. Then he laughed, too, and splashed water at her.

“ဒွန်”နဲ့“ဗာ”က တောအုပ်ကလေးထဲကို ထပ်တလဲလဲသွားကြတယ်။ တောအုပ်ကလေးထဲမှာ လမ်းလျှောက်ကြတယ်။ ရေအိုင်လေးရဲ့ဘေးမှာ ထိုင်ကြတယ်။ “ဗာ”က “ဒွန်”ကို သီချင်းဆိုပြတယ်။ “ဒွန်”က နားထောင်တယ်။ ဒီတော့လည်း သူစိတ်တွေ(ကြည်လင်) ရွှင်ပြသွားပြန် . . . ရော။

“ဗာ”က ရေကူးတတ်တယ်။ သူမ . . . က ရေအိုင်လေးထဲ ဆင်းသွားတယ်။ “ဒွန်”က ရေမကူးတတ်ဘူး။ ရေကြောက်တယ်။ ရေအိုင်လေးနားမှာထိုင်ပြီး(တော့ပဲ) “ဗာ”ကို(စောင့်)ကြည့်နေမိတယ်။

“ရေထဲဆင်းခဲ့ပါလား . . . ဒွန်။”

သူက သူမရဲ့(ဆိုလိုတဲ့)အဓိပ္ပါယ်ကို နားလည်တယ်။ ဒါပေမယ့် သူ ရေထဲကို မဆင်းဘူး။ “ဗာ”က ရေအိုင်အစပ်နားကို ကူးခတ်ပြီး သွားလိုက်တယ်။ “ဒွန်”ဆီကို သူမရဲ့လက်ကလေးတွေကို မြှောက်ပြီး လက်ကို ကမ်းပေးလိုက်တယ်။ သူက သူမရဲ့လက်ကလေးကိုကိုင်လိုက်တယ်။ ဒီတော့ သူမက သူ့လက်ကို ရုတ်တရက် ဆွဲလိုက်တယ်။ သူမက “ဒွန်”ကို ရေထဲကို ရောက်အောင်ဆွဲလိုက်တာ။

သူက လန့်ဖြန့်ပြီး စိတ်ကလည်း ဆိုးသွားတယ်။ “ဗာ”ကို စိတ်ဆိုး မာန်ဆိုးနဲ့ ပြောတော့တာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် “ဗာ”က မကြောက်ပါဘူး။ သူမက ရယ်မောပြီး သူ့ကို ရေလေးတွေနဲ့လှမ်းပက်တယ်လေ။ နောက်တော့ . . . သူလည်း ရယ်မောပြီး သူမကို ရေနဲ့ ပြန်ပက်ပါတယ်။

They left the pool and lay on the grass beside it. The sun shone down between the trees and warmed them. Soon they were asleep in the sunlight.

Va's squirrel came down out of the trees. It went to Va. She was asleep and did not see it. Dom woke up. He saw the squirrel. His killing club was at his side. He took it and hit the squirrel with it. He killed the squirrel.

Va woke up too. She saw the dead squirrel. She was very sad. She cried. Dom touched her. She turned away. She was angry.

She said: "You killed my squirrel."

He did not understand her words, but he knew her meaning. He said: "It is just a squirrel."

"You killed my squirrel."

ရေအိုင် လေးထဲကတက်ပြီး ရေအိုင်လေးဘေးက မြက်ခင်း ပြင်ပေါ်မှာ သူတို့လဲလှောင်းကြတယ်။ နေရောင်ခြည်ကလေး တွေက သစ်ပင်လေးတွေကြား ထိုးဖောက်တောက်ပနေကြတယ်။ သူတို့ကို နွေးထွေးစေတယ်ပေါ့ - မကြာခင်ပဲ သူတို့(နွေးထွေး တဲ့)နေရောင်ခြည်အောက်မှာ အိပ်ပျော်သွားကြတယ်လေ . . . ။

“ဗာ”ရဲ့ရှဉ့်ကလေးက သစ်ပင်တွေပေါ်ကနေ ဆင်းလာ တယ်။ “ဗာ”ဆီကို သွားတာပေါ့။ သူမက အိပ်ပျော်နေတော့ ရှဉ့်ကလေးကို မမြင်ဘူးလေ။ “ဒွန်”က နိုးသွားတယ်။ ရှဉ့်ကလေး ကို မြင်တယ်။ သူ့ရဲ့တင်းပုတ်က သူ့ဘေးမှာ(အဝင်)၊ သူက တင်းပုတ်ကိုယူပြီး ရှဉ့်ကလေးကို ရိုက်ထည့်လိုက်တယ်။ ရှဉ့် ကလေးကို သူ သတ်မိခဲ့ပြီ။

“ဗာ”လည်း နိုးလာတယ်။ ရှဉ့်သေကလေးကို သူမ တွေ့ တယ်။ သူမ သိပ်ကိုကြေကွဲရပါတယ်။ သူမ ငိုကြွေးမိတယ်။ “ဒွန်”က (သူမကို နှစ်သိမ့်ဖို့)လက်ကလေးနဲ့ ကိုင်လိုက်တယ်။ သူမက တစ်ဖက်ကို လှည့်လိုက်တယ်။ သူမ စိတ်ဆိုး (စိတ်မ ကောင်း) ဖြစ်ရပါတယ်။

“ရှင် . . . ကျမရဲ့ ရှဉ့်ကလေးကို သတ်လိုက်တယ် . . . ”

သူမရဲ့ စကားကို သူနားမလည်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် သူမရဲ့ ဆိုလိုချက်ကို နားလည်တယ်။ “. . . ဒါ ရှဉ့်လေး . . . တစ် ကောင် . . . ပါ . . . တွာ . . . ” လို့ ဆိုတယ်။ (ပြန်ပြောမိတယ်)။

Dom put his hand on Va's arm. She did not look at him. She held the dead squirrel and cried. Dom stood beside her. She was very sad — he saw that. So he was sad too.

"I am sorry, Va," he said. "I am sorry."

She knew his meaning. His voice was gentle. She cried, and he put his arm round her. This time she did not turn away.

Va went back to the village. She crawled through the hole under the wall. A man saw her. He took her to the old men of the tribe.

He said: "She went out of the village. She made a hole under the wall. There was not a hole before that. Our enemies can come through the hole."

The old men were angry. They said to Va's father: "Watch her. Keep her in the hut."

The old men were angry.

“ဒွန်” က “ဗာ” ရဲ့ လက်မောင်းကလေးကို ကိုင်လိုက်တယ်။
(ပုခုံးလေးကိုဖက်လိုက်တယ်)။ သူမက သူ့ကို မကြည့်ဘူး။ ရှဉ့်
အသေလေးကိုကိုင်ပြီး။ သူမ ငိုနေမိတယ်။ “ဒွန်” က သူမရဲ့
ဘေးမှာရပ်လိုက်တယ်။ သူမ သိပ်ပြီးကြေကွဲဝမ်းနည်းနေတာကို
သူ မြင်(တော့) သူလည်း ကြေကွဲရပါတယ်။

“ဝမ်းနည်းပါတယ် - “ဗာ”ရယ်။ . . . ကိုယ်လည်း စိတ်
မကောင်းပါဘူး”

သူမက သူ့ရဲ့ ဆိုလိုချက်အဓိပ္ပါယ်ကိုသိတယ်။ သူ့အသံလေး
က နူးညံ့နေတယ်။ သူမက ငိုကြွေးတော့ - သူက သူမကို ပွေ့
ဖက်ထားမိတယ်။ ဒီအကြိမ်တော့ - သူမက လှည့်ထွက်မသွား
တော့ပါဘူး။ (မရုန်းတော့ပါဘူး)။

“ဗာ” ရွာကိုပြန်ပါတယ်။ ဆူးနံရံအောက် အပေါက်ကနေ
သူမ တွားပြီးဝင်ပါတယ်။ လူတစ်ယောက်က မြင်သွားတယ်။
သူမကို သူတို့ရွာက လူကြီးတွေဆီခေါ်သွားတယ်။

“ဒီကောင်မလေး . . . ရွာပြင်ကို ထွက်တယ်။ သူ့နံရံ
အောက်မှာ အပေါက်ဖြစ်အောင် လုပ်တယ်။ အရင်က ဒီ
အပေါက် မရှိဘူး။ ကျုပ်တို့ ရန်သူတွေ အဲဒီအပေါက်ကတစ်ခု
ဝင်လာနိုင်တာပေါ့. . .” လို့ သူက ပြောတယ်။

လူကြီးတွေ စိတ်ဆိုးတာပေါ့။ သူတို့က “ဗာ” ရဲ့ဖခင်ကို
ကြံတယ်။ “ခင်ဗျား - သမီးကို စောင့်ကြည့်ထားဗျာ
ကဲထဲက တံပြင် မထွက်စေနဲ့. . .။”

Va's father took her to the hut and told her mother. Her mother was very angry. She said: "You must stay in the hut. Va. You will work there, and I shall watch you. You will not go out of the village again."

Va was sad. The next day, she was very sad — very, very sad. Dorn was in the wood, but she could not go there. She stayed in the hut, and her mother watched her.

Night came. Va's mother and father were asleep. Va went out of the hut very quietly. She went to the wall. The hole was not there now. There were just thorns. The thorns hurt her. She could not get out. She went back to the hut and cried.

“ဗာ”ရဲ့ဖခင်က သူ့မကို သူတို့ရဲ့ တဲထဲကို ပြန်ခေါ် သွားတယ်။ သူမရဲ့ အမေကိုလည်း(အကြောင်းစုံ)ပြောပြတယ်။ သူမရဲ့ အမေက သိပ်စိတ်ဆိုးတာပေါ့။

“နင် - တဲထဲမှာပဲနေရမယ် . . . “ဗာ”။ လုပ်စရာရှိတာကို ဒီမှာလုပ်။ နင့်ကို ငါစောင့်ကြည့်နေမယ်။ နောက်တစ်ကြိမ် ရွာပြင်ကို ထွက်ကိုမထွက်ရဘူး . . . ”လို့ သူမရဲ့ အမေကဆိုတယ်။

“ဗာ” - ကြေကွဲရပါတယ်။ နောက်တစ်နေ့ . . . “ဗာ” သိပ်ကို ကြေကွဲရပါတယ်။ သိပ်ကို . . . သိပ်ကို . . . သိပ်ကိုပေါ့။ “ခွန်”ကတော့ တောအုပ်ကလေးထဲ ဘောက်နေပြီ။ ဒါပေမယ့် သူမကတော့ သွားလို့ မရတော့ပါဘူး။ တဲထဲမှာပဲ နေ နေရပါတယ်။ မိခင်ကလည်း စောင့် . . . ကြည့် . . . လို့။

ည . . . ရောက်တော့ “ဗာ”ရဲ့ အဖေနဲ့အမေက အိပ်မော ကျနေပြီ။ “ဗာ”က တဲထဲကနေ တိတ်တိတ်ကလေး ထွက်လိုက် တယ်။ ဆူးနံရံတွေဆီသွားတယ်။ (သူမ လုပ်ထားတဲ့)အပေါက် လေး မရှိတော့ပါဘူး။ ဆူးတွေနဲ့အပြည့်။ ဆူးတွေကြောင့် သူမ နာကျင်ရပါတယ်။ သူမ ရွာပြင်ကိုထွက်လို့ မရတော့ပါဘူး။ သူမရဲ့ တဲဆီကို ပြန်လာပြီး ငိုကြွေးနေမိတော့တယ်။

Dom went to the wood. He called Va, but he did not get an answer. He walked beside the stream to the place of rocks. She was not there. Dom sat on the rocks and waited. Va did not come.

He walked through the wood. He called Va's name. He listened — the birds answered, but Va's voice did not. He took flowers from the bushes. He dropped the flowers in the stream. The stream took them.

Dom came out of the wood. He saw the village with its wall of thorns. Va was in the village, but she was a long way from him. He thought: "I killed the squirrel. Is she angry?"

He went back through the wood. The birds sang. The squirrels ran along the branches. The red and yellow flowers were on the bushes. But the wood was not the same. Va was not there.

“ဒွန်”တောအုပ်ကလေးဆီသွားတယ်။ “ဗာ”ရေ - “ဗာ”
ရေ . . . လို့(အော်)ခေါ်ပေမယ့်၊ တုန့်လှယ်ထူးသံကို မကြား
ရပါဘူး။ စမ်းချောင်းလေးရဲ့ ဘေးဘက်က လျှောက်ပြီး ကျောက်
ဆောင်လေးရှိတဲ့ နေရာကို ရောက်ခဲ့တယ်။ သူမ . . . မရှိ
ပါဘူး။ “ဒွန်”က ကျောက်ဆောင်တွေပေါ်မှာ ထိုင်ရင်း စောင့်
ဆိုင်းနေမိတယ်။ “ဗာ”ကတော့ ပေါ်မလာပါဘူး။

တောအုပ်ကလေးကိုဝင်ပြီး လျှောက်ရှာတယ်။ “ဗာ”နာမည်
လေးကိုခေါ်လိုက် . . . ၊ နားစွင့်လိုက် - နဲ့ရှာတယ်။ ငှက်ကလေး
တွေရဲ့ တွန်ကျူးသံကိုတော့ ကြားရပါရဲ့။ “ဗာ”ရဲ့ အသံလေးကို
တော့ မကြားရ . . . ၊ ပန်းခြံကလေးတွေက ပန်းတွေကိုခူးတယ်။
စမ်းချောင်းထဲကို ပစ်ချတယ်။ စမ်းရေကလေးတွေက ပန်းကလေး
တွေကို သယ်ဆောင်သွားလေ . . . ရဲ့။

“ဒွန်”တောအုပ်ကလေးထဲက ထွက်လာတယ်။ ဆူးနံရံတွေ
ပိုင်းကာထားတဲ့ ရွာကလေးကိုမြင်နေရတယ်။ “ဗာ”က
ရွာထဲ . . . မှာ။ ဒါပေမယ့် သူမက သူနဲ့ အလှမ်းဝေးလွန်းပါ
တယ်။ “ငါက ရှဉ့်ကလေးကို သတ်လိုက်မိတယ် . . . ။ သူ(ငါ့ကို)
စိတ်ဆိုးပြီးနေတာများ . . . လား” သူက တွေးလိုက်မိတယ်။

သူ တောအုပ်ကလေးကိုဖြတ်ပြီး ပြန်သွားတယ်။ ငှက်
ကလေးတွေက တေးဆိုနေကြတယ်။ ရှဉ့်ကလေးတွေက
သစ်ကိုင်းလေးတွေပေါ်မှာ လှုပ်ရှားပြေးလွှားနေကြတယ်။ အနီ
အဝါ ပန်းမာလာကလေးတွေက ပန်းခြံကလေး ပေါ်မှာ
(ပွင့်လို့ ဖူးလို့)။ ဒါပေမယ့် . . . တောအုပ်ကလေးတော့ ခါတိုင်းနဲ့
မတူတော့ဘူးလေ . . . ။ “ဗာ”မှ ရှိမနေတာကိုး . . . ။

The next day, Dom went to the wood again. He did not find Va. He looked for her and called her. Then he went back slowly to his people.

There was a meeting of the men. Dom sat down and listened. One man said: "We cannot get into the village. The wall of thorns is very strong."

A second man said: "There are not any animals here now. We hunt a long way from here, and we do not find deer easily. It is not good here. We must leave this place."

The chief hunter said: "Shall we leave this place? What do you say?"

Some men said: "Leave!" But some men said, "Attack the village again!"

Dom sat with the men. He heard their words but he did not speak. He was young, and young men did not speak.

နောက်တစ်နေ့ “ခွန်”က တောအုပ်ကလေးထဲကို သွားပြန်
တယ်။ “ဗာ” - ကို မတွေ့ပါဘူး။ သူ့ရဲ့ အမည်ကို တကြော်ကြော်
အော်ရင်းနဲ့ ရှာဖွေမိပါတယ်။ အဲဒီနောက်တော့လည်း သူ့လူတွေ
ဆီကို(လေးလံတဲ့ခြေလှမ်းနဲ့) ဖြေးဖြေးချင်း ပြန်လာခဲ့ပါတယ် -
ယောက်ျားတွေရဲ့ . . . အစည်းအဝေးတစ်ခုရှိတယ်။ “ခွန်” ထိုင်ပြီး
နားထောင်တယ်။ တစ်ယောက်ကပြောတယ် “ကျုပ်တို့ရွာထဲကို
ဝင်လို့မရဘူး၊ ဆူးနံရံတွေက သိပ်ခိုင်ခံ့တယ်။”

ဒုတိယလူက ပြောတယ် “ဒီမှာ . . . တိရစ္ဆာန်တွေလည်း
မရှိတော့ဘူး။ ဒီကနေ အဝေးကြီးကိုသွားပြီး၊ ကျုပ်တို့ အမဲလိုက်
ကြရတယ်။ သမင်တွေကိုလည်း လွယ်လွယ်နဲ့ မတွေ့ကြရဘူး။
ဒီနေရာက မကောင်းပါဘူး။ ကျုပ်တို့ ဒီနေရာကနေ ထွက်ခွာ
သွားကြရအောင် . . . ”

မုဆိုးတွေရဲ့ အကြီးအကဲက မေးတယ်။ “ဒို့ ဒီနေရာက
ထွက်ခွာသွားကြမလား . . . ။ မင်းတို့ဘာပြောချင်လဲ . . . ?”

အချို့က “ထွက်ခွာသွားကြမယ်”လို့ ဆိုပြီး၊ အချို့လူတွေက
တော့ “ရွာကို နောက်တစ်ကြိမ်ထပ်တိုက်ကြမယ် . . . ”လို့ ပြော
တယ်။

“ခွန်”က အဲဒီလူကြီးတွေနဲ့ထိုင်တယ်။ သူတို့ပြောစကားတွေ
ကြားတယ်။ ငါပေမယ့် သူက စကား(ဝင်)မပြောဘူး။ သူက
အသက်ငယ်တယ်လေ။ အသက်ငယ်တဲ့သူတွေဟာ စကား(ဝိုင်း
ထဲဝင်ပြီး)မပြောကြရဘူးလေ။

A man said: "The village is at the bottom of a hill. There are big stones on the hill. A big stone killed my brother. It rolled down a hill and killed him. We can roll a stone down this hill. It will go through the wall of thorns, and then we can go into the village easily."

The chief hunter said: "Can we move the stones? The earth holds them."

A man said: "The earth in front of a stone holds it. We can take the earth from there. Then we can move the stone."

The chief hunter asked: "Shall we do this?"

The men said: "Yes!"

They found a very big stone on the hill. They pulled earth from the front with their fingers. The work was hard.

လူတစ်ယောက်က ပြောတယ်။ “ရွာက တောင်ခြေမှာရှိ
တယ်။ တောင်ပေါ်မှာ ကျောက်တုံး အကြီးကြီးတွေရှိတယ်။
ကျောက်တုံးကြီး တစ်တုံးပိပြီး ကျွန်တော့ညီ သေဘူးတယ်။
ကျောက်တုံးကြီးက တောင်စောင်းကနေ လိမ့်ဆင်းလာပြီး သူ့ကို
သတ်လိုက်တာပါဘဲ”

ကျောက်တုံးကြီးတစ်တုံးကို တောင်စောင်းကနေပြီး ကျွန်
တော်တို့က လိမ့်ချပေးလိုက်နိုင်မယ်(ဆိုရင်) အဲဒီကျောက်တုံး
ကြီးက ဆူးနံရံတွေကို ဖိနင်းကျော်ဖြတ်သွားလိမ့်မယ်။ အဲဒီလို
ဆိုရင် ရွာထဲကို ကျုပ်တို့အလွယ်တကူ ဝင်လို့ရပြီ”။

အကြီးအကဲမုဆိုးက မေးတယ်။ “ကျောက်တုံးတွေကို ရွှေ
အောင် လိမ့်အောင် တို့တွေ လုပ်နိုင်လို့လား... ?” မြေကြီးထဲ
မှာ စွဲနေတယ်။

လူတစ်ယောက်က ပြောတယ်။ “ကျောက်တုံးရဲ့ရှေ့မှာရှိတဲ့
မြေကြီးတွေကသာ (ကျောက်တုံးကို မလှုပ်အောင်၊ မြနေအောင်)
ထိန်းထားတာပါ။ အဲဒီနေရာက မြေကြီးတွေကို ကျွန်တော်တို့
ဖယ်ပစ်နိုင်တာပဲ။ အဲဒီလို(ဖယ်ပြီးရင်) ကျောက်တုံးကို ရွှေသွား
(လိမ့်သွား)အောင် ကျွန်တော်တို့ လုပ်နိုင်ပါတယ်။

အကြီးအကဲမုဆိုးက မေးတယ်။ “ဒို့တွေ လုပ်ကြမှာ
လား... ဟေ့”

“လုပ်မယ်”လို့ သူ့လူတွေက ဖြေတယ်။

အလွန်ကြီးမားတဲ့ ကျောက်တုံးကြီးတစ်တုံးကို တောင်ကုန်း
ပေါ်မှာ သူတို့တွေ့တယ်။ ကျောက်တုံးရှေ့က မြေကြီးတွေကို
သူတို့ လက်တွေ့နဲ့ ဆွဲထုတ်ဖယ်ရှားကြတယ်။ ဒီအလုပ်က ခက်ခဲ
ပင်ပန်းလှပါတယ်။

Dom worked with the men. He looked at the wood.

He thought: "Is Va in the wood now?"

A man said: "Work, boy!" Dom worked.

They worked and worked. They pushed the stone, but the stone did not move. They were very tired. They were hungry too. They needed food.

At night some men said: "This is not good. We must leave this place. We need food. We must hunt."

The chief hunter said: "We must work again. We shall move the stone in the morning."

In the morning they went back to the hill. They worked again. They pulled the earth with their fingers. The stone moved. It was a very big stone. The men stood behind it. They pushed, and the stone moved again. It rolled down the hill.

“ဒွန်”က အဲဒီလူတွေနဲ့အတူ (ငိုင်းပြီးကူ)လုပ်တယ်။ သူက တောအုပ်ကလေးဆီ လှမ်းကြည့်လိုက်တယ်။

“ခု အချိန်ဆိုရင် “ဗာ”တစ်ယောက် တောအုပ်ကလေး ထဲမှာများ ရှိနေရော့လား . . . ”ရယ်လို့ သူတွေး(နေ)မိတယ်။

“ဟေ့ကောင် - သူငယ်လေး - အလုပ်လုပ်ကွ”လို့ လူတစ်ယောက်က ပြောတယ်။ “ဒွန်”လည်း (ဆက်)လုပ်ပါတယ်။

သူတို့တွေ(မြေတူး ဖယ်ရှား)လုပ်ကိုင်ကြတယ်။ ဆက်လုပ်ကြတယ်။ ကျောက်တုံးကို တွန်း(ကြည့်)တယ်။ ဒါပေမယ့် ကျောက်တုံးက မလှုပ်ဘူး။ သူတို့ သိပ်မော့ သိပ်ပင်ပန်းနေကြပြီ။ ဆာလည်း ဆာပြီကိုး။ သူတို့ အစားအစာ လိုအပ်နေပြီ။

ညရောက်လာတော့ လူတစ်ချို့က ပြောတယ်။ “ဒီကိစ္စ မဟုတ်သေးပါဘူးဗျာ။ ဒီနေရာက ထွက်ခွာသွားကြရမယ်ဗျ။ ကျုပ်တို့စားစရာလိုအပ်နေတယ်။ ကျုပ်တို့ အမဲလိုက်ရမယ်”

အကြီးအကဲမုဆိုးက ပြောတယ်။ “ဒို့တွေ တစ်ခါထပ်ပြီး လုပ်ကြရမယ်။ ကျောက်တုံးကို ရွှေအောင်(လိမ့်အောင်) မနက်ကျရင် လုပ်ရမယ်။

မနက်ကျတော့ သူတို့တောင်ကုန်းဆီကိုပြန်သွားခဲ့ကြတယ်။ တစ်ခါထပ်ပြီး လုပ်ကိုင်(ကြိုးစား)ကြတယ်။ မြေကြီးတွေကို သူတို့ ရဲ့လက်ချောင်းလေးတွေနဲ့ပဲ ဆွဲထုတ်ဖယ်ရှားကြတယ်။ ကျောက်တုံးကြီးလှုပ်လာပြီ။ အတော့်ကို ကြီးတဲ့ကျောက်တုံးကြီးတစ်တုံးပါ။ လူတွေက ကျောက်တုံးရဲ့ နောက်ဘက်မှာရပ်ပြီး တွန်းတယ်။ ကျောက်တုံးကြီး ရွှေ့တယ် . . .။ ကျောက်တုံးကြီး တောင်စောင်းကနေ လိမ့်ဆင်းသွားပါပြီ . . .။

It did not roll far. It stopped, and they pushed again. The stone stopped again and again. The men were very tired.

The chief hunter said: "Push!"

Some men were angry and said: "We are tired and hungry. We must leave this place. We need food. We must hunt."

But the chief hunter was strong. He said again: "Push!"

They pushed, and the stone moved.

This time it did not stop. It rolled down the hill. It went fast. The man ran after it. They gave the hunters' cry.

The stone rolled very fast. It rolled into the wall of thorns. It went through the wall and rolled into the village. The northern men ran behind it. There was a hole in the wall now. They went through the hole. They were in the village.

ကျောက်တုံးကြီးက ဝေးဝေး မလိမ့်ဘူး။ ရပ်သွားတယ်။
ငါ့ခါထပ်ပြီး တွန်းရပြန်တယ်။ ကျောက်တုံးက ထပ်ခါ ထပ်ခါ
ရပ်ရပ်သွားတယ်။ လူတွေလည်း အတော်ကို မောလှပင်ပန်းလှပြီ။

အကြီးအကဲမုဆိုးက “တွန်းကြ” လို့ဆိုတော့ လူတစ်ချို့က
စိတ်ဆိုး မာန်ဆိုးနဲ့ပြောကြတယ်။ “ကျုပ်တို့ မောပန်းဆာလောင်
နေပြီဗျ။ ကျုပ်တို့ ဒီနေရာကနေ ယွက်ခွာကြရမယ်။ အစားအစာ
လိုအပ်နေပြီဗျာ။ ကျုပ်တို့ အမဲလိုက်ရမယ်။”

ဒါပေမယ့် အကြီးအကဲမုဆိုးက ဇွဲကောင်းတယ်။ ခေါင်းမာ
တယ်။ ထပ်ပြီး(အမိန့်ပေး)ပြောဆိုတာက “တွန်းကြ။”

သူတို့ တွန်းကြပြန်တယ်။ ကျောက်တုံးကြီးရွှေ့ပြီး လိမ့်ဆင်း
တယ်။

ဒီတစ်ကြိမ်တော့ ကျောက်တုံးက မရပ်တော့ဘူး။ တောင်
စောင်းကနေ လိမ့်ဆင်းသွားတယ်။ အလျင်အမြန်ပါပဲ။ လူတွေ
က ကျောက်တုံးရဲ့နောက်ကနေပြီး ပြေးလိုက်ကြတယ်။ မုဆိုးတွေ
ရဲ့ထွေးကြော်သံ ညာသံပေးပြီး ပြေးလိုက်ကြတာပေါ့။

ကျောက်တုံးက အတော်ကိုမြန်တဲ့ နှုန်းနဲ့ လိမ့်ဆင်းသွား
တာ။ ဆူးနံရံတွေထဲကို လိမ့်ဆင်းသွားတယ်။ နံရံကို ဖြတ်သန်းပြီး
ရွာထဲထိ လိမ့်ဆင်းသွားပါတယ်။ မြောက်ပိုင်းသားတွေက
ကျောက်တုံးရဲ့ နောက်က ပြေး လိုက်ကြတာပေါ့။ ခုတော့ ဆူးနံရံ
မှာ အပေါက်ကြီးတစ်ခု ဖြစ်သွားပြီလေ။ သူတို့က အပေါက်ကို
ဖြတ်ပြီး ဝင်ရောက်ကြတယ်။ သူတို့တွေ ရွာထဲကို ရောက်ရှိသွား
ကြပြီ။

The southern men came out of their huts. They fought the northern men.

It was a hard fight. The southern men fought for their homes. They fought well. But they did not have killing clubs. The northern men had killing clubs. With their clubs they were strong.

Dom fought with the northern men. A southern man bit his arm with his teeth. Dom hit the southern man with his club. The man fell down. A second man ran at Dom. Dom hit him too.

There were fires near the huts. They had pots on them. A southern man jumped at Dom, and Dom rolled into one of the fires. The fire hurt his leg. Hot water from a pot fell on his chest.

တောင်ပိုင်းသားတွေက သူတို့ရဲ့ တဲတွေထဲကထွက်လာပြီး မြောက်ပိုင်းသားတွေကို တိုက်ခိုက်ကြတယ်။

အင်မတန်ပြင်းထန်တဲ့ တိုက်ပွဲ တစ်ပွဲပါပဲ။ တောင်ပိုင်းသား တွေက သူတို့ရဲ့ (အသက်စည်းစိမ်) အိုးအိမ်တွေအတွက် တိုက် ကြရတယ်။ သူတို့ ကောင်းကောင်း(ခုခံ)တိုက်ခိုက်ကြပါတယ်။ သူတို့မှာက သားသတ်တင်းပတ်လက်ရှိက်တုတ်တွေ မရှိဘူး။ မြောက်ပိုင်းသားတွေမှာက တင်းပတ်တွေရှိတယ်။ တင်းပတ်လက် ရှိက်တုတ်တွေနဲ့ဆိုတော့ သူတို့က (အားသာ)တာ သန်စွမ်းတာ ပေါ့။

မြောက်ပိုင်းသားတွေနဲ့အတူ “ဒွန်”လည်း(ပါဝင်) တိုက်ခိုက် ပါတယ်။ တောင်ပိုင်းသားတစ်ယောက်က သူ့လက်မောင်းကို ပါးစပ်နဲ့ကိုက်တယ်။ “ဒွန်”က အဲဒီ တောင်ပိုင်းသားကို တင်းပတ် နဲ့ ရိုက်ချလိုက်တယ်။ အဲဒီလူ လဲကျသွားတယ်။ ဒုတိယ တစ် ယောက်က “ဒွန်”ဆီပြေးတက်လာတယ်။ သူ့ကိုလည်း “ဒွန်”က ရိုက်ချလိုက်ပြန်တယ်။

တဲတွေနားမှာ မီးဖိုတွေရှိတယ်။ မီးဖိုတွေပေါ်မှာက အိုးတွေ ရှိတယ်။ တောင်ပိုင်းသားတစ်ယောက်က “ဒွန်” အပေါ် ခုန်အုပ် လိုက်တယ်။ “ဒွန်”က မီးဖိုတစ်ခုထဲကို လိမ့်ဆင်းသွားတယ်။ သူ့ခြေထောက်ကို မီးအပူလောင်သွားတယ်။ အိုးထဲက ရေ(ပူ) တွေက သူ့ရင်ပတ်ပေါ်(ဖိတ်စင်ပြီး)ကျလာတယ်။

Dom cried out. He was very angry. He got up and hit the man with his club. The man fell and did not get up.

The end of the fight came soon. The northern men killed the southern men. They gave the hunters' cry and danced the war dance. Dom danced with them.

The women and children of the southern tribe were frightened. They hid in the huts. The northern men pulled them out of the huts. The women and children cried.

The northern men said: "Food! We want food!" The women did not understand the words. The northern men put their hands to their mouths. The women knew the meaning of that. They brought food to the northern men.

“ဒွန်”က အော်လိုက်တယ်။ သူ သိပ်ပြီး စိတ်ဆိုးနေပြီ။
ထ - ရပ်လိုက်ပြီး၊ အဲဒီလူကို တင်းပုတ်နဲ့ ထုထည့်လိုက်တယ်။
အဲဒီလူ လဲကျသွားတယ် - ထ မလာတော့ဘူး။

ကြောမိမှာပဲ တိုက်ပွဲက ပြီးဆုံးသွားပါတယ်။ မြောက်ပိုင်း
သားတွေက တောင်ပိုင်းသားယောက်ျားတွေကို သတ်(နိုင်)ခဲ့
ပါတယ်။ သူတို့က မုဆိုးတို့ရဲ့ ညာသံကိုပေးပြီး ကြွေးကြော်တယ်။
စစ်ချီ စစ်တိုက်အကတွေ ကခုန်(ပြီးအောင်ပွဲခဲ)ကြတယ်။ “ဒွန်”
လည်း သူတို့နဲ့အတူ ကခုန်တယ်ပေါ့။

တောင်ပိုင်းသားတွေရဲ့ မိန်းမတွေ ကလေးတွေဟာ ထိတ်
လန့်ကြောက်ရွံ့နေကြတယ်။ သူတို့တဲတွေထဲမှာ ပုန်းနေကြ
တယ်။ မြောက်ပိုင်းသားတွေက သူတို့ကို တဲပြင်ဘက်ကို ဆွဲထုတ်
လာကြတယ်။ မိန်းမတွေ ကလေးတွေက ငိုကြ ယိုကြနဲ့ပေါ့။

မြောက်ပိုင်းသားတွေက ပြောတယ်။ “အစားအစာ (ဘယ်
မှာလဲ?) တို့တွေ အစားအစာလိုတယ်။”

မိန်းမတွေက သူတို့ရဲ့ စကားကိုနားမလည်ဘူး။ မြောက်ပိုင်း
သားတွေက သူတို့နဲ့ ပါးစပ်ဆီကို လက်နဲ့ကပ်ပြီး (စားသောက်တဲ့
အမူအရာ)ပြတယ်။ မိန်းမတွေက ဒီအဓိပ္ပါယ်ကို သိတယ်။ သူတို့
က မြောက်ပိုင်းသားတွေဆီကို အစားအသောက်တွေယူလာကြ
တယ်။

got
fell

The
ney
war

ern
uts.
uts.

ant
the
to
ing
ern

Va was very frightened. Her father was dead. Her two brothers were dead. The northern men were angry. She brought bread. They did not know bread, and they ate it with angry noises.

She saw Dom. There was blood on his hands. His killing club was in his hands and there was blood on the killing club too.

She thought: "Perhaps he killed my father and my brothers."

Dom saw her and spoke. He spoke gently, but she did not smile. She turned away. She hated Dom.

Dom said: "You are not hurt, Va. I am happy." She did not look at him. He said: "I shall look after you."

She did not understand. She said: "Perhaps you killed my father and my brothers. I hate you."

He did not understand her words, but he knew her meaning.

“ဗာ”က သိပ်ကို ထိတ်လန့် တုန်လှုပ်နေမိတယ်။ သူ့အဖေ
သေပြီ။ သူ့အစ်ကိုနှစ်ယောက်လည်း သေပြီ။ မြောက်ပိုင်းသား
တွေကလည်း ဒေါသထွက်နေကြပြီ။ သူမက ပေါင်မုန့်တွေ ယူ
လာတယ်။ သူတို့က ပေါင်မုန့်(ကို ဘာမှန်း)မသိဘူး။ စိတ်ဆိုး
မာန်ဆိုးနဲ့ စားသောက်ကြတယ်။

သူမက “ဒွန်”ကို တွေ့ပါတယ်။ သူ့လက်တွေမှာ သွေးစွန်း
နေတယ်။ သူ့ရဲ့ လက်ရိုက်တုတ်တင်းပုတ်ကြီးက သူ့လက်ထဲမှာ
အဲဒီ တင်းပုတ်လက်ရိုက်တုတ်ပေါ်မှာလည်း သွေးတွေနဲ့။

“ငါ့အဖေနဲ့ ငါ့အကိုတွေကို သူ့သတ်တာဖြစ်ချင်ဖြစ်မှာ...”
လို့ သူမက တွေးမိတယ်။

“ဒွန်”ကလည်း သူမကိုတွေ့သွားပြီး စကားပြောတယ်။
သူက နူးနူးညံ့ညံ့ ပြောတာပါ။ ဒါပေမယ့် သူမက ပြုံးမပြဘူး။
လှည့်ထွက် သွားတယ်။ သူမ “ဒွန်”ကို မုန်းမိပါတယ်။

“ဒွန်”က ပြောတယ်။ “မင်း . . . ဘာမှ ထိခိုက် အနာတရ
မဖြစ်ဘူးနော် . . . “ဗာ” ကိုယ်ဝမ်းသာတယ်ကွာ . . .။ သူမက
သူ့ကို မကြည့်ဘူး။ သူကပြောတယ်။ “မင်းကို ကိုယ်စောင့်ရှောက်
ပါမယ်ကွာ . . .”

(“ဒွန်” စကားကို) သူမက နားမလည်ပါဘူး။ သူမက (ပြန်)
ပြောတယ်။ “ကျမအဖေနဲ့ အစ်ကိုတွေကို ရှင်သတ်တာ ဖြစ်ချင်
ဖြစ်မှာ၊ ရှင်ကို ကျမ မုန်းတယ် . . .”

“ဒွန်”က သူမရဲ့စကားကို နားမလည်ပေမယ့်၊ သူမရဲ့ ဆိုလို
ချက် အဓိပ္ပါယ်ကို သူ့သိ(လိုက်)ပါတယ်။

The northern men made a feast. They said: "We are strong in war! We killed our enemies. Now we shall take their cows and their homes. We shall take their women too. They will be our wives."

Dom said to Va: "You will be my wife. I shall look after you."

She did not understand the words. She did not look at him.

A big hunter came. He said to Dom: "You cannot have a wife. You are just a boy. This girl will be my wife."

Dom said: "She is my girl."

The man laughed at him. Dom fought the man. But the man was very big and strong. He hit Dom with his club, and Dom fell down.

Dom fought the man.

မြောက်ပိုင်းသားတွေက စားပွဲသောက်ပွဲကြီး(အောင်ပွဲကြီး) ကျင်းပကြတယ်။ သူတို့ကပြောတယ် “ဒို့တွေ စစ်နိုင်ပြီ။ ဒို့ရဲ့ ခုန်သူတွေကို ဒို့သတ်နိုင်ခဲ့ပြီ။ ခု - သူတို့နွားတွေနဲ့ အိုးအိမ်တွေ ကို ဒို့သိမ်းပိုက်မယ်။ သူတို့ မိန်းမတွေကိုပါ သိမ်းပိုက်မယ်။ သူတို့ တွေဟာ ဒို့မိန်းမတွေဖြစ်လာလိမ့်မယ်။

“ဒွန်”က “ဗာ”ကိုပြောတယ်။ “မင်း ငါ့ရဲ့ ဇနီးဖြစ်လာ လိမ့်မယ်” (မင်းကို ငါလက်ထပ်မယ်)။ ငါ မင့်ကို စောင့်ရှောက် ပါမယ်။

သူမကတော့ ဒီစကားအဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း နားမလည်ဘူး။ သူ့ကို ကြည့်လည်း မကြည့်ဘူး။

မုဆိုးကြီး တစ်ယောက် ရောက်လာတယ်။ သူက “ဒွန်”ကို ပြောလိုက်တယ် “မင်းက မိန်းမ(ယူလို့)မရနိုင်သေးဘူး . . . ကွ။ မင်းက ခုမှ ကလေးရှိသေးတာ၊ ဒီကောင်မလေးက ငါ့မိန်းမဖြစ် ရမှာပေါ့”

“ဒွန်”က “သူက ကျွန်တော့ အမျိုးသမီးပါ”

အဲဒီလူကြီးက(ပြက်ရယ်လှောင်ပြောင်တယ်) ဟားတိုက် ရယ်လိုက်တယ်။ “ဒွန်”က အဲဒီလူကို တိုက်ခိုက်တယ်။ ဒါပေမယ့် သူက သိပ်ကို ကြီးထွားသန်မာတဲ့လူကြီး။ သူက “ဒွန်”ကို သူတင်း ပုတ်လက်ရိုက်တုတ်နဲ့ ရိုက်ချလိုက်တော့ “ဒွန်” လဲကျသွား ပါတယ်။

The hunter pushed Va into a hut. He said: "This is my hut. You will be my wife." Va knew the meaning. She was very sad. She cried in the hut.

The northern men ate and ate. Then they slept. Dom did not eat. He did not sleep. He was sad and angry.

He looked for Va. He found her in the hut. She was sad and angry too. He spoke, but she turned away.

He spoke very gently. He said: "Come with me." He pulled her arm, and he looked out of the hut.

Va knew the meaning. "I hate him," she thought. "Perhaps he killed my father and my brothers. But the big man is a very hard man. I shall go with Dom. Then I shall run away."

"Come with me"

မုဆိုးကြီးက “ဗာ” ကို တဲတစ်ခုအတွင်း - တွန်းပို့လိုက်တယ်။
“အဲဒါ ငါ့ရဲ့တဲပဲ။ မင်း ငါ့ မိန်းမဖြစ်လာမယ် . . .” လို့ သူက
ဆိုတယ်။ “ဗာ” က သူ့ရဲ့ ဆိုလိုချက် အဓိပ္ပါယ်ကို သိတယ်။ သူမ
သိပ်ကို ကြေကွဲ ဝမ်းနည်းရပါတယ်။ သူမတဲထဲမှာ ငိုနေမိတယ်။

မြောက်ပိုင်းသားတွေဟာ အစားအသောက်တွေကို စားပြီး
ရင်းစား၊ ပြီးတော့ အိပ်။ “ဒွန်” ကတော့ စားလဲ မစားဘူး၊ အိပ်လဲ
မအိပ်ဘူး။ သူ ကြေကွဲဝမ်းနည်းနေတယ်။ ပြီးတော့ ဒေါသလည်း
ထွက်နေတယ်။

သူ “ဗာ” ကို လိုက်ရှာတယ်။ သူမကို တဲထဲမှာတွေ့တယ်။
သူမလည်းဘဲ ကြေကွဲဝမ်းနည်းနေတယ်။ ပြီးတော့ ဒေါသလည်း
ထွက်နေတယ်။ သူက “ဗာ” ကို စကားပြောတယ်။ သူမက
မျက်နှာလွဲပစ် လိုက်တယ် . . . ။

သူက သိပ်ကို နူးညံ့တဲ့ လေသံလေးနဲ့ ပြောတယ်။ “ကိုယ်နဲ့
အတူလိုက်ခဲ့ပါကွာ . . . ။” သူက သူမရဲ့ လက်တလေးကို ဆွဲပြီး
တဲရဲ့ အပြင်ဘက်ကို ကြည့်လိုက်တယ်။

“ဗာ” က အဓိပ္ပါယ်ပေါက်တယ်။ “ငါ သူ့ကို မုန်းတယ်” . .
သူမက တွေးနေမိတယ်။ “ငါ့အဖေနဲ့ အစ်ကိုတွေကို သူသတ်တာ
ဖြစ်ချင်ဖြစ်နေမှာ၊ ဒါပေမယ့် ဟိုလူထွားကြီးက သိပ်ခက်ထန်
အကျည်းတန်တဲ့လူကြီး၊ ငါ “ဒွန်” နဲ့ လိုက်သွားရမယ်။ ပြီးမှ ငါ
ထွက်ပြေးမယ် . . . ။

She went with Dom. They went very quietly. The northern men slept. Dom and Va went out of the village.

Dom looked at the wood. He said: "It is near the village. They will find us there. We must go a long way from here."

Va did not understand his words. She cried for her father and her brothers. But she followed Dom. They went away together.

They went a long way from the village. They were hungry. They did not have any food. Night came, and they lay down under some bushes. Dom had his killing club. It was on the earth beside him. Va hated the killing club. She hated Dom too.

Dom slept. Va did not sleep. She got up. She went away very quietly. But Dom woke up. He ran and caught her. He was angry, and he hit her with his hand. Va was frightened.

He was angry.

သူမက “ဒွန်” နဲ့လိုက်သွားတယ်။ သူတို့ တိတ်တိတ်ကလေး ထွက်သွားကြတယ်။ မြောက်ပိုင်းသားတွေ အိပ်ပျော်နေကြပြီ။ “ဒွန်” နဲ့ “ဗာ” ရွာထဲက ထွက်ပြေးကြပါပြီ။

“ဒွန်” က တော်အုပ်ကလေးကို ကြည့်လိုက်တယ်။ “ရွာနဲ့ သိပ်နီးတယ်။ ဒီမှာသာဆိုရင် တို့ကို ရှာတွေ့သွားလိမ့်မယ်။ ဒီကနေပြီး အဝေးကြီးကို သွားကြရမယ် . . . ။”

“ဗာ” က သူ့စကားကို နားမလည်ဘူး။ သူမက သူမရဲ့ ဖခင် နဲ့ အစ်ကိုတွေအတွက် ငိုကြွေးနေမိတယ်။ ဒါပေမယ့် “ဒွန်” နောက်ကို လိုက်ပါတယ်။ သူတို့ အတူတကွပဲ ထွက်ခွာသွား ကြပါတယ်။

ရွာကနေ အဝေးကြီးကို သူတို့သွားကြတယ်။ သူတို့ ဆာ လောင်မွတ်သိပ်လာကြပြီ။ သူတို့မှာ စားစရာကမရှိ၊ ညရောက် လာတော့ သူတို့ခြုံပုတ်တွေအောက်မှာ လဲလျောင်းအိပ်စက် ကြတယ်။ “ဒွန်” မှာက လက်နက်တင်းပုတ်ရှိတယ်။ သူနဲ့ဘေးက ခြေပြင်ပေါ်မှာ “ဗာ” က အဲဒီတင်းပုတ်လက်ရိုက်တုတ်ကို မုန်း တယ်။ သူမက “ဒွန်” ကိုလည်း မုန်းတယ်။

“ဒွန်” အိပ်ပျော်သွားတယ်။ “ဗာ” က မအိပ်ဘူး။ သူမက ထပြီး တိတ်တိတ်ကလေး ထွက်သွားတယ်။ ဒါပေမယ့် “ဒွန်” နီးသွားတယ်။ သူမနောက်က ပြေးလိုက်ပြီး ဖမ်းလိုက်တယ်။ သူစိတ်ဆိုးသွားပြီး သူမကို လက်နဲ့ ရိုက်လိုက်တယ်။ “ဗာ” တော်တော်ကြောက်သွားတယ်။

In the morning they were very hungry. Va found a tree with fruit. She and Dom took the fruit from the branches and ate it. Then they walked again.

They walked and walked. Va found fruit and nuts for them. One day they were on a hill. Dom saw deer at the bottom of the hill. He went down the hill quietly. The deer saw him and they were frightened. They ran away. Dom ran too.

The deer and Dom went very far. Va could not see them. She thought: "Now I can run away. Dom will not find me. Dom killed my father and my brothers with his club."

But she did not run away. She thought: "Where shall I go? I do not have a home now. I do not have any people."

မနက်ကျတော့ သူတို့တော်တော်ကို အာနေကြပြီ။ “ဗာ”က အသီးတွေ သီးနေတဲ့ သစ်ပင်တစ်ပင်ကို တွေ့တယ်။ သူမနဲ့ “ဒွန်” အသီးတွေကိုခူးပြီး စားလိုက်ကြတယ်။ ပြီးတော့ တစ်ခါ ထပ်ပြီး ခရီးဆက်ခဲ့ကြပြန်တယ်။

လမ်းလျှောက်ရင်း လျှောက်ရင်းနဲ့ ခရီးဆက်ခဲ့ကြတယ်။ “ဗာ”က သူတို့နှစ်ဦးအတွက် အသီးတွေ၊ အခွံမာသီးတွေရှာ တယ်။ တစ်နေ့ သူတို့ တောင်ကုန်းလေးတစ်ခုပေါ်မှာ ရောက် နေတယ်။ “ဒွန်”က တောင်ခြေမှာ သမင်၊ ဒရယ်တွေကို တွေ့ တယ်။ သူ တောင်အောက်ကို တိတ်တိတ်လေး ဆင်းသွားတယ်။ သမင်တွေက သူ့ကို မြင်သွားတယ်။ သူတို့ ကြောက်ရွံ့ပြီး ထွက် ပြေးကြတယ်။ “ဒွန်”ကလဲ (သူတို့နောက်ကို) ပြေးလိုက်တာပေါ့။

သမင်တွေနဲ့ “ဒွန်”နဲ့ အဝေးကြီးကိုရောက်သွားပြီ။ “ဗာ”က သူတို့ကို တွေ့တောင် မတွေ့ရတော့ဘူး။ သူမက တွေးမိတယ် “အခု ငါ ထွက်ပြေးလို့ရနိုင်တယ်။ “ဒွန်”ငါ့ကို တွေ့မှာမဟုတ်ဘူး။ “ဒွန်”က ငါ့အဖေနဲ့ ငါ့အစ်ကိုတွေကို သူ့ရဲ့လက်ရွှိတ်တုတ် တင်းပုတ်ကြီးနဲ့ (ရွိုက်)သတ်တာ။”

ဒါပေမယ့် သူမ ထွက်မပြေးခဲ့ပါဘူး။ သူမက စဉ်းစားတယ် “ငါဘယ်နေရာကိုသွားမလဲ . . . ? ငါ့မှာ နေစရာ အိမ်တစ်လုံး တောင်မရှိဘူး(ငါနဲ့သိတဲ့)လူတွေလဲ မရှိဘူး။

Dom killed a young deer with his club. He carried it back to Va.

He said: "Here is some meat. We shall eat it."

Va found sticks. Dom said: "What are you doing?"

She said: "I am going to make a fire." Dom did not understand the words. He watched her.

Va made a fire with sticks. She put the meat on the fire and cooked it. Dom said: "I like the smell."

Va gave some meat to him. He said: "It is very good. Eat, Va."

Va knew the meaning. She was hungry. She ate the meat with him.

Day followed day. Still they went on. Sometimes Va found nuts or fruit for food. Sometimes Dom killed animals. Often they were hungry.

Va made a fire with sticks.

“ခွန်”က သမင်ငယ်လေးတစ်ကောင်ကို သူတင်းပုတ်နဲ့ ထု သတ်လိုက်တယ်။ အဲဒီသမင်လေးကို “ဗာ” ဆီပြန်သယ်လာခဲ့ တယ်။

သူက ပြောတယ်။ “ဒီမှာ အသားနည်းနည်းတော့ ရလာ တယ်။ ဒို့တွေ စားကြရအောင်။” . . .

“ဗာ”က တုတ်ချောင်း(ထင်းချောင်း)တွေရှာတယ်။ “ခွန်”က “မင်း ဘာတွေလုပ်နေတာလဲ . . . ?” မေးလိုက်တယ်။

“ကျွန်မ မီးမွှေးမလို့ . . . လေ။” လို့ သူမကဖြေတယ်။ “ခွန်” က နားမလည်ဘူး။ ဒါပေမယ့် စောင့်ပြီး ကြည့်နေတယ်။

“ဗာ”က ထင်းချောင်းလေးတွေနဲ့ မီးမွှေးတယ်။ အသားကို မီးပေါ်တင်ပြီး ကင်လိုက်တယ်။ “ခွန်”ကပြောတယ်။ “အနံ့လေး တော့ ကြိုက်တယ်ကွာ . . .”

“ဗာ”က သူ့ကို အသားနည်းနည်းပေးလိုက်တယ်။ “သိပ်ကောင်းတာပဲကွာ . . .” “ဗာ”လည်း စားလေ . . .”

“ဗာ”က အဓိပ္ပါယ်ကိုသိတယ်။ သူမလည်း ဆာနေပါပြီ။ သူနဲ့အတူ အသားတွေကို စားကြပါတယ်။

တစ်နေ့ပြီး တစ်နေ့၊ တစ်ရက်ပြီး တစ်ရက်(ကုန်လွန်ခဲ့ပါပြီ) သို့သော်လည်း သူတို့ကတော့ ခရီးဆက်ဆဲ . . . ၊ တစ်ခါတစ်ရံ “ဗာ”က အစားအစာအတွက် သစ်သီးဝလံတွေကိုရှာတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံ “ခွန်”က တိရစ္ဆာန်တွေကိုသတ်(ပြီးစားကြ)တယ်။ အငတ်ငတ် အပြတ်ပြတ်နဲ့ မစားရတဲ့အခါတွေကလည်း မကြာ ခဏ အကြိမ်ကြိမ်။

Dom talked to Va. She knew some of the words. She did not speak often to Dom. She was still angry with him.

Va hated the killing club. She looked for fruit and nuts. But often she could not find them. Then she ate Dom's meat.

Sometimes they saw people a long way from them. Dom and Va did not go to them. They were just Dom and Va. They did not have a tribe.

One day Va looked for fruit in a wood. She found bushes with flowers. There was a stream. Dom was not there. She sat beside the stream and sang.

Dom heard her voice. He went through the wood and found her. He said: "Your song is beautiful."

The song stopped. Dom said: "Sing for me, Va." She did not sing. Dom said: "You are beautiful, too."

“ဒွန်”က “ဗာ”ကို စကားတွေပြောတယ်။ အချို့စကားလုံးတွေကို သူမသိပါတယ်။ (ဒါပေမယ့်) “ဒွန်”ကို စကား ပြန်မပြောတဲ့အခါက ကြိမ်ဖန်များစွာပါပဲ။ သူမက ခုထိ သူ့အပေါ် စိတ်ဆိုးနေတုံးပဲလေ . . . ။

“ဗာ”က လက်ရိုက်တုတ်ကြီးကိုမုန်းတယ်။ သူမက သစ်သီးဝလံတွေရှာပါတယ်။ ဒါပေမယ့် မကြာခဏဆိုသလို သူမက သစ်သီးဝလံရှာလို့ မရနိုင်။ ဒီတော့ သူမက “ဒွန်”ရဲ့(ရလာတဲ့)ကသားတွေကို စားရတာပေါ့။

တစ်ခါတစ်ရံကျတော့ ခပ်လှမ်းလှမ်းမှာ လူတွေကို သူတို့လှမ်းမြင်တယ်။ “ဒွန်”နဲ့ “ဗာ”က သူတို့ဆီ မသွားပါဘူး။ သူတို့က “ဒွန်”နဲ့ “ဗာ”သာဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့မှာ ဘယ်မျိုးနွယ်၊ ဘယ်လူမျိုးစုမှ မရှိတော့ဘူးလေ။

တစ်နေ့ - “ဗာ”တစ်ယောက် တောအုပ်ကလေးထဲမှာ သစ်သီးဝလံတွေလိုက်ရှာတယ်။ ပန်းကလေးတွေ ပွင့်နေတဲ့ ပန်းရုံကလေးတွေတွေ့တယ်။ စမ်းချောင်းလေးတစ်ခုကလည်းရှိတယ်။ “ဒွန်”က အဲဒီနေရာမှာ မရှိဘူး။ သူမက စမ်းချောင်းလေးရဲ့ဘေးနားမှာထိုင်ပြီး တေးသီချင်းလေးကို သီဆိုလိုက်ပါတယ်။

“ဒွန်”က သူမရဲ့အသံလေးကို ကြားတယ်။ တောအုပ်ကလေးထဲက ဖြတ်သန်းပြီးရှာတော့ သူမကို တွေ့တယ်။ “မင်းရဲ့ သီချင်းသံလေးက သာယာလိုက်တာကွာ။ နှစ်လိုဘွယ် ကောင်းလိုက်တာ. . . ” “ဒွန်”က ပြောလိုက်တယ်။

သီချင်းဆိုတာလေး ရပ်သွားတယ်။ “ဒွန်”ကပြောတယ် ‘ကိုယ့်အတွက် သီချင်းလေးဆိုပါဦး “ဗာ” . . . ရယ်၊ သူမက ခတော့မဆိုတော့ပါဘူး။ “ဒွန်”ကပြောတယ် “မင်းလည်း . . . လှပဘင့်တယ် နှစ်လိုဘွယ်ကောင်းတာပါပဲ . . . ”

Dom took flowers from a bush. He gave them to Va. He said: "Put them in your hair, Va."

She dropped the flowers on the ground.

Dom was angry. He hit her face with his hand. Va looked at him. Then she turned away.

Dom said: "I am sorry, Va." Va understood the words. She did not answer.

Dom was not happy now. He said: "We shall go away from here." Va did not speak. Dom went away. Va followed him.

One day Dom was ill. He shivered. His body was heavy. He could not run. Then he could not walk. Dom lay down. He was very ill. First he was very hot; then he was very cold and he shivered. He said. "I am dying."

Va went away. Dom could not get up. He thought: "She will leave me now."

“ခွန်”က ပန်းခြံကနေ ပန်းကလေးတွေကို ခူးလိုက်တယ်။ သူက “ဗာ”ကို ပေးလိုက်တယ်။ “မင်းခေါင်းမှာ ပန်လိုက်ပါ လား . . . ဗာ”

သူမက ပန်းတွေကို မြေကြီးပေါ်ပစ်ချလိုက်တယ်။

“ခွန်”က စိတ်ဆိုးပြီး မျက်နှာကို ဖြတ်ရိုက်ပစ်လိုက်တယ်။ “ဗာ”က သူ့ကို (စေ့စေ့)ကြည့်လိုက်ပြီး လှည့်ထွက်သွားတယ်။

“ကိုယ်ဝမ်းနည်းပါတယ် “ဗာ”ရယ် . . . ” “ခွန်”က ပြောဆို (တောင်းပန်တယ်)။ “ဗာ”က စကားလုံးတွေကို နားလည်တယ်။ ဘာမှတော့ ပြန်မပြောဘူး။

အခု “ခွန်”မပျော်တော့ပါဘူး။ “ဒို့တွေ ဒီနေရာကနေ သွားကြရအောင်ကွာ . . . ”လို့ “ခွန်”က ပြောတယ်။ “ဗာ”က (ဘာမှ)ပြန်မပြောဘူး။ “ခွန်”ထွက်သွားတော့ “ဗာ”လည်း သူ့ နောက်က လိုက်သွားပါတယ်။

တစ်နေ့ “ခွန်”ဖျားတယ်၊ တုန်နေတယ်၊ တစ်ကိုယ်လုံး လေး လံထိုင်းမိုင်းနေတယ်။ သူ မပြေးနိုင်တော့ဘူး။ နောက် သူ လမ်း တောင်မလျှောက်နိုင်တော့ဘူး။ “ခွန်”လှဲအိပ်လိုက်ပါတယ်။ သူ သိပ်ဖျားနေပြီကိုး။ ပထမ သူတစ်ကိုယ်လုံး ခြစ်ခြစ်တောက်ပူ တယ်။ ပြီးတော့ အေးစက်လာပြီး ခိုက်ခိုက်ကိုတုန်လို့ . . . ၊ “ငါတော့သေတော့မယ်ထင်တယ်”လို့ (ညည်းတွား) ပြောဆို တယ်။

“ဗာ”အပြင်ကို ထွက်သွားတယ်။ “ခွန်”က ထတောင် မထနိုင်တော့ပါဘူး။ “အခုတော့ သူ ငါ့ကိုခွဲခွာ (ငါ့ဆီက ထွက်ခွာသွား) တော့မှာပေါ့ . . . ”လို့ သူတွေ့နေမိတယ်။

Va looked for herbs. She found them and brought them back. Dom was asleep. She made a fire with sticks.

Dom woke up. He said: "You are still here, Va. Now I am happy."

Va gave the herbs to him. Dom asked: "What must I do?" She said: "Eat them." Dom ate the herbs. The fire was bright, but Dom was still cold. He shivered. Va held him in her arms. He said: "That is good, Va." She did not answer.

Soon Dom was well. He said: "You looked after me, and now I am well, Va." She did not answer. He said: "We shall go on now."

They came to a lake. It was very beautiful. The water was quiet. The earth was good.

Va held him in her arms.

“ဗာ”က ဆေးဘက်ဝင်တဲ့ အပင်လေးတွေကိုရှာတယ်။ ရှာ တွေ့တော့ “ခွန်” ဆီကို ပြန်ယူလာခဲ့တယ်။ “ခွန်”က အိပ်ပျော် နေပြီ။ သူမက တုတ်ချောင်းကလေးတွေနဲ့ မီးမွှေးတယ်။

“ခွန်” အိပ်ယာကနိုးလာတော့ . . . ပြောတယ်။ “. . . မင်း ဒီမှာ ရှိနေတုန်းပဲကိုး . . .” “ဗာ” အခု ကိုယ်သိပ်စိတ်ချမ်းသာ သွားပြီ . . . ကွာ”

“ဗာ”က သူ့ကို ဆေးဘက်ဝင်အပင်တွေ ပေးတယ်။ “ကိုယ် ဘာလုပ်ရမှာ . . . လဲ” လို့ မေးတော့၊ “စားလိုက်လေ” လို့ “ဗာ” က ဖြေတယ်။ “ခွန်”က ဆေးဘက်ဝင်အပင်တွေကို စားတယ်။ မီးဖို က မီးက တောက်လောင်နေပါတယ်။ “ခွန်”ကတော့ အေးစက် နေတုန်းပါတဲ့။ သူ တုန်နေတယ်လေ။ “ဗာ”က သူ့ကို သူမရဲ့ လက်မောင်းတွေနဲ့(ရင်ခွင်မှာ) ပွေ့ဖက် ပေးထားလိုက်တယ်။ “အဆင်ပြေလိုက် တာ - “ဗာ”ရယ်” “ကောင်းပါတယ်” သူမက ပြန်မဖြေ။

မကြာမီမှာဘဲ “ခွန်” ကျန်းမာလာတယ်။ “မင်း ကိုယ့်ကို ကြည့်ရှုစောင့်ရှောက်ခဲ့တယ်နော်၊ အခု - ကိုယ်နေကောင်းသွားပြီ ဗာ” သူမက ပြန်မပြော။ “အခု- ခွံ ခရီးဆက်ကြစို့” - သူမက ဆိုတယ်။

သူတို့ရေကန်ကြီး တစ်ခုနားကို ရောက်လာကြတယ်။ သိပ် လှပသာယာတာပဲ။ ရေပြင်ကငြိမ်သက် . . . လို့ မြေဆီမြေသား က ကောင်းတယ်လေ . . . ။

Va looked at the place beside the lake. She thought: "We can build a hut here. We can plant corn. We can make a home."

But she did not speak. Dom said: "There are not any deer in this place. We shall go on."

They went on and left the lake behind them.

They came to high land. There were trees and bushes.

Dom killed a deer. Va made a fire and cooked the meat. They ate. Then Dom went away. He needed a drink. There was a stream not very far from them. Dom went to the stream and drank.

Va stayed near the fire. She heard a sound and looked up. She saw a big animal. It lay on the branch of a tree. It was yellow and black. Its eyes were bright and green. Its teeth were bright too. It was a leopard.

She heard a sound and looked up.

ရေကန်ကြီးဘေးက နေရာကို “ဗာ” ကကြည့်လိုက်တယ်။
“ဒီနေရာမှာ ဒွိတွေတဲကလေးတစ်ခု ဆောက်နိုင်တယ်။ ဆန်စပါး
အသီးအနှံတွေ စိုက်ပျိုးနိုင်တယ်။ အိုးအိမ်အတည်တကျ အိမ်
ထောင်လေးတစ်ခု ဟည်ဆောက်နိုင်တာပဲ . . .” လို့ သူမက
တွေးမိတယ်။

ဒါပေမယ့် သူမက စကားမပြောဘူး။ “ဒွန်” ကပြောတယ်။
“ဒီနေရာမှာ သမင်တွေ မရှိဘူးကွ၊ ဒွိ - ရှေ့ဘက်ကို ခရီးဆက်ရ
အောင်။”

ရေကန်ကြီးကနေ ထွက်ခွာပြီး သူတို့ ခရီးဆက်ပါတယ်။

ကုန်းမြင့်တစ်နေရာကို သူတို့ရောက်လာကြတယ်။ အဲဒီမှာ
သစ်ပင်တွေ ခြုံပုတ်တွေရှိတယ်။

“ဒွန်” က သမင်တစ်ကောင်ကို သတ်လိုက်တယ်။ “ဗာ” က
မီးမွှေးပြီး အသားကို ကင်တယ်။ သူတို့ စားကြတယ်။ ပြီးတော့
“ဒွန်” ထွက် သွားတယ်။ ရေသောက်ချင်လို့လေ။ သိပ်မထေးလှတဲ့
နေရာမှာ စမ်းချောင်းလေး တစ်ခုရှိတယ်လေ။ “ဒွန်” က
စမ်းချောင်းဆီသွားပြီး ရေသောက်တယ်။

“ဗာ” က မီးဖိုနားမှာပဲ နေတယ်။ အသံ တစ်သံကြားတော့
သူမက မော့ကြည့်လိုက်တယ်။ တိရစ္ဆာန်ကြီး တစ်ကောင်ကို
တွေ့ရတယ်။ သစ်ပင်ကြီး တစ်ပင်ရဲ့ အကိုင်းပေါ်မှာလေ။
အရောင်က အဝါနဲ့ အနက်၊ သူ့မျက်လုံးတွေက စိမ်းလဲ့
တောက်ပနေတာပဲ။ သူ သွားတွေကလဲ တောက်နေတာပဲ
လေ . . . ၊ ကျားသစ်တစ်ကောင်ပေါ့။

Va was very frightened. The leopard moved and showed its teeth. She cried out.

Dom heard her cry. He ran back from the stream. He saw the leopard. He was frightened too, but he did not run away. He stood in front of Va.

The leopard jumped out of the tree. It jumped on Dom, and he fell under it. Its claws tore Dom's arm. He pulled away from the leopard. His arm hurt, and there was blood on it. He took up his killing club.

The leopard jumped at him again. Dom swung his club. The club hit the leopard's head. The leopard's claws tore Dom's side, but the leopard was hurt. It made an angry sound but it went away.

“ဗာ”က သိပ်ကြောက်သွားတယ်။ ကျားသစ်က လှုပ်ရှားပြီး သွားဖြူ ပြလိုက်တယ်။ သူမက (လန့်ပြီး)အော်ပါလေရော။

“ဒွန်”က သူမရဲ့ အော်သံကိုကြားတယ်။ စမ်းချောင်းလေး ကနေ အပြေးလေး ပြန်လာခဲ့တယ်။ ကျားသစ်ကို သူမြင်လိုက် တယ်။ သူလည်း ကြောက်သွားတယ်။ ဒါပေမယ့် သူ ထွက်မပြေး သွား။ “ဗာ”ရဲ့ ရှေ့ကနေပြီး ရပ်လိုက်တယ်။

ကျားသစ်က သစ်ပင်ပေါ်ကနေ ခုန်ချလိုက်တယ်။ “ဒွန်”ရဲ့ အပေါ်ကို ခုန်အုပ်တော့၊ ကျားသစ်ရဲ့ အောက်မှာ “ဒွန်” လဲကျသွားတယ်လေ။ သူ လက်သဲတွေနဲ့ “ဒွန်”ရဲ့လက်မောင်းကို ဆွဲဖဲ့လိုက်တယ်။ “ဒွန်”က ကျားသစ်အောက်က လွတ်အောင် ရုန်းထွက်လိုက်တယ်။ သူ လက်မောင်းက နာကျင်သွားတယ်။ ပြီးတော့ သွေးတွေထွက်နေတယ်။ သူက သူ့ရဲ့ လက်ရိုက်တုတ်ကို ကောက်ယူလိုက်တယ်။

ကျားသစ်က သူ့အပေါ် တစ်ခါ ထပ်ပြီး ခုန်အုပ်လိုက်တယ်။ “ဒွန်”က လက်ရိုက်တုတ်ကို လွှဲပြီး၊ ကျားသစ်ရဲ့ ခေါင်းပေါ်ကို ရိုက်ချလိုက်တယ်။ ကျားသစ်ရဲ့ လက်သဲတွေက ဒွန်ရဲ့ နံဘေး(နံစောင်း)ကို တုတ်ဆွဲမိပြန်တယ်။ ဒါပေမယ့် ကျားသစ် လည်း နာသွားပြီလေ။ ဒေါသတကြီးနဲ့ အော်သံပေးပြီး၊ ထွက် (ပြေး) သွားလေရဲ့။

Blood came out of Dom's arm and side. Va found herbs. She held them on his arm and side. She held them there for a long time. In the end, the blood stopped.

Dom said: "You make me well, Va."

Va thought: "You saved me from the leopard, Dom." But she did not speak the words. She thought: "You saved me from the leopard, but you killed my father and my brothers. I hate you."

Winter came. The days were short and the weather was cold. One day there was snow. This was strange to Dom and Va. Dom said: "The sky has white teeth." He looked for a warm place.

He found a cave. But there were big animals in the cave. He found a second cave. It was very small, but they sat in it and looked at the snow.

“ဒွန်”ရဲ့လက်မောင်းနဲ့ နံစောင်းမှာ သွေးတွေထွက်လာ တယ်။ “ဗ”က ဆေးဘက်ဝင် အပင်တွေကိုရှာတယ်။ လက် မောင်းနဲ့ နံစောင်းပေါ်မှာ အုံပေးတယ်။ ဆေးဘက်ဝင်အပင် တွေကို သူမက အကြာကြီး အုံ ပေးထားတယ်။ နောက်ဆုံး ကျတော့ သွေးတိတ်သွားတာပေါ့။

“... ငါ့ကို သက်သာအောင်၊ နေကောင်းအောင် မင်းလုပ် ပေးပြန်ပြီနော် ... ဗ”လို့ “ဒွန်”က ပြောလိုက်တယ်။

“ဗ”က တွေးတောနေမိတယ်။ “ငါ့ကို ကျားသစ်လက်က (လွတ်အောင်) မင်းကယ်တင်ပေးခဲ့တယ် - ဒွန် ...” ဒါပေမယ့် သူမက စကားတော့မပြောဘူး။ သူမရဲ့ စိတ်ထဲကနေ စဉ်းစားတယ်။ “ငါ့ အသက်ကို ကျားသစ်ရဲ့ လက်က မင်း ကယ်တင်ပေးခဲ့တယ်။ ဒါပေမယ့် ငါ့အဖေနဲ့ ငါ့အစ်ကိုတွေ့ ရဲ့အသက်ကို နင် သတ်ခဲ့တယ်။ နင့်ကို ငါမုန်းတယ် ...”

ဆောင်းဥတုဝင်လာပြီ။ နေ့တာ တိုပြီး၊ ရာသီဥတုအခြေ အနေက အေးစက်လာတယ်။ တစ်နေ့ နှင်းတွေ ကျလာတယ်။ “ဒွန်”နဲ့ “ဗ” အတွက် နှင်းကျတာက တစ်ထူး တစ်ဆန်း ဖြစ် နေတယ်။ “မိုးကောင်းကင်ကြီးမှာလည်း သွားဖြူဖြူလေးတွေ ရှိတယ်နော် ...” လို့ “ဒွန်”က ပြောလိုက်တယ်။ နွေးထွေးတဲ့ နေရာလေး တစ်ခုရဖို့ သူ ရှာဖွေတယ်။

ဂူကြီးတစ်ခုကို သူ တွေ့တယ်။ ဒါပေမယ့် ဂူထဲမှာက တိရစ္ဆာန် အကောင်အကြီးကြီးတွေ။ ဒုတိယ ဂူတစ်ခုကို သူတွေ့ ပြန်တယ်။ ဒီဂူလေးက သေးတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီအထဲမှာ သူတို့ ဝင်ထိုင်ပြီး(ကျလာတဲ့) နှင်းကလေးတွေကို ကြည့်(နေမိ) ကြတယ်။

It was very cold. At night they lay close together. Still they were cold.

There was not any fruit and there were not any nuts now. Dom could not find any deer. Sometimes he found small animals. He and Va were often hungry.

The winter was very long. There was often snow. The earth was cold and hard. Dom said: "The earth is dead. The sun has gone away." They slept near a pool. Next morning there was ice on the pool. Dom shivered. He said: "The water is dead, too."

They were cold and frightened. They lay close together. They were not cold then. But Va did not often speak.

In the end, spring came. The sun shone again. Trees and bushes were green. The earth was warm under their feet.

သိပ်ကို ချမ်းအေးလှပါတယ်။ ညဘက်ရောက်လာရင် နှစ်
ယောက်သား ပူးကပ်ပြီး အိပ်ကြရတယ်။ ဒါတောင်မှ ချမ်းတုံး။

လောလောဆယ်မှာ သစ်သီးဝလံလည်း မရှိ၊ အခွံမာသီး
လေးတွေလည်း မရှိ၊ “ခွန်” ကလည်း သမင်ရှာလို့ မရ။ တစ်ခါ
တစ်ရံတော့ တိရစ္ဆာန်အသေးလေးတွေကို ရတယ်။ သူနဲ့
“ဗာ”ဟာ မကြာခဏ အတော်ခံကြရတာပေါ့။

ဆောင်းဥတုကာလဟာ ရှည်ကြာလှပါတယ်။ မကြာခဏ
နှင်းတွေကျတယ်။ မြေပြင်က အေးစက်ပြီး မာကြောနေတယ်။
“ခွန်” က ပြောတယ်။ “မြေကြီးတွေ သေသွားပြီ၊ နေကြီးလဲ မရှိ
တော့ဘူး။”

သူတို့က ရေအိုင်လေးတစ်ခုအနားမှာ အိပ်တယ်။ နောက်
နေ့ မနက်ကျတော့ ရေအိုင်ပေါ်မှာ ရေခဲတွေ . . .။ “ခွန်” က
တုန်နေတယ်။ သူက ပြောတယ်။ “ရေတွေလဲ သေသွားပြန်
ပြီ . . .။”

သူတို့တွေ ချမ်းလဲ ချမ်း၊ ကြောက်လဲ ကြောက်၊ သူတို့နှစ်
ယောက်ပူးကပ်ပြီး အိပ်ကြတယ်။ အဲဒီတော့ မချမ်းတော့ဘူးပေါ့။
ဒါပေမယ့် . . . “ဗာ” ကတော့ (မကြာခဏဆိုသလို) စကား
မပြောဘူး။

နောက်ဆုံးကျတော့ နွေဦးရာသီရောက်လာတယ်။ နေမင်း
ကြီးက တစ်ဖန်ပြန်ပြီး တောက်ပ သာယာလာပြန်တယ်။ သစ်ပင်
တွေ ခြုံနွယ်ပိတ်ပေါင်းတွေဟာ စိမ်းလန်းစိုပြေလာပြန်တယ်။
သူတို့ခြေထောက်(ဖဝါးတွေ)ရဲ့ အောက်က မြေပြင်လေးဟာ
လည်း နွေးထွေးလာပြန်တယ်။

Dom found deer. He killed a deer with his club. That night Va cooked the deer. They were not hungry now.

Still they went on. There were flowers on bushes and trees. The sun was hot in the sky.

One day Va spoke to Dom. She said: "I shall stay here."

She spoke with his words. Dom said: "No. We shall go on. I shall not find deer here easily."

Va said: "I shall stay, Dom."

Dom said: "I shall go on, and you will come with me."

Va looked at him. "I shall not come."

Dom said: "Why? Why won't you come?"

Va said: "I am heavy."

Dom said: "I was heavy and you gave herbs to me. I shall find herbs for you."

Va said: "No. I do not need herbs. I am not ill. I am going to have a baby. The baby makes me heavy."

“ခွန်”လည်း သမင်တွေကိုတွေ့တယ်။ သမင်တစ်ကောင်ကို သူ့ရဲ့ လက်ရှိက်တုတ်နဲ့ ရှိုက်သတ်ပစ်လိုက်တယ်။ အဲဒီည . . . “ဗာ”က သမင်သားကို ကင်တယ်။ အခု သူတို့ မတ်ကြတော့ဘူးလေ။

သို့တိုင်အောင် သူတို့က ရှေ့ဆက်ပြီး ခရီးနှင့်ဆဲ။ အဲဒီနေရာမှာ ပန်းခြံကလေးတွေ၊ ပန်းပင်ကလေးတွေရဲ့ အပေါ်မှာတော့ ပန်းမာလာလေးတွေက ဖူးလို့ ပွင့်လို့ ကောင်းကင်မှာတော့ နေမင်းကြီးက သာလို့။

တစ်နေ့ . . . “ဗာ”က “ခွန်”ကိုပြောတယ်။ “ကျွန်မ ဒီနေရာမှာပဲ နေတော့မယ် . . . ။”

သူမက သူ့ရဲ့ ဘာသာစကားနဲ့ ပြောတာ။ “ခွန်” က ပြောတယ် “မဟုတ်သေးဘူးလေ . . . ခို့ရှေ့ကို ဆက်ရမယ်။ ဒီနေရာမှာဆိုရင် ငါ့အနေနဲ့ သမင်တွေကို အလွယ်တကူ ရှာလို့ တွေ့မှာမဟုတ်ဘူး . . . ။”

“ဗာ” - က “ကျွန်မ ဒီမှာပဲနေမယ် . . . “ခွန်” ရယ်”

“ခွန်” - က “ငါခရီးဆက်မယ် . . . ။ မင်းလည်း ငါနဲ့ လိုက်ရလိမ့်မယ် . . . ။”

“ဗာ”က သူ့ကို စေ့စေ့ကြည့်ပြီး . . . “ကျမ မလိုက်တော့ဘူး။”

“ခွန်”က “ဘာဖြစ်လို့ . . . ။ ဘာဖြစ်လို့ မလိုက်မှာလဲ . . . ။”

“ဗာ”က “ကျွန်မမှာ မပေါ့မပါးကြီးနဲ့ (ကိုယ်လေးလက်ဝန်ကြီးနဲ့ . . .)”

“ခွန်”က “ငါလဲ တစ်ကိုယ်လုံး လေးလံပြီး ဖြစ်ခဲ့ဘူးတာပဲ။ အဲတုန်းက မင်းငါ့ကို ဆေးဘက်ဝင်အပင်တွေ ပေးခဲ့တယ်။ (ခု) ငါ့လည်း မင်းကို ဆေးဘက်ဝင် အပင်တွေရှာပေးမယ်လေ . . . ။”

“ဗာ”က . . . “ဟင့်အင်း . . . ကျမ ဆေးဘက်ဝင်အပင် တွေမလိုပါဘူး။ ကျမ နေမကောင်းဖြစ်နေတာ မဟုတ်ဘူး။ ကျမ တလေး ရတော့မယ်။ (ပိုက်ထဲကလေး)က ကျမကို မပေါ့မပါးဖြစ်စေတာ . . . ။”

Dom was very happy. He said: "I shall have a son!"

Va said: "He will be my son."

Dom said: "What do you want, Va? Just tell me, and you can have it. You are my wife."

Va said: "I want a home for my son. There were huts in my village. I want a hut."

Dom said: "I cannot make a hut."

Va said: "I shall show you."

She showed him, and Dom made the hut. He put long sticks in the ground. He put branches on top of the sticks and at the sides. Then he put big leaves and grass over the branches.

It was a good hut. Va stayed there. Dom went away and found food. He brought food to Va. There was a stream near the hut. She got water from the stream.

"I want a home for my son."

“ဒွန်”ကသိပ်ပျော်သွားတယ်။ “ငါသားရတော့မယ်ကွ”
“ဗာ”က “ကျွန်မ . . . သားပါနော်။”

“ဒွန်”ကပြောတယ် “မင်းဘာလိုချင်လဲ . . . ဗာ၊ ကဲ . . .
ပြောစမ်းပါ။ ရ . . . ရစေ့မယ်၊ မင်းဟာ . . . ငါ့ ဇနီးပဲ . . .”

“ဗာ”က “ကျွန်မ . . . သားအတွက် အိုးအိမ်အတည်တကျ
လိုချင်တယ်။ ကျွန်မတို့ ရွာမှာဆိုရင် တဲအိမ်တွေ အများကြီးပဲ၊
ကျွန်မ တဲ တစ်လုံးလောက် လိုချင်တယ် . . .။”

“ဒွန်”က “ငါမှ တဲ မဆောက်တတ်ပဲ . . .။”

“ဗာ”က “ရှင်ကို ကျွန်မ ပြပေးမယ်လေ . . .။”

သူမက သူ့ကို ပြပေးပါတယ်။ “ဒွန်”က တဲဆောက်ပါ
တယ်။ ဒုတ်တိုင် အရှည်ကြီးတွေကို မြေကြီးထဲမှာ စိုက်တယ်။
အဲဒီ တိုင်ရှည်ကြီးတွေရဲ့ ထိပ်ဘက်နဲ့ ဘေးဘက်တွေမှာ
သစ်ကိုင်းတွေကို တင်ထားတယ်။ အဲဒီနောက် သစ်ရွက်ကြီးတွေ
မြက်ပင်တွေကို သစ်ကိုင်းတွေပေါ်မှာ တင်တယ်။

ကောင်းမွန်တဲ့ ထဲလေး တစ်တဲပါပဲ။ “ဗာ”က အဲဒီမှာနေ
တယ်။ “ဒွန်”က အပြင်ထွက်ပြီး အစာရှာတယ်။(ရလာတဲ့)အစား
အသောက်တွေကို “ဗာ”ဆီကို ပြန်ယူလာတယ်။ တဲနားမှာ စမ်း
ချောင်းလေး တစ်ခုရှိတယ်။ စမ်းချောင်းကနေပြီး ရေကို ရရှိပါ
တယ်။

One day Dom came back with food. He heard a strange sound. It was a cry. He went into the hut. It was not Va's cry. In her arms there was a baby.

Dom took the baby. He said: "This is my son." He was very happy.

The baby cried. Va said: "Give him back to me." Dom gave the baby back to Va.

It was summer. The baby grew big and strong. Va gave her milk to it. Dom found food for Va. Sometimes he went far away.

Va took water from the stream. Dom was away. She made a fire. It was a big fire, and very hot. Va found clay. She made a pot and baked it in the fire. Then she carried water in the pot.

"This is my son."

တစ်နေ့ - အစားအသောက်တွေနဲ့အတူ "ဒွန်" ပြန်လာ
တယ်။ ထူးဆန်းတဲ့ အသံလေး တစ်သံကို သူကြားတယ်။ ငိုသံ
လေး တစ်သံပေါ့။ သူ တဲထဲကို ဝင်သွားတယ်။ "ဗာ"ရဲ့ ငိုသံ
မဟုတ်ပါဘူး။ သူမရဲ့ (ရင်ခွင်ထဲမှာတော့) ကလေးလေး တစ်
ယောက်။

"ဒွန်"က - ကလေးကို ကောက်ချီလိုက်တယ်။ "ငါ့သား
က . . ." သူ သိပ်ပြီးပျော်ရပါတယ်။

ကလေးက ငိုတယ်။ "ဗာ"က "ကလေးကို ပြန်ပေးပါ
(ဆိုတော့) "ဒွန်"က ကလေးကို "ဗာ"ဆီ ပြန်ပေးလိုက်တယ်။

နွေရာသီရောက်လာပြီ။ ကလေးလေးက(ကြီး)ထွားပြီး သန်
မာလာတယ်။ "ဗာ"က သူမရဲ့ နို့ချိုကို တိုက်ကျွေးတယ်။ "ဒွန်"က
"ဗာ"အတွက် အစားအစာရှာတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံ - သူ
အဝေးကြီးကို သွားရပါတယ်။

"ဗာ"က စမ်းချောင်းကနေ ရေခပ်တယ်။ "ဒွန်"က မရှိဘူး
လေ။ သူမ မီးမွှေးတယ်။ မီး(ဖို)ကကြီးတော့ မီးအားက
ပြင်းတယ်။ သိပ်ကို ပူတယ်။ "ဗာ"က ရွံ့စေးတိုရှာတယ်။ အိုး
တစ်ခုလုပ်ပြီး မီးထဲမှာ ဖုတ်တယ်။ အဲဒီနောက်တော့(အဲဒီ)အိုးနဲ့
ရေကိုခပ်တာပေါ့။

Va found grass near the hut. It was like corn. She took seeds from the grass. She ground the seeds on a stone. She made flour and baked bread.

Dom came back with meat and fruit. Va gave some bread to him. Dom said: "It is good. There are good things here. There is bread. There is the hut. There is my son. And there is you, Va."

Va did not speak. Dom said: "Sing for me, Va." But Va did not sing.

Dom went away again. He hunted far away. Va was happy with her baby. She had bread and water. There was some fruit near the hut. She found fish in the stream. She took some fish and cooked them in the fire and ate them.

“ဗာ”က (စပါး၊ ဂုံစတဲ့) မြက်ပင်မျိုးတွေကို တဲနားမှာတွေ့
တယ်။ စပါးနဲ့တူတာပဲ။ အဲဒီမြက်ပင်တွေကနေပြီး အစေ့ကလေး
တွေကို ယူတယ်။ အစေ့လေးတွေကို ကျောက်တုံးပေါ်တင်ပြီး
ကြိတ်တယ်။ ဂုံအမှုန့်လုပ်ပြီးတော့ - ပေါင်မုန့်ကို ဖုတ်တယ်လေ။

“ဒွန်”က အသားတွေ အသီးတွေနဲ့ ပြန်လာတယ်။ “ဗာ”က
“ဒွန်”ကို ပေါင်မုန့်လေးတွေ ပေးလိုက်တယ်။ “ဒွန်”က
“ကောင်းလိုက်တာ . . . ကွာ၊ ဒီနေရာမှာ ကောင်းတာတွေရှိတယ်။
(စားဖို့)ပေါင်မုန့်ရှိတယ်ကွာ။ (နေဖို့)တဲ ရှိတယ်ကွာ။ ငါ့သား
ရှိတယ်ကွာ။ ပြီးတော့ မင်းလည်း ရှိနေတယ်လေ . . . ဗာ။”

“ဗာ”က စကားမဆိုဘူး။ “ဒွန်”က ပြောတယ်။ “ကိုယ့်ကို
သိချင်းဆိုပြပါလား . . . “ဗာ”ရယ်” . . . ဒါပေမယ့် “ဗာ”က
သိချင်းမဆိုပါဘူး။

“ဒွန်” အဝေးကို ထွက်ခွာရပြန်တယ်။ ဟို အဝေးကြီးမှာ
အမဲ လိုက်ရတယ်လေ . . . ။ “ဗာ”ကတော့ သူ့ကလေး လေးနဲ့
ပျော် . . . လို့။ သူမမှာ ပေါင်မုန့်ရှိတယ်၊ ရေရှိတယ်။ တဲနား
မှာလည်း သစ်သီးဝလံအချို့ ရှိတယ်။ (သူမက) စမ်းချောင်း
လေးထဲမှာ ငါးရှာတယ်။ ငါး(အချို့)ကို ဖမ်းပြီး မီးနဲ့ ကင်စား
တယ်။

Va loved her baby. She called him Kin. She thought: "Perhaps Dom will not come back. Then there will be just Kin and me." She was very happy.

But Dom came back. He took the baby in his arms. He was happy too. He said: "You are my son." And he laughed.

Va did not laugh. She thought: "Dom killed my father and my brothers." She took the baby from Dom. She thought: "This is *my* son."

Autumn came, and the leaves were brown. They fell from the branches. The days grew short.

Dom said: "The deer are going far away. We must follow them."

Va said: "You can follow them. Kin is very small. He and I will stay here."

“ဗာ”က သူမရဲ့ သားလေးကို ချစ်ပါတယ်။ သူမက သူ့ကို “ကင်” လို့ခေါ်တယ်။ သူမက တွေးနေမိတယ်။

“ဒွန်”က ပြန်လာချင်မှ ပြန်လာ(နိုင်)လိမ့်မယ်။ ဒီလိုဆိုရင် “ကင်”နဲ့ငါ(နှစ်ယောက်ထဲပဲ) ရှိတော့မှာပေါ့။ (အဖေနဲ့ အစ်ကို တွေကိုသတ်ခဲ့တဲ့ “ဒွန်” - မရှိရင် ကောင်းတာပေါ့ ဆိုတဲ့ အတွေးနဲ့) သူမ သိပ် စိတ်ချမ်းသာပါတယ်။

ဒါပေမယ့် . . . “ဒွန်”ပြန်လာပါတယ်။ သူက ကလေးကိုယူ ပြီး ပွေ့ချိုလိုက်တယ်။ သူလဲပဲ စိတ်တွေချမ်းသာ . . . လို့ “ဒွန်” က “မင်းက ငါ့သားကွ(အဖေ့သားကွ)”လို့ဆိုပြီးတော့ သူ (လှိုက်လှိုက်လဲ့လဲ့)ရယ်မောပါတယ်။

“ဗာ” - မရယ်ပါဘူး။ သူမက တွေးနေမိပြန်တယ်။ “ဒွန်” ဟာ ငါ့အဖေနဲ့ ငါ့အစ်ကိုတွေကို သတ်တယ်။” သူမက ကလေး ကို “ဒွန်”ဆီကပြန်ယူ(လိုက်)တယ်။ သူမရဲ့ စိတ်ထဲက “ဒါ ကျမ သား . . . ရှင့်(အဖေ . . . သား . . . ရှင့်)။

ဆောင်းဦးရာသီရောက်လာပြီ။ သစ်ရွက်ကလေးတွေ ရော်ရီလာကြပြီ။ သစ်ကိုင်းတွေ(ပင်ယံ)ထက်က သစ်ရွက်ကလေး တွေ ကြွေကျလွှာကြွပါပြီ။ နေ့တာတွေလည်း တိုလာပါပြီ။ “ဒွန်”က ပြောတယ်။ “သမင်တွေ အဝေးကိုသွားတော့မယ်။ ဒီလဲ သူတို့နောက်ကို လိုက်ရမယ် . . .”

“ဗာ”က “ရှင့်(သမင်တွေရဲ့နောက်ကို) လိုက်ချင်လိုက်သွား လေ. . .” “ကင်”က သိပ်ငယ်သေးတယ်။ သူနဲ့ ကျွန်မ ဒီမှာပဲ နေမယ်။

Dom said: "Then I shall not go away. I shall hunt the deer, but I shall bring the meat back to you."

It was cold, again. Va made a fire in the hut. She put the skins of animals on Kin. There weren't any grass seeds now, but she found roots in the earth and cooked them.

Dom brought back meat. They ate some meat, and they made some dried meat over the fire. Dom said: "There are not any deer near here now. I must go away and hunt. I shall be away a long time, but I shall bring food back to you."

Day followed day, and Dom did not come back. Va thought: "Perhaps now he will not come back." There was some dried meat in the hut. There were fish in the stream, and there were roots in the earth. She had a hut and a fire and her baby. She was very happy.

She found roots in the earth.

“ဗွန်”ကပြောတယ်။ “ဒီလိုဆို . . . ငါလည်း တခြားကို မသွားတော့ပါဘူးကွာ . . . ငါ အမဲ(သမင်)တော့ (သွားပြီး) လိုက်မယ်။ ရတဲ့အမဲ(အသား)ကို မင်းဆီ ပြန်ယူခဲ့မယ်။”

(ရာသီဥတုက)အေးလာပြန်ပါပြီ။ “ဗာ”က တဲထဲမှာမီးဖို တယ်။ တိရစ္ဆာန်အရေခွဲတွေကို “ကင်”(ရဲ့ခန္ဓာကိုယ်ပေါ်)မှာ ဝတ်ဆင်ပေးတယ်။ (အခုတော့ ဆန်စပါးတွေ မရှိတော့ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် သူမက သစ်မြစ်(သစ်ဥ)တွေရှာပြီး (မီးကင်)စားတယ် လေ။

“ဗွန်”က အသားတွေ ယူလာတယ်။ အသားအချို့ကို စားတယ်။ အသားအချို့ကို မီးပေါ်မှာတင်ပြီး၊ အခြောက် လှန်းတယ်။ “ဗွန်”ကပြောတယ် . . . “အခု . . . အနီးအနားမှာ သမင်တွေမရှိတော့ဘူး။ ငါ ခပ်ဝေးဝေးကိုသွားပြီး အမဲလိုက် ရမယ် . . . ။ ဒါပေမယ့် မင်းတို့အတွက် အစားအစာကို ငါ ပြန်ယူခဲ့ပါမယ်။”

တစ်ရက်ပြီး တစ်ရက်ကြာခဲ့ပြီ။ “ဗွန်”က ပြန်မလာသေး။ “ဗာ”က တွေးမိတယ်။ “အင်း . . . သူပြန်လာချင်မှ လာ မှာ . . . ” တဲထဲမှာ အသားခြောက်အချို့ရှိတယ်။ စမ်းချောင်း ထဲမှာ ငါး ရှိတယ်။ မြေကြီးထဲမှာ သစ်မြစ်(သစ်ဥ)ရှိတယ်။ သူမမှာ တဲတစ်လုံးရယ်၊ မီးရယ်၊ သားလေးရယ်ရှိတယ်။ သူမ သိပ်ကိုပျော်ပါတယ်။

One day Va went out. She looked for roots in the earth.

She heard a sound and looked up. She saw two men. They were big and strong. Their faces were hard. They had killing clubs.

Va thought: "They will hurt my baby."

She ran away. She did not run to the hut; she ran away from it. The men followed her. They ran very fast. Soon one of them caught her. He took her hair and pulled her to the ground.

The men made angry sounds at Va. She did not understand them, but their voices were hard. She was very frightened. She thought: "Perhaps they will kill me. Perhaps they will take me with them. Then my baby will die." She fought.

The man tore her hair and hit her with his club. She thought: "Dom is far away." But she called his name. The man hit her again. She called out in a strong voice: "Dom! Help me!"

Dom went a long way from the hut and hunted. In the end he

တစ်နေ့ . . . “ဗာ” အပြင်ထွက်တယ်။ မြေကြီးထဲက သစ်မြစ်သစ်ဥရွာတယ်။ အသံ တစ်သံကြားလို့ မော့ကြည့်လိုက် တယ်။ လူနှစ်ယောက်ကို တွေ့တယ်။ သူတို့က ကြီးထွားသန်မာ တဲ့ လူတွေ။ သူတို့ မျက်နှာကြီးတွေက တင်းမာခက်ထန်လို့ . . . ၊ သူတို့ (လက်ထဲမှာလည်း) လက်ရိုက်တုတ်ကြီးတွေရှိတယ်။

“ဗာ” က တွေးမိတယ်။ “ငါ့သားလေးကို ဒုက္ခ ပေးတော့မှာ ပဲ . . . ။”

သူမ ထွက်ပြေးပါတယ်။ တဲ ရှိတဲ့ဘက်ဆီကို မပြေးပါဘူး။ တဲရဲ့ အခြားဘက်ကို ပြေးတယ်။ အဲဒီလူတွေက သူမရဲ့ နောက် ကို လိုက်တယ်။ သူတို့က အပြေးသိပ်မြန်တယ်။ မကြာပါ ဘူး . . . သူတို့ အထဲက တစ်ယောက်က သူမကို မိသွားတယ်။ သူက “ဗာ” ကို ဆံပင်ဆွဲပြီး မြေကြီးပေါ် လှဲချလိုက်တယ်။

အဲဒီလူကြီးတွေက “ဗာ” ကို ဒေါသတကြီး ပြောတယ်။ သူမ နားမလည်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် သူတို့ရဲ့ လေသံတွေက ခက်ထန် မာကြောပါတယ်။ သူမ သိပ်ကြောက်သွားမိတယ်။ သူမက တွေး တယ်။ “သူတို့ ငါ့ကို သတ်ကောင်း သတ်လိမ့်မယ်။ သူတို့နဲ့အတူ ခေါ်သွားချင်လဲ ခေါ်သွားမယ်။ ဒီလိုသာဆိုရင် ငါ့သားလေး သေ ရှာတော့မှာပဲ . . . ” သူမ ပြန်လည်(ခုခံ)တိုက်ခိုက်ပါတယ်။

အဲဒီလူကြီးက ဆံပင်ကိုဆွဲပြီး သူ့ရဲ့ လက်ရိုက်တုတ်နဲ့ ရိုက် တယ်။ သူမက တွေးမိတယ် “ဒွန် ကလဲ အဝေးမှာရောက်နေ တယ် . . . ။” ဒါပေမယ့် သူမက “ဒွန်” ရဲ့ နာမည်ကို အော်ခေါ်မိ ပါတယ်။ လူကြီးက သူမကို တစ်ခါထပ်ပြီး ရိုက်ပါတယ်။ သူမက အသံကျယ်ကျယ်နဲ့ (အသားကုန်)အော်လိုက်မိတယ်။ “ဒွန် ဝေ ကယ်ပါဦး။”

“ဒွန်” က တဲကခွာပြီး အဝေးတစ်နေရာမှာ အမဲသွားလိုက် တယ်။ နောက်ဆုံးတော့ သမင်တစ်ကောင်ကို

found a deer and killed it with his club. He put the deer on his back and carried it.

He saw the two men. He thought: "They will take the deer from me." So he hid in some bushes and watched them. The men did not see him: They went on. He put the deer on his back again.

Dom saw smoke in the sky. It was the smoke from Va's fire. He was happy. He thought: "Soon I shall be home."

Then he thought: "Those men will see the smoke, too. They will find the fire. They will find Va and the baby. They will hurt them."

He was tired but he ran.

He heard Va's cry — "Dom! Help me!" — and he dropped the deer and ran fast.

He saw the two men and Va. The men saw him too. They turned and swung their killing clubs.

Dom dropped the deer and ran fast.

တွေ့ပြီး၊ လက်ရိုက် တုတ်နဲ့ ရိုက်သတ်ခဲ့ပါတယ်။ သမင်(သေ)ကို
ထမ်းပြီး အိမ်ကို ပြန်သယ်ခဲ့ပါတယ်။

လူနှစ်ယောက်ကို သူတွေ့တယ်။ “ငါ သမင်ကို သူတို့ (လူ)
ယူသွားလိမ့်မယ်” လို့ တွေးမိတယ်။ ဒါကြောင့် သမင်ကို ခြံကြား
မှာဖွတ်ပြီး သူတို့ကို စောင့်ကြည့်(နေ)မိတယ်။ အဲဒီလူတွေ
ကတော့ သူ့ကိုမမြင်ပါဘူး။ သူတို့ ရှေ့ဆက်သွားကြတယ်။
(ဒီတော့မှ) သူက သမင်ကိုထမ်းပြီး(ပြန်ခဲ့တာပေါ့)။

ကောင်းကင်ယံထိ(တက်လာတဲ့) မီးခိုးလေးတွေ ထွက်နေ
တာကို “ဒွန်” မြင်တယ်။ “ဗာ” ရဲ့ မီးဖိုကပေါ့။ သူဝမ်းသာသွား
တယ်။ “အင်း မကြာခင်ပဲ ငါ အိမ်ပြန်ရောက်တော့မှာပါ
လား”

ပြီးတော့မှ သူစဉ်းစားမိတယ် “ဟိုလူတွေလည်းပဲ မီးခိုးကို
မြင်မှာပဲ . . .” မီးရှိတဲ့နေရာကို သူတို့တွေ့ကြမှာပဲ။ သူတို့ ဗာနဲ့
သားလေးကို တွေ့ကြတော့မှာပဲ။ ဒီလူတွေက သူတို့
(နှစ်ယောက်)ကို ဒုက္ခပေးကြလိမ့်မယ်။

သူပင်ပန်းပြီး မောနေပါပြီ။ ဒါပေမယ့် သူ(အမြန်)ပြေးပြီး
(ပြန်လာ)နေမိတယ်။

“ဗာ”ရဲ့အော်သံကို သူကြားတယ်။ “ဒွန် . . . ကျမကို
ကယ်ပါဦး . . .”

သူ . . . သမင်(သေ)ကို ပစ်ချပြီး၊ အမြန်ပြေးတော့တာပါ
ပဲ။

လူနှစ်ယောက်နဲ့ “ဗာ”ကို သူမြင်တယ်။ အဲဒီလူတွေက
လည်း သူ့ကို တွေ့သွားကြတယ်။ သူတို့က (သူ့အက်)လှည့်လိုက်
ကြပြီး လက်ရိုက်တုတ်ကြီးတွေကို လွှဲလိုက်ကြတယ်။

Dom was not frightened; he was very angry. He ran to them. He swung his club.

Dom moved very quickly. He hit one man on the head. The man fell down. The second man hit Dom. They fought.

The second man was very strong. He hit Dom's club with his club. Dom's club fell from his hand. The man swung his club at Dom. Dom put up his arm. The club hit Dom's arm and he fell down.

The man stood over Dom. Va was behind him. She jumped at the man. He fell beside Dom. Dom got up quickly. He took his club again and hit the man.

That man died. The first man got up and ran away.

Dom did not follow him. He said to Va: "Are you well, Va?"

Va said: "Yes, Dom." She said: "You saved me." She spoke the words this time. She said: "You saved me and our son."

They fought.

“ဒွန်”မကြောက်ပါဘူး။ သူ သိပ်ပြီး စိတ်ဆိုး(နဲ)မိတယ်။ သူတို့ဆီကို ပြေးသွားတယ်။ သူက သူ့ရဲ့ လက်ရိုက်တုတ်ကြီးကို လွဲ လိုက်တယ်။

“ဒွန်”က အလွန် လျှင်မြန်စွာ လှုပ်ရှားတယ်။ လူတစ်ယောက်ရဲ့ ခေါင်းကို ရိုက်ချလိုက်တယ်။ အဲဒီလူ လဲကျသွားတယ်။ ဒုတိယလူက “ဒွန်”ကို ရိုက်တယ်။ သူတို့ (ယှဉ်ပြိုင်) တိုက်ခိုက်ကြပါတယ်။

ဒုတိယလူက တော်တော်ကို သန်စွမ်းတယ်။ “ဒွန်”ရဲ့ လက်ရိုက်တုတ်ကို သူ့လက်ရိုက်တုတ်နဲ့ ရိုက်ချလိုက်တယ်။ “ဒွန်”ရဲ့ လက်ရိုက်တုတ်က “ဒွန်”လက်ကနေ လွတ်ကျသွားတယ်။ အဲဒီလူက “ဒွန်”ကို သူ့လက်ရိုက်တုတ်နဲ့ လွှဲရိုက်လိုက်တယ်။ “ဒွန်”က သူ့လက်နဲ့ ခံပေးလိုက်တယ်။ လက်ရိုက်တုတ်က “ဒွန်”ရဲ့လက်မောင်းကို ထိပြီး “ဒွန်”လဲကျသွားပါတယ်။

အဲဒီလူကြီးက “ဒွန်”ရဲ့အပေါ်ကမိုးပြီး ရပ်နေတယ်။ “ဗာ”က အဲဒီလူကြီးရဲ့ နောက်က၊ သူမက အဲဒီလူကြီးကို ခုန်အုပ်လိုက်တယ်။ အဲဒီလူကြီးက “ဒွန်”ရဲ့ဘေးမှာ လဲကျသွားတယ်။ “ဒွန်”က ခပ်မြန်မြန် ထလိုက်တယ်။ သူ လက်ရိုက်တုတ်ကို ကောက်ယူပြီး အဲဒီလူကို ရိုက်(ထည့်)လိုက်ပါတယ်။

အဲဒီလူ သေသွားတယ်။ ပထမလူက ထပြီး ထွက်ပြေးပါလေရော

“ဒွန်”က သူ့နောက်ကို မလိုက်ပါဘူး။ သူက “ဗာ”ကို မေးလိုက်တယ်။ “မင်း . . . ဘာမှ မဖြစ်ပါဘူးနော် . . . ဗာ”

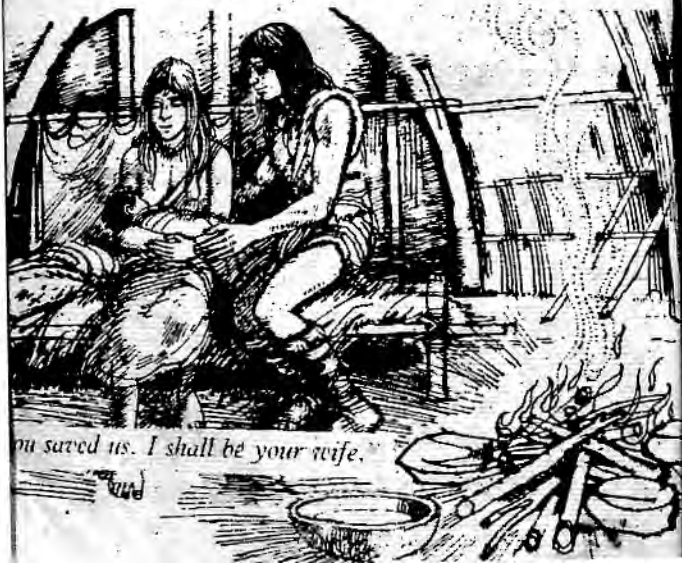
“ဟုတ်တယ် . . . “ဒွန်”၊ ရှင် ကျွန်မအသက်ကို ကယ်ခဲ့တာပဲ”။ ဒီတစ်ကြိမ်တော့ သူမ စကားပြောပါပြီ။ “ရှင်က ကျွန်မနဲ့ ကျွန်မတို့ရဲ့ သားလေးကို ကယ်ခဲ့တာပါပဲ”

They went back to the hut. Kin was asleep. Dom took him in his arms. He said: "He is well."

Va said to Dom: "You are strong and good, Dom. You saved us. I shall be your wife."

That night they sat in the hut. The fire was warm. Va cooked meat in the pot. They sat close together and ate the meat. Then Va gave her milk to Kin.

Va sang, and Dom listened. She sang to Kin. She sang to Dom too. She did not think: "Dom killed my father." She thought: "He is strong and good." She smiled at Dom. She was very happy.

you saved us. I shall be your wife.

သူတို့(နှစ်ယောက်)တဲ ဆီကို ပြန်သွားကြတယ်။ “ကင်”က အိပ်ပျော်နေတယ်။ “ခွန်”က သူ့ကို ပွေ့ချီလိုက်တယ်။ “သူက ကျန်းကျန်းမာမာပါဘဲကိုး။”

“ဗာ”က “ခွန်”ကိုပြောလိုက်တယ်။ “ရှင်က သန်လည်း သန်စွမ်းတယ်၊ တော်လည်းတော်တယ်၊ ရှင်က ကျွန်မတို့ရဲ့ အသက်ကို ကယ်ခဲ့တယ်။ ကျွန်မလေ . . . ရှင်ရဲ့ ဇနီးမယား အဖြစ် (မှတ်ယူ) ခံယူပါတော့မယ်။

အဲဒီည သူတို့တဲထဲမှာ ထိုင်နေကြပါတယ်။ မီးဖိုလေးက လည်း နွေးနွေးထွေးထွေး။ “ဗာ”က အသားကို အိုးထဲထည့်ပြီး ချက်ပြုတ်ပါတယ်။ သူတို့ အတူတူ(ကပ်)ထိုင်ပြီး အသား(ဟင်း) ကို စားကြတယ်။ ပြီးတော့ - “ဗာ”က “ကင်”ကို နို့ချို တိုက်ကျွေးတာပေါ့ . . . ။

“ဗာ”က သီချင်းလေးကိုဆိုတော့ “ခွန်”ကနားထောင်တယ် ပေါ့။ “ဗာ”က “ကင်”ကို သီချင်း ဆိုပြတယ်။ “ခွန်”ကိုလဲ သီချင်း ဆိုပြတယ်။ “ခွန်ဟာ ငါ့ အဖေကိုသတ်တာ”ဆိုတာမျိုး သူမ မတွေးတော့ပါဘူး။ သူမ တွေးနေမိတာက “သူ လေ(သိပ်) သန်စွမ်းသလို တော်ပါပေတယ်”။ သူမက “ခွန်”ကို ပြုံးပြလိုက် တယ်။ သူမ အလွန်ပျော်ပါတယ်။

It was cold in winter. But they had a fire in the hut. They had skins from animals. Dom brought back food.

Spring came. Then summer. Year followed year. People came to that place. They were good people. They built huts near Dom's hut. In the end there was a village there.

These people grew corn and made bread. They had tools. The men were hunters. The women looked after them and the children. The women told stories and sang songs.

In the end there was a village there.

ဆောင်းရာသီဆိုတော့ ချမ်းအေးလှပါတယ်။ ဒါပေမယ့် တဲ
ထဲမှာ သူတို့အတွက် မီးဖိုရှိတယ်။ (ဝတ်ဆင်ဖို့) တိရစ္ဆာန်တွေရဲ့
အရေခွံတွေရှိတယ်။ “ဒွန်”က(ရှာဖွေလို့ရတဲ့) အစားအစာတွေ
အိမ်ပြန်ယူလာတယ်။

စပရင်း(နွေဦး)ရာသီ ရောက်ခဲ့ပါပြီ။ ပြီးတော့နွေ . . . ။
တစ်နှစ်ပြီးတော့ နောက်တစ်နှစ် . . . ။ နောက်တစ်နှစ် . . . ။
အဲဒီနေရာလေးကို လူတွေ ရောက်လာကြတယ်။ သူတို့က လူ
ကောင်းတွေပါ။ သူတို့ရဲ့တဲတွေကို “ဒွန်”ရဲ့တဲနားမှာ ကပ်ပြီး
ဆောက်ကြတယ်။ နောက်ဆုံးတော့ အဲဒီနေရာမှာ ရွာလေး
တစ်ရွာဖြစ်လာတာပေါ့။

ဒီလူတွေက (ဂုံ၊ ဆန်၊ ပြောင်း)တွေ စိုက်ပျိုးတယ်။ ပေါင်
မုန့်ဖုတ်တယ်။ သူတို့မှာ လက်နက်ကိရိယာတွေရှိတယ်။
ယောက်ျားတွေက မုဆိုး(အလုပ်ကို လုပ်ကြတယ်)တွေဖြစ်တယ်။
မိန်းမတွေက (သူတို့ရဲ့ယောက်ျားတွေ)နဲ့ သားသမီးတွေကို ပြုစု
တယ်။ ကြည့်ရှုစောင့်ရှောက်ကြတယ်။ မိန်းမသားတွေက ပုံပြင်
လေးတွေပြောပြီး တေးချင်းလေးတွေ ဆိုကြတယ်။

Kin grew tall like Dom. His face was like Va's face.

Dom said: "He will be a very good hunter. I shall show him. He will have my club."

Va did not answer. She made pots. Kin watched her. He asked: "Can I do that?" Va showed him. She sang songs and Kin listened. He sang those songs too.

Dom said to Va: "Our son is beautiful — like you."

Va said: "He is good and strong — like you."

They loved their son. They were very happy.

Their names were Dom and Va — a million years ago. In the beginning, he was our father. She was our mother.

“ကင်”က ဒွန်လိုပဲ အရပ်ရှည်တယ်။ မျက်နှာကတော့ အမေဖြစ်တဲ့ “ဗာ”နဲ့တူပါတယ်။

“သူဟာ အလွန်တော်တဲ့ မုဆိုးကောင်းတစ်ယောက်ဖြစ် လာလိမ့်မယ်။ သူ့ကို ငါ(သွန်သင်)ပြသပေးမယ်။ ငါ့ရဲ့ လက်ရွှိက် တုတ်ဟာ သူ့အတွက်ပဲ . . .”လို့ “ဒွန်”က ပြောတယ်။

“ဗာ”က ဘာမှပြန်မဖြေပါဘူး။ သူမက အိုးကလေးတွေ လုပ်နေတယ်။ “ကင်”က သူမကို စောင့်ကြည့်နေတယ်။ “ကျွန်တော်ကော အဲဒါမျိုးလုပ်ရင် ရနိုင်မလား . . . ?”လို့ “ကင်”က မေးတယ်။ “ဗာ”က (လုပ်ပုံလုပ်နည်း) (သင်)ပြ ပေးတယ်။ “ဗာ”က သီချင်းလေးတွေဆိုတော့ သူ(လိုက်) နားထောင်တယ်။ (ပြီးတော့) အဲဒီသီချင်းလေးတွေကို သူလည်းပဲ လိုက်ဆိုကြည့်တယ်။

“တို့သား(ကြီး)က ချစ်စရာကောင်းလိုက်တာကွာ . . . မင်း လိုပဲ” . . . “ဒွန်”က “ဗာ”ကို ပြောလိုက်တယ်။

“ဗာ”က ပြန်ပြောတယ်။ “သူက တော်လည်းတော်တယ်၊ သန်လည်းသန်စွမ်းတယ် . . . ရှင့်လိုပဲ . . . ။”

သူတို့က သူတို့ရဲ့ သားကိုချစ်တယ်။ သူတို့သိပ်စိတ်ချမ်းသာ ရတယ်ပေါ့။

သူတို့ရဲ့ အမည်လေးတွေက “ဒွန်”နဲ့“ဗာ”။ နှစ်ပေါင်း တစ်သန်းလောက်တုံးကပေါ့ . . .” သူက ကမ္ဘာဦးက ဒို့ဖေဖေ . . . သူ(မ)က ကမ္ဘာဦးက ဒို့မေမေ . . . ။”

မောင်သိန်းလွင်

Exercises in Comprehension and Structure

A Look at these:

QUESTION: Did the people of the south have corn?

ANSWER: Yes, they had corn.

QUESTION: Did the people of the north have corn?

ANSWER: No, they did not have corn.

Answer these questions:

1. Did the people of the north have huts?
2. Did the people of the south have a village?
3. Did the people of the south make nests?
4. Did the people of the north tell stories?
5. Did the people of the north have killing clubs?

Here are some answers. Ask the questions.

6. Yes, they made ovens.
7. Yes, they killed animals.
8. No, they did not sing songs.
9. No, they did not sleep in nests.
10. No, they did not make pots.

B. Look at these:

thick bushes — the village.

ANSWER: There were thick bushes round the village. (page 8)

a spring — the village.

ANSWER: There was a spring in the village. (page 8)

1. a wood — the village
2. squirrels — the trees
3. water → the pool
4. a rock — the pool
5. flowers — Va's hair
6. bushes — the wood
7. bright flowers — the bushes
8. birds — the branches
9. a squirrel — the ground
10. a hole — the wall of thorns

C. Look at this:

Dom (take) his killing club and (walk) slowly through the tall grass.

ANSWER: Dom took his killing club and walked slowly through the tall grass. (page 13)

Now do this:

Dom (see) the wood. He (go) to it. He (find) the stream, and he (walk) in it. He (swing) his club, and he (hit) the bushes. The flowers (fall) on the water. The stream (carry) them through the wood. Dom (hear) a girl's voice, and he (listen). He (like) the sound. He (move) quietly, and he (come) to the place. Va (sit) by the pool and (sing).

D. Look at this:

QUESTION: Dom looked for the girl.
Did he see her?

ANSWER: Dom looked for the girl,
but he did not see her.
(page 17)

1. Va went to the wood. Did she go quickly?

ANSWER: Va went to the wood, but she did not go quickly.

2. Va sat beside the pool. Did she sing?

3. Dom saw rabbits. Did he kill them?

4. Dom waited in the wood. Did he move?

5. Va looked round the place of rocks. Did she see Dom?

6. Va heard Dom's words. Did she understand them?